

Biuletyn nr 4 Bulletin 4

NOWOTWORY CANCER

ZŁOŚLIWE

w Wielkopolsce in the Wielkopolska

w 2005 roku province in 2005

**WIELKOPOLSKIE CENTRUM ONKOLOGII
im. Marii Skłodowskiej-Curie
ul. Garbary 15
61-866 Poznań**

WIELKOPOLSKI REJESTR NOWOTWORÓW
telefon: 0-61 8850-637

**The Maria Skłodowska-Curie Memorial
WIELKOPOLSKA CANCER CENTER
Garbary 15 St.
61-866 Poznań**

WIELKOPOLSKA CANCER REGISTRY
phone: 048-61 8850-637

Biuletyn opracował zespół / Authors:
mgr Agnieszka Dyzmann-Sroka
Wiesława Myślińska
Wiesława Olenderczyk
mgr Małgorzata Rymarczyk-Wciorko
Rafał Stachlewski
Beata Szczęch
Maciej Trojanowski
Teresa Wosicka

**e-mail: rejestr.nowotworow@wco.pl
www.wco.pl**

Poznań 2007

ISSN 1896-8198

*Dziękujemy Pani dr n. med. Joannie Didkowskiej
oraz dr n. med. Urszuli Wojciechowskiej za pomoc merytoryczną.
Wiedzę, którą posiadamy otrzymaliśmy od Was.*

Publikacja wydana w ramach zadania
„Rejestracja nowotworów złośliwych”
Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych

Spis treści

Słowo wstępne	5
Rozdział 1	7
1.1. Streszczenie	7
1.2. Wstęp	7
1.3. Opis regionu	7
1.4. Karta Zgłoszenia Nowotworu Złośliwego	9
1.5. Wielkopolski Rejestr Nowotworów	12
1.6. Metody statystyczne	13
1.7. Kompletność rejestracji	13
1.8. Ocena kompletności i jakości rejestracji	14
Rozdział 2	17
Zachorowalność na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce ogółem (C00-D09)	
Rozdział 3	22
Nowotwory złośliwe oskrzela i płuca (C34)	
Rozdział 4	27
Nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (C61)	
Rozdział 5	30
Nowotwory złośliwe piersi u kobiet (C50)	
Rozdział 6	34
Nowotwory złośliwe szyjki macicy (C53)	
Rozdział 7	38
Najczęstsze nowotwory złośliwe w Wielkopolsce według powiatów – tabele	
Rozdział 8	51
Zachorowania na nowotwory złośliwe – tabele	
Rozdział 9	63
Zgony na nowotwory złośliwe – tabele	
Publikacje	69
Spis tabel	70
Spis wykresów	71
Spis rysunków	72

Contents

Introduction	5
Chapter 1	7
1.1. Abstract	7
1.2. Introduction	7
1.3. Description of the region	7
1.4. Cancer Case Report Card	9
1.5. Wielkopolska Cancer Registry	12
1.6. Statistical methods	13
1.7. Completeness of Registry	13
1.8. Assessment of completeness and quality of the registry	14
Chapter 2	17
Cancer incidence in Wielkopolska – general data (C00-D09)	
Chapter 3	22
Malignant neoplasm of bronchus and lung (C34)	
Chapter 4	27
Malignant neoplasm of prostate (C61)	
Chapter 5	30
Malignant neoplasm of breast in women (C50)	
Chapter 6	34
Malignant neoplasm of cervix uteri (C53)	
Chapter 7	38
Most common cancer sites by counties – tables	
Chapter 8	51
Cancer incidence – tables	
Chapter 9	63
Cancer deaths – tables	
Publications	69
Table contents	70
Figure contents	71
Drawing contents	72

Słowo wstępne

Tegoroczny biuletyn „Nowotwory złośliwe w Wielkopolsce”, ma na celu publikację danych na temat nowotworów złośliwych w Wielkopolsce.

Obecna, 4 edycja tego wydawnictwa zawiera najważniejsze informacje dotyczące zachorowań na nowotwory złośliwe w województwie w 2005 roku. Omawia szczegółowo cztery lokalizacje nowotworowe, które są największym wyzwaniem dla zdrowia publicznego w województwie wielkopolskim. Pokazuje także trendy zachorowalności oraz umieralności dla tych chorób.

Mam nadzieję, że powyższa publikacja pomoże Państwu w pracy naukowej oraz zobrazuje skalę problemu zachorowań na nowotwory. Zachęcam wszystkich czytelników do odwiedzania strony internetowej rejestru nowotworów www.wco.pl zakładka Wielkopolski Rejestr Nowotworów.

Introduction

This year's edition of the "Cancer in the Wielkopolska Region" bulletin concentrates on the epidemiological data concerning malignant neoplasms in the region.

In this fourth edition of the bulletin, among others data concerning cancer incidence in Wielkopolska in 2005 are presented. Four cancer sites with the most relevant impact on public health in Wielkopolska are discussed in detail. Moreover, incidence and mortality trends are presented.

I hope that the present bulletin will be useful for potential scientific work, as well as showing the scale of the cancer morbidity problem. All readers are also encouraged to visit the Internet cancer registry page at www.wco.pl (choose the tab: Wielkopolski Rejestr Nowotworów).

**dr n. med. Jerzy Załuski
Z-ca Dyrektora ds. Lecznictwa
Wielkopolskie Centrum Onkologii**

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Jerzy Załuski".

Województwo Wielkopolskie w podziale na powiaty Wielkopolska region by province

Rozdział 1.

1.1. Streszczenie

W 2005 roku do Wielkopolskiego Rejestru Nowotworów zgłoszono 11.786 nowych zachorowań i 7.885 zgonów z przyczyn nowotworu złośliwego. W Wielkopolsce – podobnie jak w większości krajów rozwiniętych – nowotwory złośliwe stanowią istotny problem dla zdrowia publicznego. Warto zwrócić uwagę na fakt, że nowotwory złośliwe są w Wielkopolsce główną przyczyną przedwczesnej umieralności przed 65 rokiem życia (na tym tle także Polska negatywnie wyróżnia się na tle krajów UE). Obserwowane trendy zachodzące w częstości zachorowań na nowotwory złośliwe wykazują przede wszystkim zmiany zachorowań na nowotwory związane z ekspozycją na dym tytoniowy, szczególnie w populacji mężczyzn. W przypadku mężczyzn następują korzystne zmiany polegające na zmniejszaniu odsetka palących, co przekłada się na zmniejszającą się częstość zachorowań na nowotwory płuc. Na początku trend ten dotyczył młodych mężczyzn a od początku lat 90 także mężczyzn w średnim wieku. Należy pamiętać, że cały czas nowotwory płuca są najczęstszą przyczyną zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn (tj. 21% zachorowań i 29% zgonów).

W Wielkopolsce, podobnie jak w Polsce trzy zjawiska decydują o wysokim zagrożeniu populacji nowotworami. Są to: wielkość ekspozycji na czynniki ryzyka (przede wszystkim dym tytoniowy), opóźnienie we wprowadzeniu oportunistycznych programów wczesnej diagnostyki i leczenia dla nowotworów jelita grubego, piersi, szyjki macicy oraz wiek społeczeństwa, którego średnia długość życia stale rośnie. Natomiast ryzyko zachorowania na nowotwory złośliwe rośnie wprost proporcjonalnie do wieku. Niestety programy profilaktyczne realizowane w dotychczasowej formie w większości charakteryzują się niską skutecznością. Mamy nadzieję, że sytuacja ulegnie poprawie od 2007 roku kiedy to ruszyła akcja wysyłania imiennych zaproszeń skierowanych do kobiet na bezpłatne badania profilaktyczne w kierunku wczesnego wykrycia raka piersi i szyjki macicy finansowana przez Centralę Narodowego Funduszu Zdrowia.

1.2. Wstęp

Niniejsza publikacja zawiera dane o występowaniu nowotworów złośliwych w województwie wielkopolskim, które zostały zróżnicowane pod względem płci, powiatu, wieku i ich umiejscowienia (zgodnie z X Rewizją Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych).

1.3. Opis regionu

Województwo wielkopolskie jest jednym z największych w Polsce zarówno pod względem powierzchni (drugie miejsce w kraju 29.825 km²) jak i liczby mieszkańców (trzecie miejsce 3.363.819). Gęstość zaludnienia wynosi 113 os/km². Ponad 57% populacji województwa mieszka w miastach odsetek ten powoli spada dla badanego roku liczba ludności mieszkającej na wsi wzrosła o 0,7 % tj. do 42,9 %.

Populację województwa w większości stanowią kobiety, na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet.

Chapter 1.

1.1. Abstract

In 2005 11.786 new cancer cases and 7885 cancer deaths were reported for the Wielkopolska Cancer Registry. In the Wielkopolska region – as in the most developed countries – cancer poses a significant public health issue. It is worth noting that in Wielkopolska, cancer is the main cause of premature mortality under the age of 65 (this represents an unfavourable difference between Poland and other European Union countries). Incidence trends show above all changes related to tobacco smoke exposure, mostly in men. Initially this trend was observed in younger men, and from the beginning of the 1990s also in middle aged men. One should not forget that lung cancer remains the most frequent malignancy in men, causing the highest number of cancer deaths in this group (21% of cancer cases and 29% deaths).

There are three factors contributing to the high cancer population risk in Wielkopolska (and in Poland in general). These are: the extent of exposure to risk factors (primarily tobacco smoke) and delay in opportunistic early diagnosis and treatment programmes for colon, breast, cervical cancers, as well as the phenomenon of population ageing. Unfortunately, most programmes that have been tried out showed low efficacy. We hope that the situation will get better after 2007 – after launching the new programme – with invitations being sent out to women at risk of breast and cervical cancer. The National Health Fund Head Office funds the programme.

1.2. Introduction

The present publication contains data on cancer incidence and mortality in the Wielkopolska region, with analysis considering county, sex, age and cancer site (according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision: ICD-10).

1.3. Description of the region

The Wielkopolska region is one of the greatest administrative regions in Poland – the second greatest in terms of area (29,825 km²) and the third most populated (3,363,819 residents) – with a population density of 113 persons/km². Over 57% of the population live in cities, although this proportion is decreasing slowly – in 2005 the ratio of rural residents increased by 0.7%, reaching 42.9%.

There are more women in the population – 106 women to 100 men.

Wielkopolska składa się z 31 powiatów ziemskich i 4 grodzieckich, w skład powiatów wchodzi 226 gmin (118 wiejskich, 89 miejsko-wiejskich i 19 miejskich).

The Wielkopolska region consists of 35 counties. Counties are divided into sub-counties (118 rural, 89 mixed and 19 urban).

Nazwa powiatu (county)	Liczba ludności ogółem (absolute number)	Mężczyźni (male)	Kobiety (female)
chodzieski	47.092	23.029	24.063
czarnkowsko – trzcianecki	86.580	42.624	43.956
gnieźnieński	140.619	68.657	71.962
gostyński	76.355	37.541	38.814
grodziski	49.462	24.557	24.905
jarociński	70.903	34.563	36.340
kaliski	80.504	39.575	40.929
m. Kalisz	108.452	50.769	57.683
kępiński	55.577	27.362	28.215
kolski	89.811	43.812	45.999
m. Konin	81.426	39.025	42.401
koniński	123.817	61.217	62.600
kościański	77.715	37.951	39.764
krotoszyński	77.314	37.775	39.539
m. Leszno	63.456	30.373	33.083
leszczyński	49.850	24.718	25.132
międzychodzki	36.468	17.911	18.557
nowotomyski	71.819	34.922	36.897
obornicki	55.940	27.567	28.373
ostrowski	159.268	77.616	81.652
ostrzeszowski	54.548	26.876	27.672
pilski	137.636	67.213	70.423
pleszewski	62.149	30.639	31.510
poznański	282.493	138.047	144.446
m. Poznań	557.224	260.085	297.139
rawicki	59.449	29.167	30.282
słupecki	59.272	29.432	29.840
szamotulski	85.312	41.595	43.717
średzki	54.698	26.841	27.857
śremski	58.596	28.714	29.882
turecki	84.054	40.979	43.075
wągrowiecki	67.914	33.572	34.342
wolsztyński	54.679	27.028	27.651
wrzesiński	74.023	36.125	37.898
złotowski	69.344	34.262	35.082
Wielkopolska	3.363.819	1.632.139	1.731.680

Tabela 1.1. Ludność woj. wielkopolskiego wg płci i powiatów w 2005 roku
(Population in Wielkopolska, by sex and county), 2005 (GUS lipiec/july 2006)

1.4. Karta Zgłoszenia Nowotworu Złośliwego

Rejestr Nowotworów zbiera dane na podstawie Kart Zgłoszenia Nowotworu Złośliwego (KZNZ). Od 1962 roku obowiązywała KZNZ nosząca symbol MZ/N1, która została zmodyfikowana w latach 80 i obowiązywała do 2002 roku jako karta MZ/N1a. W 2003 roku do karty wprowadzono zestaw informacji identyfikujących placówkę służby zdrowia. Wzór obecnie obowiązującej KZNZ nosi symbol MZ/N-1a, jej wzór został opublikowany w załączniku Wzory formularzy sprawozdawczych kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 285, poz. 2849) oraz zmieniony na drodze Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego Rozporządzenie w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007 (Dz. U. z 2007 r. Nr 114, poz. 779). Ustawa ta zobowiązuje wszystkie jednostki służby zdrowia i poszczególnych lekarzy do wypełniania kart KZNZ dla pacjentów przy pierwszym rozpoznaniu lub podejrzeniu nowotworu, przy wizytach kontrolnych, w czasie których zostanie stwierdzona zmiana mająca związek z leczeniem lub postępem choroby oraz na podstawie aktu zgonu, jeśli przyczyną był nowotwór złośliwy. Zgłoszeniu podlegają choroby nowotworowe oznaczone w X Rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych numerami C00-C97 oraz nowotwory *in situ* D00- D09.

Dane z kart zgłoszenia nowotworu złośliwego przesyłane są w terminie do 30 czerwca każdego roku przez Wojewódzkie Rejestry Nowotworów do Krajowego Rejestru Nowotworów w Warszawie, gdzie są weryfikowane i łączone w ogólnopolski raport roczny. Dane publikowane przez rejestry mogą różnić się od publikowanych w Biuletynie Krajowego Rejestru, gdyż rejestry uzupełniają dane na bieżąco.

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY ZGŁOSZENIA NOWOTWORU ZŁOŚLIWEGO

Zasady ogólne

Karta zgłoszenia nowotworu złośliwego MZ/N-1a służy do zgłaszania wykrytych przypadków nowotworów złośliwych oraz raka *in situ* przez placówki publicznej i niepublicznej służby zdrowia na terenie całego kraju.

Kartę należy wypełniać:

- przy pierwszym rozpoznaniu lub podejrzeniu nowotworu,
- przy wizytach kontrolnych w czasie których zostanie stwierdzona zmiana mająca związek z leczeniem lub postępem choroby,
- na podstawie aktu zgonu, jeśli przyczyną był nowotwór złośliwy,

Zgłoszeniu podlegają choroby nowotworowe oznaczone w X Rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych numerami C00-C97 oraz D00-D09.

Zasady wypełniania karty

Kartę należy wypełniać czytelnie czarnym lub niebieskim długopisem, **używając drukowanych liter**, a pole kodowe zaznaczyć symbolem X wewnątrz obszaru pola.

1.4. Cancer Case Report Card

The Cancer Registry collects data based on the Cancer Case Report Cards (KZNZ). From 1962 the Cards were marked with the "MZ/N1" symbol. In the 1980s the signature was changed to "MZ/N1a". In 2003 a new set of information was added to the card, allowing identification of the healthcare facility reporting the case. Presently, the obligatory Cards bare the symbol "MZ/N-1a". Its template was published in the Report Cards and Statistical Questionnaires Templates For Use in Statistical Studies Annex (Dz. U. z 2004 r. Nr 285, poz. 2849). It was modified based on the Decree of the Prime Minister on reporting forms for 2007 (Dz. U. z 2007 r. Nr 114, poz. 779). According to this decree all healthcare facilities and all physicians are obliged to fill in the KZNZ cards for every newly diagnosed or suspected cancer case found during control visits and if an abnormality connected with treatment or disease progression is detected. This also includes information taken from the death certificate, if it was a cancer-related death. All cancers coded in the C00-C97 Chapter of International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision: ICD-10, as well as *in situ* cancers (with codes D00- D09) should be reported.

Data collected from cancer case report cards from every region are subsequently sent by the Regional Cancer Registries to the National Cancer Registry in Warsaw (deadline June 30 each year), where after verification and compilation a national annual report is compiled. Data published locally may differ from the National Registry Bulletin since the regional registries update their information on a regular basis.

INSTRUCTIONS FOR FILLING IN THE CANCER CASE REPORT CARD

General rules

Cancer Case Report Card MZ/N-1a is used to report cancer and *in situ* cancer cases by public and non-public health-care facilities in Poland.

The card should be filled in:

- in the case of a newly diagnosed or suspected cancer case,
- after control visits during which an abnormality connected with treatment or disease progression is detected,
- based on the death certificate, if cancer was the death cause.

All neoplasms in the C00-C97 and D00- D09 Chapters of the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision: ICD-10 should be reported.

Instructions

The card should be filled in legibly **with block letters** using a black or blue ball pen. The code field should be marked with the X symbol within the field's area.

Adresat: MINISTERSTWO ZDROWIA; Regionalny Rejestr Onkologiczny
Przekazać w terminach przewidzianych w programie badań statystycznych statystyki publicznej

1. Typ karty ☐ pierwsza ☐ kontrolna	2. Numer _____		
MZ/N-1a KARTA ZGŁOSZENIA NOWOTWORU ZŁOSIWEGO			
Nazwa i adres jednostki - pieczętka z numerem REGON	3. REGON (cz. i resort. kodu identyf.) _____		
	4. PESEL _____		
	5. Data urodzenia _____ - _____ - _____ rok miesiąc dzień		
	6. Płeć ☐ mężczyzna ☐ kobieta		
7. Nazwisko _____	8. Imię _____		
ADRES _____	9. Poprzednie nazwisko _____		
10. Miejscowość _____	11. Kod TERYT _____		
12. Ulica, nr domu, nr mieszkania _____			
13. Gmina _____	14. Powiat _____	15. Województwo _____	
16. Zajęcie ☐ uczeń ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny ☐ rolnik ☐ emeryt/rentista ☐ inny			
17. Ukończona szkoła ☐ bez wykształcenia ☐ podstawowa ☐ gimnazjum ☐ zasadnicza zawodowa ☐ średnia ☐ policealna ☐ wyższa			
18. DATA ROZPOZNANIA _____ - _____ - _____ rok miesiąc dzień		22. DATA ZGONU _____ - _____ - _____ rok miesiąc dzień	
DATA PRZYJĘCIA: 19. do ambulatorium _____ - _____ - _____		23. Miejsce zgonu ☐ szpital ☐ nowotwór ☐ dom ☐ inna ☐ inne	
20. do szpitala _____ - _____ - _____		24. Przyczyna zgonu ☐ nowotwór ☐ inna	
21. DATA WYPISU _____ - _____ - _____ rok miesiąc dzień			

25. ROZPOZNANIE KLINICZNE: ICD-10 _____		28. ROZPOZNANIE HISTOPATOLOGICZNE	
Opis i lokalizacja nowotworu:		☐ nie pobrano materiału do badania ☐ pobrano wycinek (badanie w toku) ☐ wynik negatywny (nie potwierdzono nowotworu) ☐ wynik pozytywny (potwierdzono nowotwór)	
		Typ histologiczny _____	
26. Nowotwór ☐ pojedynczy ☐ mnogi			
27. Strona ciała ☐ prawa ☐ lewa ☐ obie strony			
30. Kod zaawansowania TNM 0 1 2 3 4 X T ☐ TIS N ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ M ☐ ☐		31. Stadium zaawansowania ☐ rak <i>in situ</i> ☐ regionalne (przerzuty regionalne) ☐ miejscowe ☐ uogólnione (przerzuty odległe) ☐ niedokładnie określone	
32. Inne podstawy rozpoznania ☐ cytologia ☐ inne bad. obraz. ☐ endoskopia ☐ badanie kliniczne ☐ radiologia ☐ sekcea ☐ operacja wywiad. ☐ tylko akt zgonu ☐ badanie skryningowe możliwe zaznaczenie kilku pól		33. Leczenie skojarzone ☐ radioter.+chemioter. ☐ chirurgia+chemioter. ☐ radioter.+chemioter.+chirurgia ☐ radioter.+chirurgia ☐ lecz. nieskojarzone (wypełnić pkt 34)	
35. Rodzaj leczenia ☐ radykalne ☐ palliatywne ☐ objawowe ☐ skierowany na leczenie		34. Metody leczenia nieskojarzonego ☐ chirurgia ☐ hormonoterapia ☐ radioterapia ☐ immunoterapia ☐ chemioterapia ☐ inne	
		możliwe zaznaczenie kilku pól	
36. Data wypełnienia karty _____ - _____ - _____ rok miesiąc dzień		37. Nr statystyczny lekarza _____	
38. Identyfikator osoby wczytującej _____		39. Podpis lekarza	

Kartę wypełnia się dla chorych z rozpoznaniem lub podejrzeniem nowotworu przy pierwszym oraz ponownym zgłoszeniu, a także w przypadku zgonu.

Rysunek 1.1. Wzór karty zgłoszenia nowotworu złośliwego
(Template of the Cancer Case Report Card)

- Nie należy wypełniać pól oznaczonych szarym kolorem (nr 2, 11, 25, 29, 38).
- Pole 1. Należy zaznaczyć, czy pacjent ma wypełnianą kartę KZNZ po raz pierwszy czy jest to jego kolejna karta.
- Pole 2. Nie wypełniać (wypełnia właściwy rejestr onkologiczny).
- Pole 3. Należy wstawić nazwę lub stempel jednostki zgłaszającej oraz wpisać jej numer regon.
- Pole 4. Należy wpisać pełny numer PESEL.
- Pole 5. Należy wpisać datę urodzenia według ustalonego formatu (rrrr-mm-dd).
- Pole 6. Należy zaznaczyć znakiem X odpowiednią płeć.
- Pole 7. Należy wpisać aktualne nazwisko pacjenta.
- Pole 8. Należy wpisać imię (imiona) pacjenta.
- Pole 9. Przy zmianie nazwiska należy podać również to nazwisko, które pacjent nosił w czasie postawienia diagnozy czy poprzednich zgłoszeń.
- Pole 10. Należy wpisać miejscowości, w której pacjent jest zameldowany na stałe.
- Pole 11. Nie wypełniać (wypełnia właściwy rejestr onkologiczny).
- Pole 12. Należy wpisać ulicę, nr domu i mieszkania pacjenta w miejscu zamieszkania.
- Pole 13. Należy wpisać gminę, w której leży miejscowości.
- Pole 14. Należy wpisać powiat, w którym leży miejscowości.
- Pole 15. Należy wpisać województwo, w którym leży miejscowości.
- Pole 16. Należy zaznaczyć znakiem X rodzaj wykonywanego zajęcia.
- Pole 17. Należy zaznaczyć znakiem X ukończoną przez pacjenta szkołę.
- Pole 18. Należy wpisać datę rozpoznania nowotworu według ustalonego formatu (rrrr-mm-dd).
- Pole 19. Należy wpisać datę porady ambulatoryjnej według ustalonego formatu (rrrr-mm-dd).
- Pole 20. Należy wpisać datę przyjęcia do szpitala według ustalonego formatu (rrrr-mm-dd).
- Pole 21. Należy wpisać datę wypisu ze szpitala według określonego formatu (rrrr-mm-dd).
- Pole 22. Należy wpisać datę zgonu pacjenta według ustalonego formatu (rrrr-mm-dd).
- Pole 23. Należy zaznaczyć znakiem X miejsce zgonu pacjenta (hospicjum należy do kategorii inne).
- Pole 24. Należy zaznaczyć znakiem X przyczynę zgonu.
- Pole 25. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis wpisać rozpoznanie kliniczne z dokładnym umiejscowieniem nowotworu (także tkanki krwiotwórczej i układu chłonnego), precyzując czy chodzi o umiejscowienie pierwotne, czy przerzut, a pierwotny punkt wyjścia jest nieznany.
- Pole 26. Należy zaznaczyć czy rozpoznany nowotwór jest pierwszym nowotworem, czy jest to kolejny różny histologicznie nowotwór. Nie należy zaznaczać pól w przypadku przerzutów.
- Pole 27. W wypadku nowotworów umiejscowionych w narządach parzystych należy podać stronę ciała pacjenta po której znajduje się nowotwór.
- Pole 28. Jeżeli chory nie miał badania histopatologicznego, w polu należy zaznaczyć „nie pobrano materiału do badania”. Jeżeli nie otrzymano jeszcze wyniku badania, należy zaznaczyć „pobrano wycinek – badanie w toku”. Jeżeli wynik badania był ujemny, należy zaznaczyć „wynik negatywny”, jeśli zaś badanie potwierdziło występowanie nowotworu, należy podać pełne rozpoznanie histopatologiczne lub zaznaczyć „wynik pozytywny”.
- Pole 29. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy

- The grey coloured fields (no. 2, 11, 25, 29, 38) must be left blank.
- Field 1. Mark if it is the first KZNZ card filled in for this patient, or the follow-up card.
- Field 2. Do not fill in (will be filled in by the cancer registry officer).
- Field 3. Enter the name and REGON number of the reporting facility (or use the stamp with the name and REGON).
- Field 4. Enter the full PESEL number.
- Field 5. Enter the birth date (yyyy-mm-dd).
- Field 6. Mark the sex with the X symbol.
- Field 7. Enter the current name of the patient.
- Field 8. Enter name (names) of the patient.
- Field 9. If the patient changed his/her name also the name used at the time of the diagnosis or previous reports should be entered.
- Field 10. Enter the city/location of the patient's permanent residency.
- Field 11. Do not fill in (will be filled in by the cancer registry officer).
- Field 12. Enter the street name and house/flat number of the patient.
- Field 13. Enter the sub-county.
- Field 14. Enter the county.
- Field 15. Enter the region.
- Field 16. Mark the patient's occupation with the X symbol.
- Field 17. Mark the patient's educational status with the X symbol.
- Field 18. Enter the date of diagnosis (yyyy-mm-dd).
- Field 19. Enter the date of out-patient visit (yyyy-mm-dd).
- Field 20. Enter the date of hospital admission (yyyy-mm-dd).
- Field 21. Enter the hospital discharge date (yyyy-mm-dd).
- Field 22. Enter the death date (yyyy-mm-dd).
- Field 23. Mark the location of the patient's death with the X symbol (hospice belong to "other" category).
- Field 24. Mark the cause of death with the X symbol.
- Field 25. Do not fill in the code field. Enter the clinical diagnosis with detailed cancer localization description (including bone marrow and lymphatic system). In the description field specify whether the primary tumour was found, or if the metastasis was identified with primary tumour unknown.
- Field 26. Specify whether it is the first cancer diagnosed in this patient or if it is another, histologically different tumour. Do not mark any fields if it is a metastasis.
- Field 27. If the tumour is located in paired organs specify on which side of the patient's body it is.
- Field 28. If a histopathological examination was not performed mark "no sample was taken". If the sample is still being examined mark "sample taken – examination ongoing". If the result was negative, mark "negative". If histopathology confirmed the cancer diagnosis mark "positive" or enter the full histopathological diagnosis.
- Field 29. Do not fill in the code field. In the description field enter

- wpisać rozpoznanie histopatologiczne.
- Pole 30. Należy zaznaczyć stadium zaawansowania choroby nowotworowej według klasyfikacji TNM.
- Pole 31. Jeżeli diagnostyka TNM nie jest możliwa, należy określić stadium zaawansowania choroby.
- Pole 32. Jeżeli nie wykonano badania histopatologicznego, należy zaznaczyć, jakie inne badania były podstawą rozpoznania nowotworu. Wskazywanie innych badań, których rezultat nie posiada istotnej wartości diagnostycznej, jest niecelowe. Laparotomię należy zaznaczyć jako operację wywiadowczą.
- Pole 33. Należy określić, jakie metody leczenia skojarzonego zastosowano u pacjenta (kolejność nieistotna).
- Pole 34. Należy zaznaczyć, jakim leczeniu przeciwnowotworowemu nieskojarzonemu poddano dotychczas pacjenta (operacja wywiadowcza nie jest leczeniem chirurgicznym). Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.
- Pole 35. Należy określić rodzaj leczenia, zaznaczając jedną z przedstawionych w karcie możliwości.
- Pole 36. Należy wpisać datę wypełnienia karty według ustalonego formatu (rrrr-mm-dd).
- Pole 37. Pole na podpis lekarza wypełniającego kartę oraz numer statystyczny lekarza.
- Pole 38. Nie wypełniać.
- Pole 39. Czytelny podpis i pieczęć lekarza.

1.5. Wielkopolski Rejestr Nowotworów

Wielkopolski Rejestr Nowotworów działa od ponad 30 lat, jako jednostka Wielkopolskiego Centrum Onkologii i utrzymywany jest ze środków własnych Centrum oraz dofinansowania w ramach programu „Poprawy działania systemu zbierania i rejestrowania danych o nowotworach złośliwych”.

W swojej historii Rejestr obejmował zasięgiem różne obszary. Do 1998 roku rejesty w Polsce dzieliły się na wojewódzkie i regionalne (te obejmowały kilka województw). I tak Wielkopolski Rejestr Nowotworów obejmował opiekę województwa: kaliskie, konińskie, leszczyńskie, pilskie, poznańskie, zielonogórskie. Od 1999 roku (kiedy na skutek reformy administracyjnej z dotychczasowych 49 województw utworzono 16 liczba rejestrów została zwiększena do 16), stąd obecnie Wielkopolski Rejestr Nowotworów obejmuje 31 powiatów oraz cztery miasta na prawach powiatu (Kalisz, Konin, Leszno, Poznań). Rejestr przechowuje dane w postaci elektronicznej od roku 1980 dla miasta Poznania oraz od 1985 dla powiatów.

Zadaniem Rejestru jest zbieranie danych o zachorowaniach na nowotwory złośliwe, aktualizacja tych danych w bazie rejestru, wprowadzanie nowych zachorowań obliczanie współczynników zachorowalności i umieralności, analiza zgromadzonych danych.

Wielkopolski Rejestr Nowotworów gromadzi dane o zachorowaniach z określonego obszaru, o populacji dokładnie określonej co do jej struktury i wielkości. Dane pochodzące z Rejestru pozwalają opracować strategię resortową w zakresie ochrony zdrowia dla województwa wielkopolskiego oraz określają przyszłe potrzeby w zakresie liczby łóżek onkologicznych, liczby personelu oraz koniecznych zakupach sprzętu. Najważniejszym z zadań jakie stoją przed Rejestrem jest gromadzenie informacji, które mogą być wykorzystywane do badań naukowych, opracowań, publikacji, śledzenia losów pacjenta oraz w programach zwalczania nowotworów złośliwych.

- the histological diagnosis.
- Field 30. Enter the clinical stage using TNM classification.
- Field 31. If TNM diagnosis cannot be specified, determine the advancement stage of the disease.
- Field 32. If a histopathological examination was not performed, specify what other diagnostic methods were used to confirm the diagnosis. Do not enter tests with no significant diagnostic value. Laparotomy should be marked as explorative surgery.
- Field 33. Specify what adjuvant treatment methods were used (their sequence is irrelevant).
- Field 34. Specify what non-adjuvant anti-cancer treatment was used so far (explorative surgery does not count as surgical treatment). Marking of multiple fields is allowed.
- Field 35. Specify the sort of treatment marking one of the possible fields.
- Field 36. Enter the date of filling in the card (yyyy-mm-dd).
- Field 37. Field for the signature and statistical number of the physician filling in the card.
- Field 38. Leave blank.
- Field 39. Legible signature and stamp of the physician.

1.5. Wielkopolska Cancer Registry

Wielkopolska Cancer Registry has been working for the past 30 years as a unit of the Wielkopolska Oncology Centre. It has been funded by the Centre itself and subsided within the framework of the “Improving cancer data collection and registration programme”.

The geographical scope of the Registry has not been constant. Until 1998 there were two kinds of cancer registries in Poland: provincial and regional (comprising several provinces). The Wielkopolska Cancer Registry included then Kalisz, Konin, Leszno, Piła, Poznań and Zielona Góra provinces. In 1999 (after the administrative reform in Poland, which merged 49 provinces into 16 regions) the number of cancer registries was increased to 16. So at present the Wielkopolska Cancer Registry includes data from 31 counties and 4 cities with county status (Kalisz, Konin, Leszno, Poznań). Electronic data storage for Poznań was introduced in 1980, and for the remaining counties in 1985.

The aim of the Registry is data collection on cancer cases (with regular updating), which allows calculation of incidence and mortality and other analysis.

The Wielkopolska Cancer Registry collects data from a well-defined region, with a known population number and structure. Information stored in the Registry allows the construction of population healthcare programmes for the region, as well predicting future needs in regard of the number of oncological hospital beds, number of personnel and necessary medical equipment. The most important task of the Registry is the collection of data which can be used for scientific studies, reports and publications as well as for following up patients taking part in cancer prevention/treatment programmes.

1.6. Metody statystyczne

W biuletynie za rok 2005 zastosowano kilka podstawowych wskaźników statystycznych, są to: liczby bezwzględne, odsetki, współczynniki surowe, współczynniki standaryzowane według wieku.

Bezwzględna liczba przypadków zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych występujących w danej populacji w określonym przedziale czasu, zależy od wielkości tej populacji, jak i jej struktury wieku.

Współczynnik surowy zachorowalności (umieralności) określa liczbę zachorowań (zgonów) na 100.000 badanej populacji, przy czym miara ta nie uwzględnia struktury wieku populacji. W biuletynie używane są także **częstotliwe współczynniki zachorowalności (umieralności)** do określenia częstości występowania danego schorzenia w określonej grupie wieku (także wyrażone na 100.000 populacji w danej grupie wieku).

Statystyka zachorowalności i umieralności musi być porównywalna w czasie i między różnymi populacjami. W tym celu w naszej publikacji zastosowaliśmy metody, które uwzględniają populację oraz jej strukturę. W polskim społeczeństwie występują duże zmiany w strukturze wieku ludności, które są wynikiem wpływu II Wojny Światowej. Spośród wielu metod zapewniających porównywalność występowania chorób w różnych populacjach w biuletynie za rok 2005 zastosowaliśmy standaryzowany według wieku współczynnik zachorowalności (umieralności). Prognozuje on ile zachorowań (zgonów) wystąpiłoby w badanej populacji, gdyby struktura wieku tej populacji była taka sama jak struktura wieku populacji przyjętej za standardową.

Standaryzacja wyników w niniejszym opracowaniu wykonywana była metodą bezpośrednią. Jako populację standardową przyjęto „standardową populację świata”.

Standaryzowany współczynnik zachorowalności (umieralności) – SR oblicza się według następującego wzoru:

$$SR = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{k_i}{p_i} w_i}{\sum_{i=1}^N w_i}$$

Gdzie:

- k_i jest liczbą zachorowań (zgonów) w i – tej grupie wieku,
- p_i jest liczebnością populacji w i – tej grupie wieku,
- i jest numerem grupy wieku ($i=1, \dots, N$),
- N jest ilością grup wieku (dla 5 letnich grup $N=18$),
- w_i jest wagą przypisaną i -tej grupie wieku, wynikającą z rozkładu standardej populacji świata.

W naszym biuletynie posługiwaliśmy się także **wskaźnikiem struktury**. Wskaźnik struktury zgonów (zarejestrowanych zachorowań) na nowotwory złośliwe jest ilorazem bezwzględnej liczby zgonów (zarejestrowanych zachorowań) na poszczególne nowotwory i całkowitej liczby zgonów (lub zgłoszonych zachorowań) przedstawionym w procentach.

1.7. Kompletność rejestracji

W naszym biuletynie zamiast terminu zachorowalność używa się terminu „zarejestrowana zachorowalność”, aby zwrócić uwagę, że opisywane dane o zachorowalności obciążone są pewnym niedorejestrowaniem.

1.6. Statistical methods

In the 2005 bulletin some basic statistical parameters were used, such as absolute numbers, ratios, raw ratios and ratios standarized according to age.

Absolute number of new cases and cancer deaths in a given population within a defined time interval – depends on population size and its age structure.

Raw incidence (mortality) rates – number of new cases or cancer deaths per 100,000 individuals of studied population – the age structure is not taken into account. In the bulletin also **partial rates** are used, in order to define the prevalence of a given disease in selected age groups (also as number of cases per 100,000 individuals of studied population within a selected age group).

Incidence and mortality data must be compared in time between various populations. To achieve this goal in our report methods that take age and population structure were used. Polish society is undergoing significant changes in regard to age, some of them resulting from the consequences of World War II. In order to enable us to compare data for different populations we chose to use **standarized incidence (mortality) rates**. They predict how many new cases or deaths would occur in the studied population if its sex and age structure were equal to those of a standard population.

The direct standardization method was used in the present bulletin. “Standard world population” was taken as the standard population (Parkin, Whelan, Ferlay et al. 1997).

Standarized incidence (mortality) rate can be calculated using the following equation:

$$SR = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{k_i}{p_i} w_i}{\sum_{i=1}^N w_i}$$

Where:

- k_i refers to the number of new cases (deaths) in the i -age group,
- p_i refers to the population size of i -population,
- i refers to the number of the age group ($i=1, \dots, N$),
- N refers to the number of age groups (for age groups of 5 years $N=18$),
- w_i refers to the weight attributed to the i -age group resulting from distribution within the standard world population.

Also a **structure index** was used in this bulletin. The mortality structure index (registered cases) for cancer refers to the quotient of absolute number of deaths (registered cases) from particular cancer and total number of deaths (registered cases) expressed as percent.

1.7. Completeness of Registry

Instead of the “incidence” term, the “registered incidence” term was used in order to draw attention to the fact that the incidence rates are to some extent underestimated.

Jako najprostszą miarę kompletności rejestracji nowotworów złośliwych w poszczególnych województwach zastosowano wskaźnik zachorowania/zgony, który jest ilorazem liczby nowo zarejestrowanych nowotworów złośliwych ogółem do liczby zgonów z powodu nowotworów złośliwych w tym samym czasie.

Kompletność rejestracji dla Polski została obliczona na podstawie wskaźników z rejestrów o najlepszych wskaźnikach zachorowania/zgony.

$$W_{Z/Z}^W = \frac{Z_{zachorowania}}{Z_{zgony}}$$

Szacunkowy odsetek zarejestrowanych nowotworów złośliwych nazywamy kompletnością rejestracji oblicza się na podstawie następującego wzoru.

$$K = \begin{cases} 100\% \text{ jeżeli } K_R \geq 100 \\ K\% \text{ jeżeli } K_R < 100 \end{cases}$$

gdzie $W_{Z/Z}^S$ jest wskaźnikiem zachorowania/zgony uznany za standard. Obecnie jest to 1,5.

$$K_R = \frac{W_{Z/Z}^W}{W_{Z/Z}^S} \times 100$$

1.8. Ocena kompletności i jakości rejestracji

Od początku lat 80 XX wieku w Polsce obserwuje się poprawę kompletności rejestracji nowotworów. Prof. T. Koszarowski na początku lat 80-tych szacował niedorejestrowanie przypadków na około 30%, w następnych latach wskaźnik ten regularnie spadał osiągając 20%* w roku 1990 i 5%* w 1996 roku. W wyniku strajku lekarzy w latach 1997-1998 niektórzy z nich nie wypełniali kart nowotworowych i utracili ten nawyk, co spowodowało spadek kompletności rejestracji (w 2004 niedorejestrowanie wyniosło 10%).

Wskaźnik **zachorowania/zgony** wykazuje w Wielkopolsce zróżnicowanie w poszczególnych powiatach i wynosi od 0,92 (powiat międzychodzki) do 1,80 (powiat śremski) - tabela numer 1.2.

W roku 2005 wskaźnik **Z/Z** dla Wielkopolski wyniósł 1,49 (dla mężczyzn 1,35 dla kobiet 1,67) – Tabela 1.3. Od kilku lat wskaźnik ten utrzymuje się na tym samym poziomie, w 2004 roku wyniósł 1,43 (dla mężczyzn 1,26 dla kobiet 1,66).

Zarówno w Wielkopolskim Rejestrze jak i we wszystkich rejestrach Polski od lat utrzymuje się znaczna różnica wartości wskaźnika **Z/Z** między płciami – jego wartość jest wyższa w populacji kobiet, co należy tłumaczyć faktem, że w populacji mężczyzn dominuje źle rokujący nowotwór złośliwy płuca (stanowiący 1/5 zachorowań i 1/3 zgonów).

Szacunkowy odsetek zarejestrowanych nowotworów złośliwych nazywany kompletnością rejestracji jest to iloraz wskaźnika **Z/Z** do wskaźnika **Z/Z** uznanego za standard (1,50) pomnożony przez 100 %. Kompletność rejestracji dla Wielko-

As the simplest completeness measure of the registration process in particular regions, an incidence/deaths ratio was used – a quotient of newly registered cancer cases number and cancer deaths number within the same time interval.

Completeness of registration for Poland was calculated based on the ratios from regional registries with the best incidence/deaths ratios.

$$W_{I/D}^W = \frac{I_{incidences}}{D_{deaths}}$$

The estimated percentage of registered cancer cases is called the completeness of registration; it can be calculated using the following equation:

$$K = \begin{cases} 100\% \text{ for } K_R \geq 100 \\ K\% \text{ for } K_R < 100 \end{cases}$$

where $W_{I/D}^S$ refers to the cases/deaths ratio taken as the standard. Presently its value is 1.5.

$$K_R = \frac{W_{I/D}^W}{W_{I/D}^S} \times 100$$

1.8. Assessment of completeness and quality of the registry

Since the 1980s an improvement in registration completeness has been observed. Prof. T. Koszarowski in the beginning of the 1980s estimated the percentage of underestimation of number of cases as high as 30% (Koszarowski et al. 1984). In subsequent years the percentage has been decreasing constantly, reaching 20% in 1990 (Zatoński Tyczyński 1999) and 5% in 1996 (Zatoński Tyczyński). Due to the physicians' strikes in 1997-1998 some doctors did not fill in the registration cards (and afterwards stopped doing it altogether), which led to worsening of completeness (in 2004, 10%).

The **incidence/deaths** (I/D) ratio varies from county to county, from 0.92 (Międzychód county) to 1.80 (Śrem county) – Table 1.2.

In 2005 the **I/D** ratio for the Wielkopolska region was 1.49 (1.35 in men and 1.67 in women) – Table 1.3. It has remained at a stable level for the past few years (in 2004 1.43: 1.26 in men, 1.66 in women).

In the Wielkopolska Registry, as well as in other regional registries in Poland a significant, stable difference of **I/D** ratio between sexes has been observed. The higher value in women is explained by the domination of lung cancer in men – a cancer type with a very poor prognosis (1/5 of new cases and 1/3 deaths).

The estimated percentage of registered cancer cases is called the completeness of registration – it is a quotient of **I/D** ratio and **I/D** taken as the standard (1.50) multiplied by 100%. Completeness of the registration for Wielkopolska in

* Dane za: U. Wojciechowska, J. Didkowska, W. Tarkowski, W. Zatoński „Nowotwory Złośliwe w Polsce w 2004 roku”

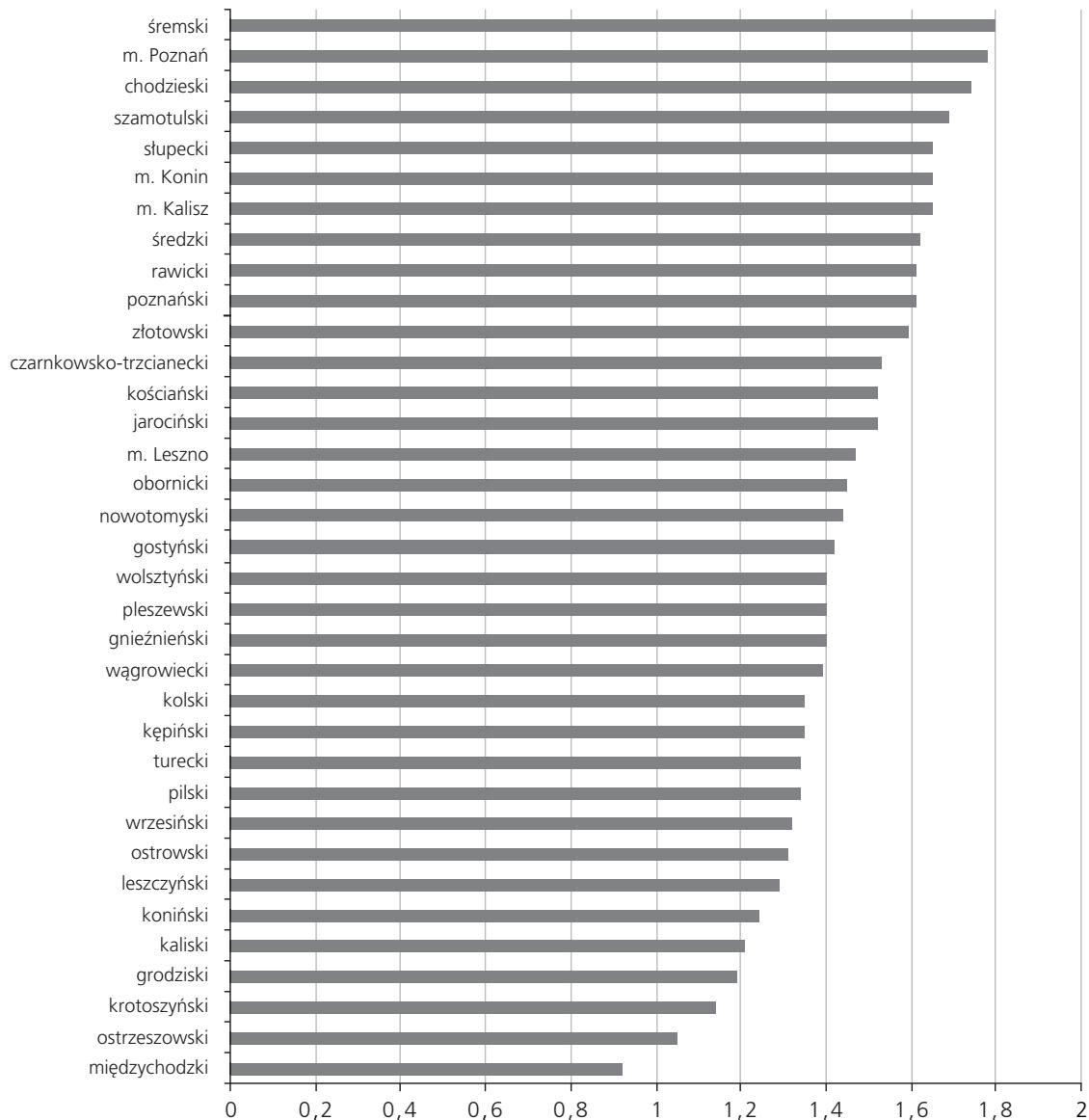
* Data by: U. Wojciechowska, J. Didkowska, W. Tarkowski, W. Zatoński „Nowotwory Złośliwe w Polsce w 2004 roku”

polski w 2003 roku wyniosła 98% (dla Polski 91%), w roku 2004 95% (dla Polski 90%), w 2005 roku 99% (dla Polski 92%).

Od lat Wielkopolski Rejestr Nowotworów utrzymuje wysoki poziom rejestracji i odsetka zgłoszonych zachorowań potwierdzonych histologicznie. Zgodnie z danymi Krajowego Rejestru Nowotworów Wielkopolski Rejestr znalazł się w pierwszej trójce rejestrów o najlepszych miernikach kompletności, jakości i DCO.

2003 was 98% (91% for Poland), in 2004 95% (90% for Poland), in 2005 99% (92% for Poland).

For years the Wielkopolska Cancer Registry has shown a high level of completeness of registration as well as a high percentage of diagnoses with histological confirmation. According to the National Cancer Registry the Wielkopolska Registry is among the best three as far as completeness, quality and DCO are concerned.

■ **Rysunek 1.2.** Kompletność rejestracji nowotworów według powiatów w 2005 roku
(Completeness of registration by county in 2005)

Nazwa powiatu (county)	Wskaźnik Z/Z ogółem (incidence/death ratio)
chodzieski	1,74
czarnkowsko – trzcianecki	1,53
gnieźnieński	1,40
gostyński	1,42
grodziski	1,19
jarociński	1,52
kaliski	1,21
m. Kalisz	1,65
kępiński	1,35
kolski	1,35
koniński	1,24
m. Konin	1,65
kościański	1,52
krotoszyński	1,14
leszczyński	1,29
m. Leszno	1,47
międzychodzki	0,92
nowotomyski	1,44
obornicki	1,45
ostrowski	1,31
ostrzeszowski	1,05
pilski	1,34
pleszewski	1,40
poznański	1,61
m. Poznań	1,78
rawicki	1,61
słupecki	1,65
szamotulski	1,69
średzki	1,62
śremski	1,80
turecki	1,34
wągrowiecki	1,39
wolsztyński	1,40
wrzesiński	1,32
złotowski	1,59
Wielkopolska	1,49

Tabela 1.2. Kompletność rejestracji nowotworów w Wielkopolsce według powiatów w 2005 r.
(Completeness of registration by county in 2005)

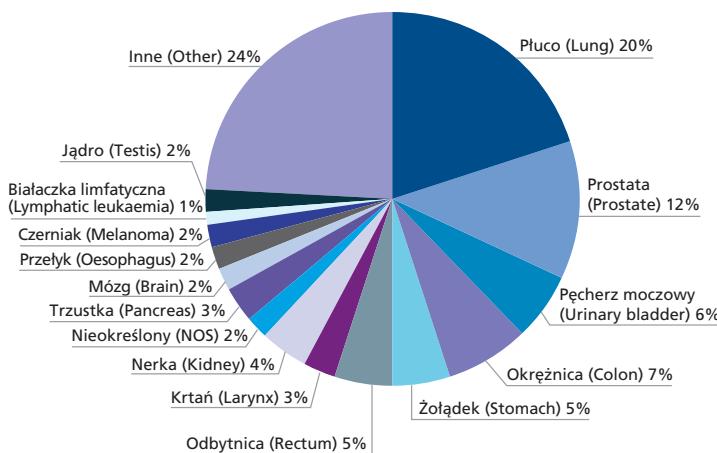
Płeć (gender)	Wskaźnik Z/Z (incidence/death ratio)	Kompletność rejestracji (completeness of registration)
Mężczyźni (male)	1,35	96%
Kobiety (female)	1,67	97%
Wielkopolska	1,49	99%

Tabela 1.3. Wskaźniki kompletności rejestracji oraz wskaźnik Z/Z dla kobiet i mężczyzn w Wielkopolsce (Male and female completeness and I/D ratio) 2005

Rozdział 2.

Zachorowalność na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce ogółem (C00-D09)

Nowotwory złośliwe stanowią poważne wyzwanie dla zdrowia publicznego w XXI wieku. Jest to coraz bardziej narastający problem pod względem społecznym i ekonomicznym. W roku 2005 w Wielkopolsce zarejestrowano 11.786 nowych zachorowań.

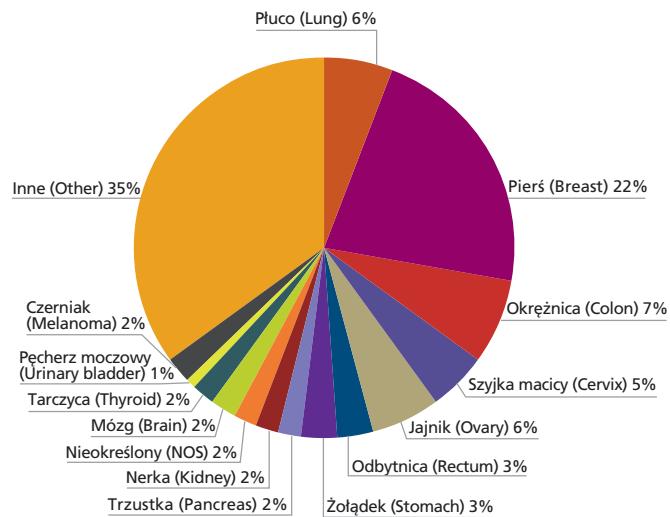

■ Wykres 2.1. Struktura zachorowań u mężczyzn w Wielkopolsce
(Strukture of incidence, men).

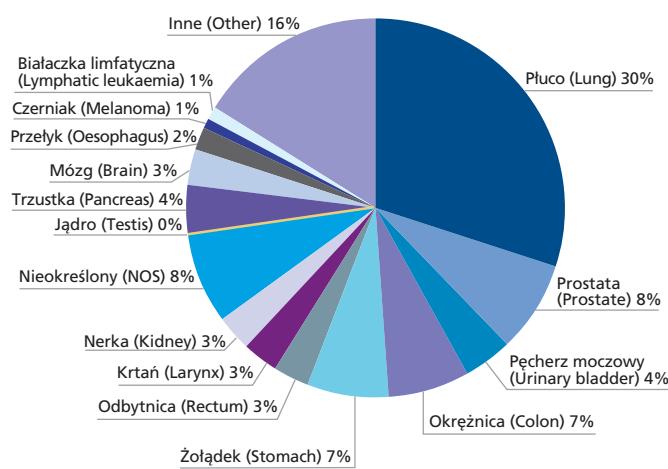
Chapter 2.

Cancer incidence in Wielkopolska – general data (C00-D09)

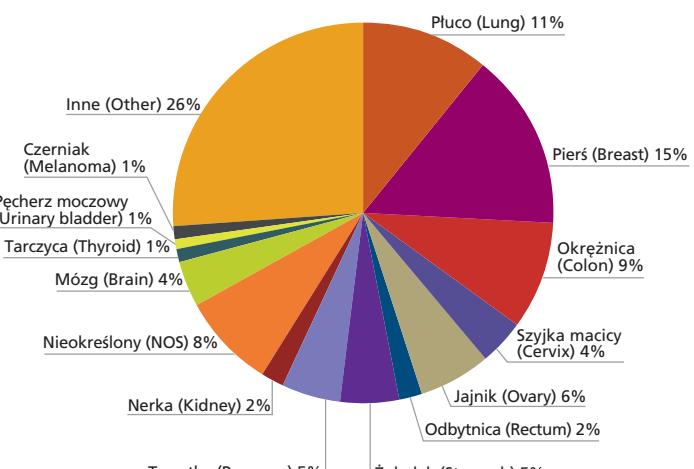
Malignant neoplasms pose a serious public health problem at the beginning of the 21st century. It is an increasing problem both socially and economically. In 2005 there were 11.786 new cancer cases registered in Wielkopolska.

■ Wykres 2.2. Struktura zachorowań u kobiet w Wielkopolsce
(Structure of incidence, women).

■ Wykres 2.3. Struktura zgonów u mężczyzn w Wielkopolsce
(Strukture of deaths, men).

■ Wykres 2.4. Struktura zgonów u kobiet w Wielkopolsce
(Strukture of deaths, women).

Mężczyźni / Males

Rok (year)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999	5118	314,2	272,8
2000	5210	319,4	271,7
2001	5298	324,4	274,4
2002	5399	332,3	275,4
2003	5625	345,8	281,1
2004	5728	351,6	282,2
2005	5874	359,9	282,5

Tabela 2.1. Zachorowania na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Wielkopolsce (Cancer incidence male) 1999-2005

Mężczyźni / Males

Rok (year)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999	4149	254,7	219,5
2000	4108	251,9	212,5
2001	4178	255,8	211,6
2002	4193	258,0	210,5
2003	4266	262,3	209,6
2004	4550	279,3	220,8
2005	4345	266,2	206,4

Tabela 2.3. Zgony na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Wielkopolsce (Cancer deaths male) 1999-2005.

Wielkopolski Rejestr Nowotworów w oparciu o kartę zgłoszenia nowotworu złośliwego gromadzi i przetwarza dane dla około 12 tys. nowych zgłoszeń nowotworów w Wielkopolsce rocznie. W 2005 roku zarejestrowano w Wielkopolsce 11.786 nowych zachorowań na nowotwory złośliwe. W porównaniu z rokiem 2004 (11.383 rejestrowanych zachorowań) odnotowano wzrost zachorowań o 3,5%.

Najczęściej występującymi umiejscowieniami nowotworów w 2005 roku w Wielkopolsce były:

Mężczyźni / Males

Miejsce (place)	Umiejscowienie (site)	Odsetek (percentage)
1.	C33 do C34 płucu	21,44%
2.	C18 do C21 jelito grube	12,47 %
3.	C61 gruczoł krokowy	11,77 %
4.	C67 pęcherz moczowy	5,76 %
5.	C16 żołądek	5,47 %
6.	C64 nerka	3,51 %
7.	C32 krtań	3,35 %
8.	C25 trzustka	2,96 %
9.	C43 czerniak skóry	1,89 %
10.	C71 mózg	1,82 %

Tabela 2.5. Najczęściej występujące umiejscowienia nowotworów u mężczyzn w Wielkopolsce w 2005 r. (Most common cancer sites in 2005 in Wielkopolska, men)

Kobiety / Females

Rok (year)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999	5198	302,3	209,7
2000	5341	310,2	214,0
2001	5503	319,0	215,3
2002	5475	317,8	211,5
2003	5570	322,9	211,5
2004	5656	327,3	213,2
2005	5912	341,4	220,0

Tabela 2.2. Zachorowania na nowotwory złośliwe u kobiet w Wielkopolsce (Cancer incidence female) 1999-2005

Kobiety / Females

Rok (year)	Liczba absolutna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999	3234	188,1	117,6
2000	3321	192,9	117,8
2001	3408	197,6	119,0
2002	3391	196,8	116,9
2003	3329	193,0	111,7
2004	3407	197,2	112,8
2005	3540	204,4	114,5

Tabela 2.4. Zgony na nowotwory złośliwe u kobiet w Wielkopolsce (Cancer deaths male) 1999-2005.

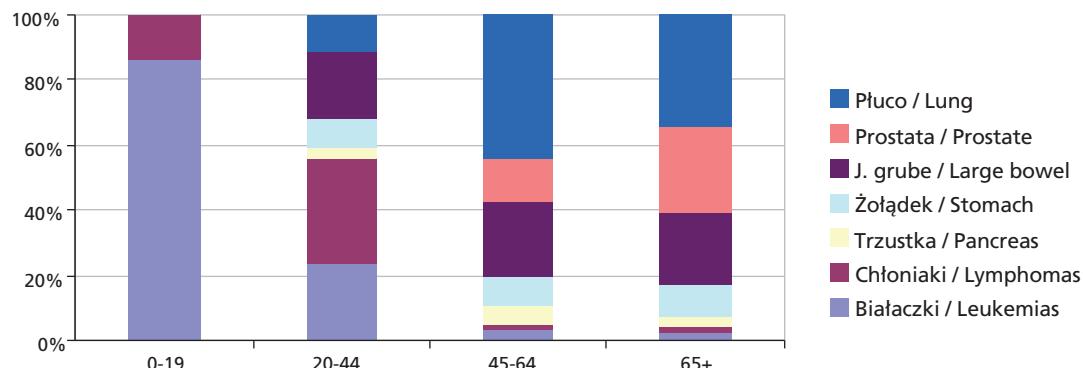
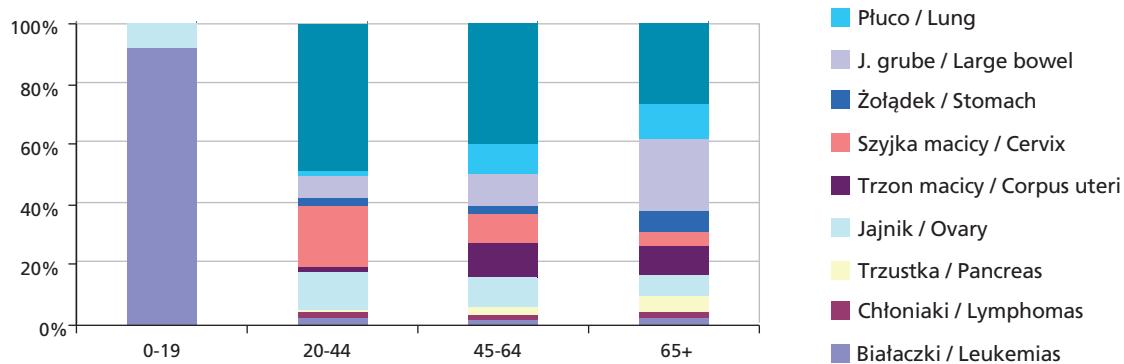
Wielkopolska Cancer Registry uses Cancer Case Report Cards to register new cancer cases in the region (12 thousand per year) and to verify Cards already. In 2005 there were 11.786 new cancer cases registered in Wielkopolska. Compared to the previous year (11.383 cases) an increase of 3,5 % was noted.

The most common cancer sites in 2005 in Wielkopolska were:

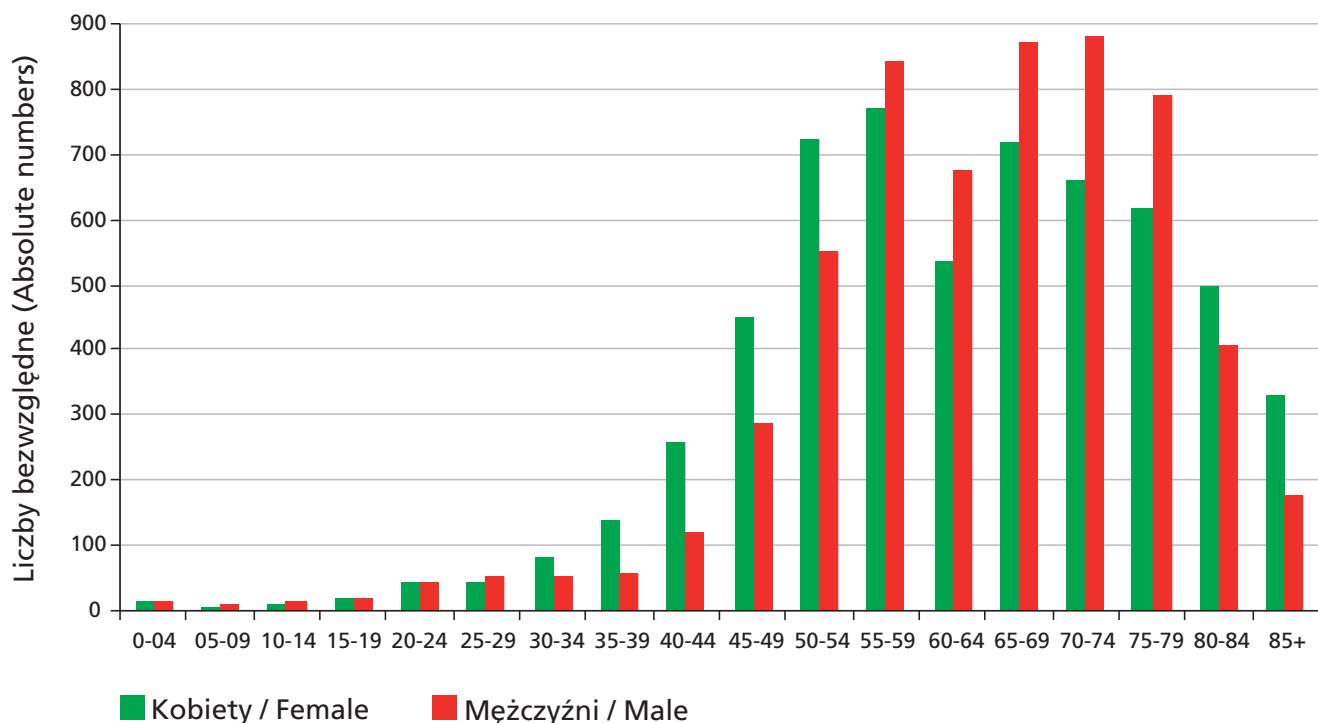
Kobiety / Females

Miejsce (place)	Umiejscowienie (site)	Odsetek (percentage)
1.	C50 pierś	21,7 %
2.	C18 do C21 jelito grube	10,2 %
3.	C34 płucu	6,38 %
4.	C54 trzon macicy	6,36 %
5.	C56 jajnik	5,6 %
6.	C53 szyjka macicy	5,1 %
7.	C16 żołądek	2,8 %
8.	C25 trzustka	2,5 %
9.	C71 mózg	2,1 %
10.	C73 tarczyca	2,1 %

Tabela 2.6. Najczęściej występujące umiejscowienia nowotworów u kobiet w Wielkopolsce w 2005 r. (Most common cancer sites in 2005 in Wielkopolska, women)

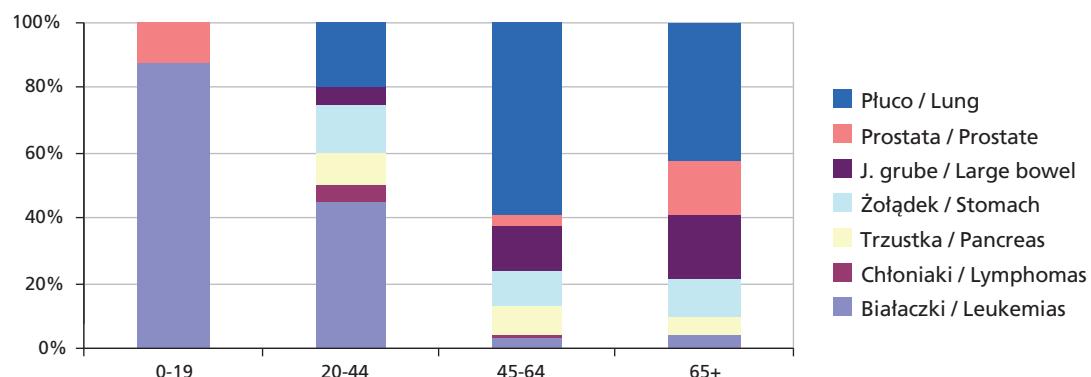
Mężczyźni / Males**Kobiety / Females**

Rysunek 2.2. Struktura zachorowań na nowotwory w Wielkopolsce według wieku i płci
(Cancer incidence structure by sex and age)

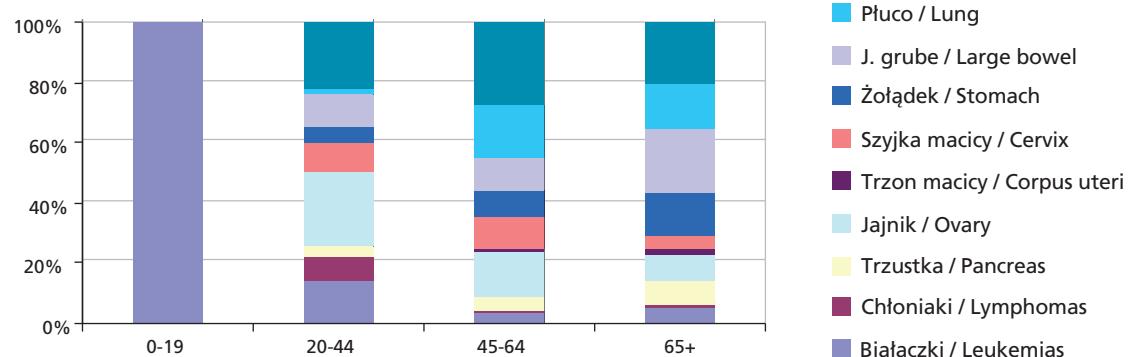

Wykres 2.5. Liczba zachorowań na nowotwory w Wielkopolsce w grupach wiekowych
(Number of new cases by age)

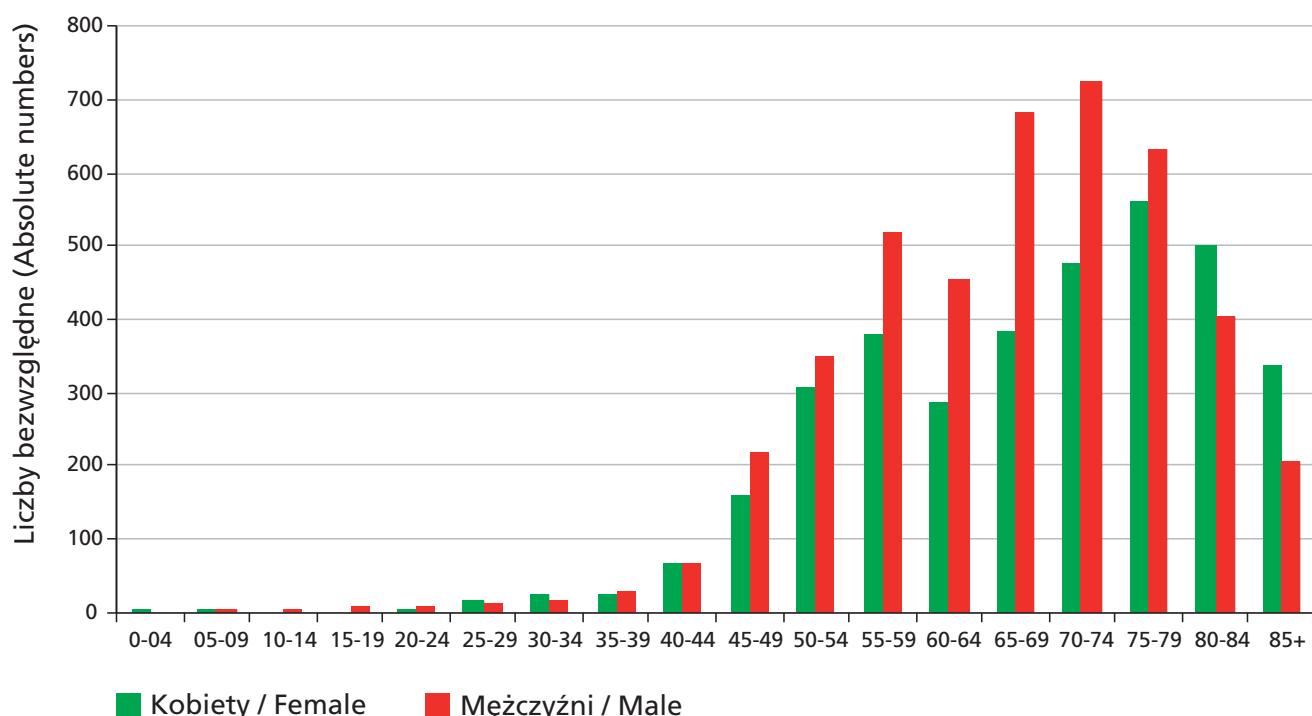
Mężczyźni / Males

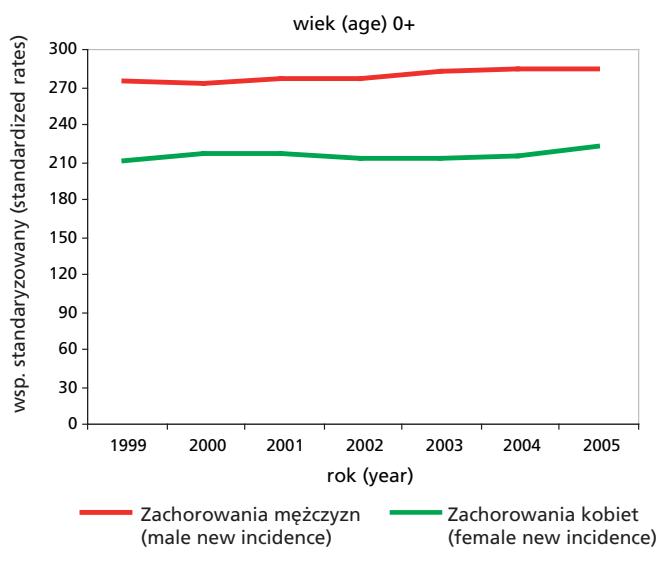
Kobiety / Females

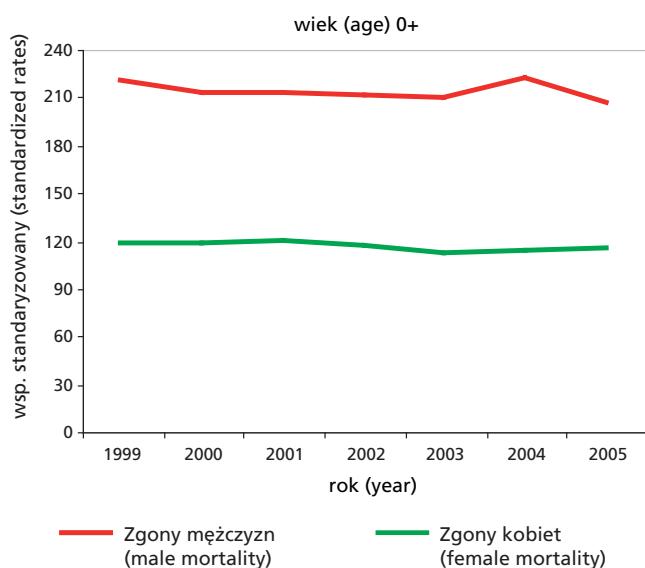
Rysunek 2.3. Struktura zgonów na nowotwory w Wielkopolsce według wieku i płci
(Cancer death structure by sex and age)

Wykres 2.6. Liczba zgonów na nowotwory w Wielkopolsce w grupach wiekowych
(Number of deaths by age)

■ **Rysunek 2.4.** Trendy zachorowalności na nowotwory złośliwe u mężczyzn i kobiet w Wielkopolsce
(Male and female new cancer incidences trends in Wielkopolska) 1999-2005

■ **Rysunek 2.5.** Trendy umieralności na nowotwory złośliwe u mężczyzn i kobiet w Wielkopolsce
(Male and female cancer mortality trends in Wielkopolska) 1999-2005

Rozdział 3.

Nowotwory złośliwe oskrzela i płuca (C34) *

W Wielkopolsce w 2005 roku nowotwory złośliwe płuca C34 wykryto u 1257 mężczyzn i 378 kobiet. Liczba zgonów spowodowana tą chorobą u mężczyzn wyniosła 1269 a u kobiet 373 (tabela 3.1).

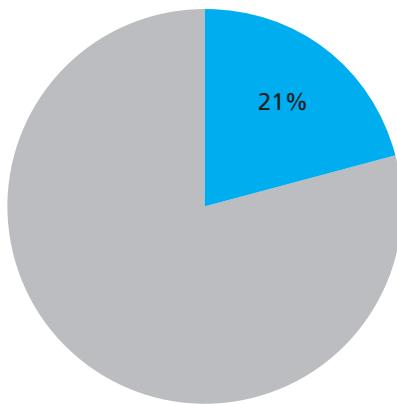
Mężczyźni / Males

Rok (year)	Zachorowania (incidence)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)	Zgony (deaths)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999		1303	80,0	69,8		1306	80,2	70,3
2000		1234	75,7	65,2		1289	79	67,9
2001		1143	70	59,0		1274	78	65,9
2002		1231	75,8	62,4		1254	77,2	63,5
2003		1330	81,8	68,8		1324	81,4	66,0
2004		1250	76,7	61,2		1386	85,1	68,2
2005		1257	77,0	60,6		1269	77,8	61,1

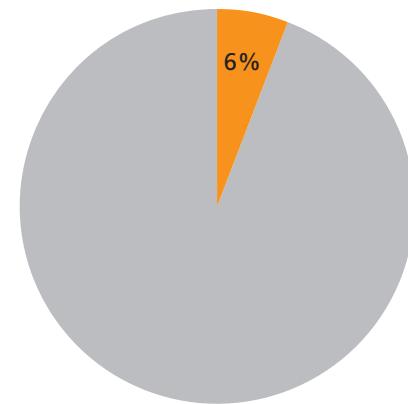
Kobiety / Females

Rok (year)	Zachorowania (incidence)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)	Zgony (deaths)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999		321	18,7	12,7		300	17,4	11,6
2000		308	17,9	12,4		311	18,1	11,9
2001		329	19,1	12,3		363	21	13,4
2002		319	18,5	12,1		351	20,4	12,9
2003		408	23,7	15,4		373	21,6	13,3
2004		379	21,9	14,2		360	20,8	12,8
2005		378	21,8	13,5		373	21,5	13,3

Tabela 3.1. Zachorowania i zgony na nowotwór złośliwy płuca w Wielkopolsce u mężczyzn i kobiet
(New cases and deaths for lung cancer, men and women) 1999-2005

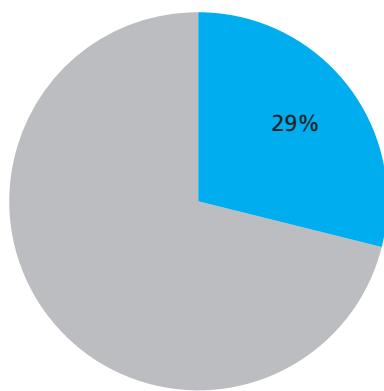
Wykres 3.1. Odsetek zachorowań u mężczyzn na nowotwory płuca
(Percentage of new cases lung cancer, men)

Wykres 3.2. Odsetek zachorowań u kobiet na nowotwory płuca
(Percentage of new cases lung cancer, women)

* w biuletynie nie uwzględniono nowotworów złośliwych tchawicy C33 z uwagi na fakt iż w 2005 roku w Wielkopolsce zarejestrowano zaledwie 3 zachorowania i 5 zgonów.

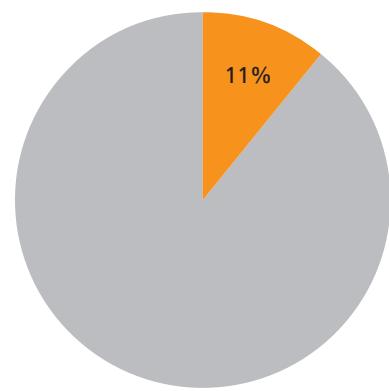
* The Bulletin did not include malignant neoplasms of the trachea (C33), since only 3 new cases and 5 deaths were found in 2005.

■ Wykres 3.3. Odsetek zgonów u mężczyzn na nowotwory płuca
(Percentage of lung cancer deaths, men)

Nowotwory płuca są przyczyną co trzeciego zgonu z powodu choroby nowotworowej u mężczyzn (wyk. 3.1) i co dziewiątego u kobiet (wyk. 3.2). Spośród wszystkich chorych na nowotwory, na nowotwór złośliwy płuca choruje 18% mężczyzn (wyk. 3.3) i 6% kobiet (wyk. 3.4). Jedną z przyczyn takiej sytuacji jest fakt, iż wśród osób palących większość stanowią mężczyźni. Niestety w ostatnich latach widać wzrost liczby palących kobiet, co z pewnością odbije się na statystykach zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe płuca w tej grupie w przyszłych latach.

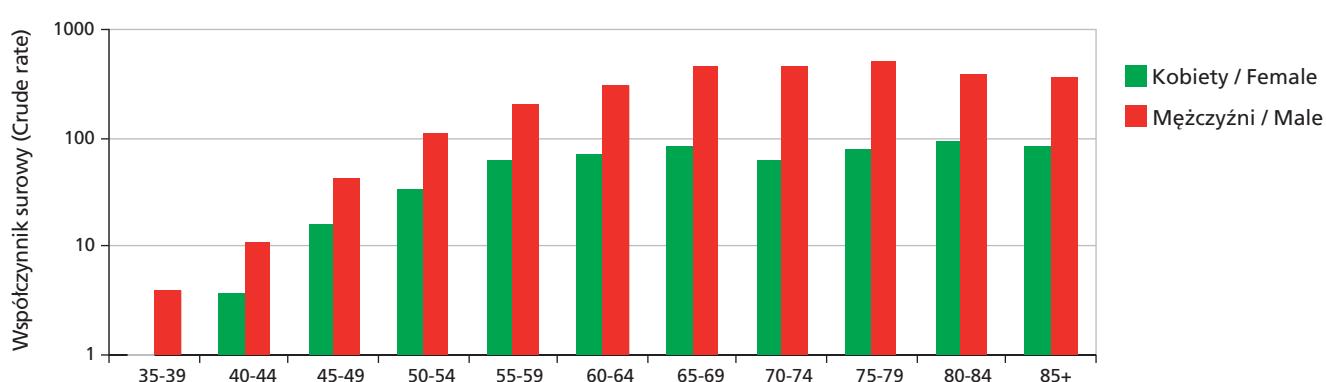
Pacjenci z nowotworem płuc mają niewielkie szanse na przeżycie. Choroba ta w większości przypadków jest śmiertelna, co sprawia, że współczynniki zarejestrowanej zachorowalności i umieralności pozostają na podobnym poziomie. Zależność tą ilustrują wykresy zgonów i zarejestrowanych zachorowań na 100.000 populacji (wykresy 3.5 i 3.6).

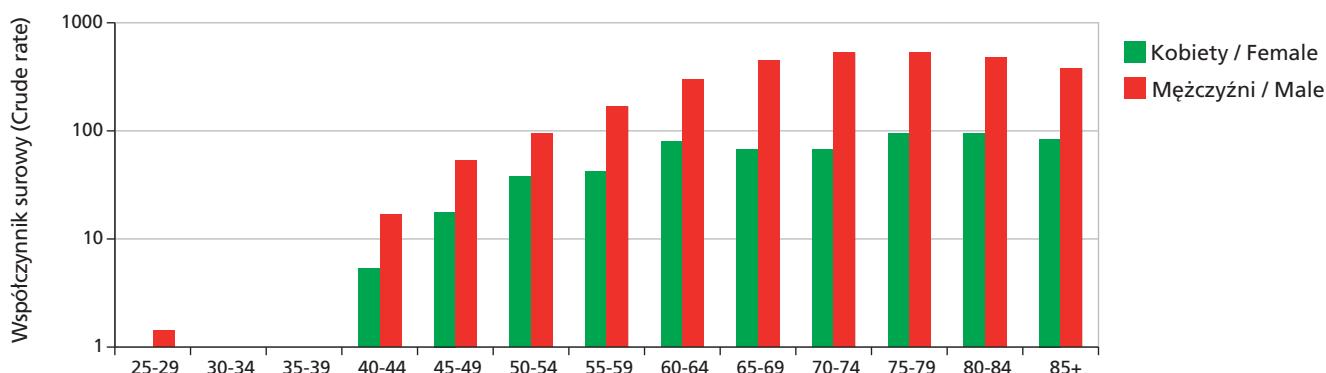
■ Wykres 3.4. Odsetek zgonów u kobiet na nowotwory płuca
(Percentage of lung cancer deaths, women)

Every third cancer death in men results from lung cancer (Diag. 3.1), in women every 9th (Diag. 3.2). Among all cancer patients 18% of men (Diag. 3.3) and 6% of women (Diag. 3.4) suffer from lung cancer. This results mostly from the higher tobacco smoking prevalence in men. Unfortunately in recent years smoking prevalence has also been increasing in women, which will surely negatively influence the statistics in the future.

The survival outcomes for lung cancer patients are poor. In most cases it is a fatal disease, which explains why the registered incidence and mortality results remain at a similar level. This relationship can be observed in Diagrams 3.5 and 3.6 – new cases and deaths per 100,000.

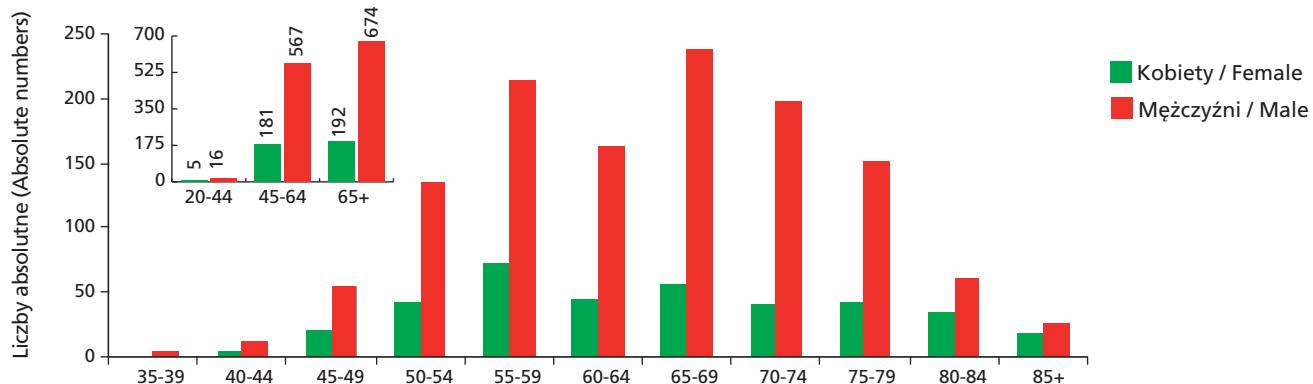
■ Wykres 3.5. Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe płuca na 100.000. pop. (log)
(New cases , lung cancer per 100.000 (log))

■ Wykres 3.6. Zgony na nowotwory złośliwe płuca na 100.000 pop. (log)
(Deaths, lung cancer per 100.000 (log))

Analiza zachorowalności i umieralności w zależności od wieku pokazuje wzrost liczb bezwzględnych oraz współczynników u mężczyzn wraz z wiekiem do 79 roku życia. U kobiet sytuacja kształtuje się inaczej, znaczący wzrost notujemy w grupie wiekowej 40-64 później wskaźniki stabilizują się na podobnym poziomie.

Analysis of incidence and mortality by age shows increasing absolute numbers and ratios since the age of 79 in male population. Absolute numbers and ratios for women are increasing in the age group 40-64, they are stabilising for older women.

Wykres 3.7. Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe płuca w grupach wieku
(Number of new registered lung cancer cases by age)

Z analizy zarejestrowanej zachorowalności i umieralności w zależności od wieku wynika, iż liczby bezwzględne oraz współczynniki w przedziale wieku od 35 do 64 lat rosną w sposób wykładniczy u obu płci. Pokazuje to, że pomimo mniejszej częstości występowania nowotworów płuca u kobiet niż u mężczyzn w obu grupach notujemy taką samą tendencję wzrostową w grupie (35-69 lat).

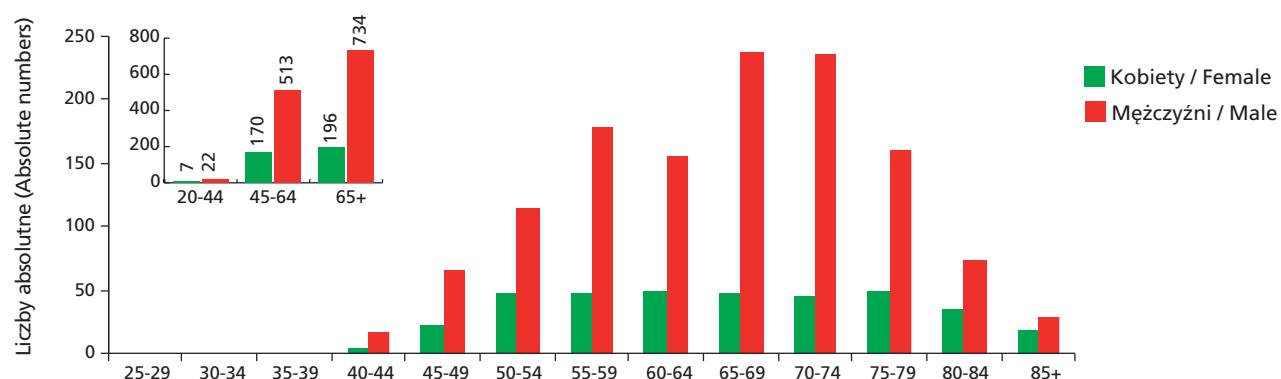
Liczba zgonów na nowotwory złośliwe płuca w Wielkopolsce jest najwyższa u mężczyzn między 65 a 74 rokiem życia. Liczba zgonów pokrywa się z liczbą nowych zachorowań co wynika z dużej śmiertelności wśród chorych na nowotwory złośliwe płuca (wykres 3.8).

Wskaźnik mężczyźni/kobiety wzrasta z 1 (dla zachorowań) w grupie 40-44 lat do 16 (dla zachorowań) i 5 (dla zgonów) w grupie chorych w wieku 65-69 lat (wykres 3.9). Grupą odniesienia w wypadku tego wskaźnika są zgony i zachorowania kobiet, co pokazuje jak duży wpływ na umieralność i zachorowalność na nowotwory złośliwe płuca ma palenie tytoniu. Dla maksymalnych wartości wskaźników ryzyko zachorowania na omawiany nowotwór jest 16 razy większe u mężczyzn niż u kobiet a umieralność jest 5 razy większa.

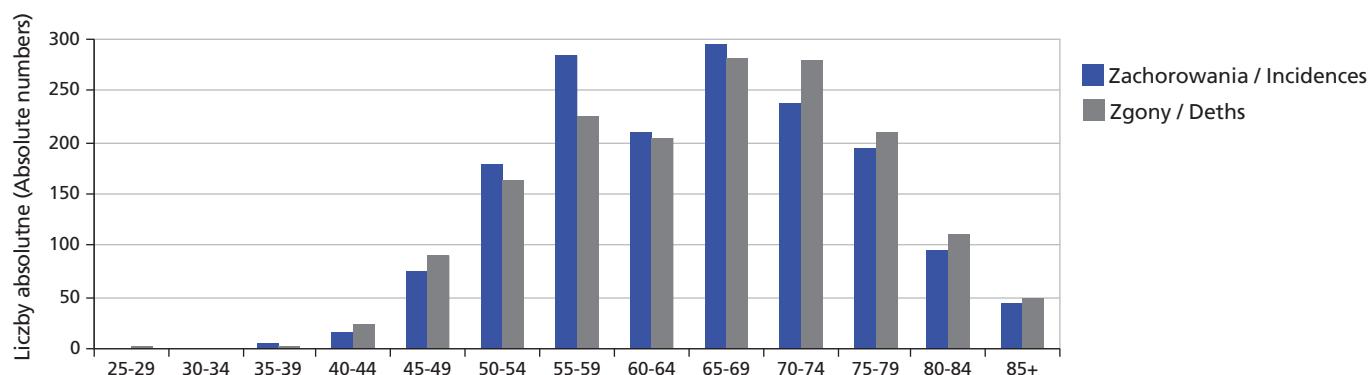
Analysis of the registered incidence and mortality by age shows that absolute numbers and calculated ratios for the ages from 35 to 64 grows exponentially in both sexes. This reflects the fact that despite the lower morbidity among women in both sex groups a similar rising trend is observed (age 35-69).

The highest number of deaths from lung cancer in Wielkopolska is noted in the age group of 65–74 years. The number of deaths is consistent with the new cases number, which results from the high mortality from this type of cancer (Fig. 3.8).

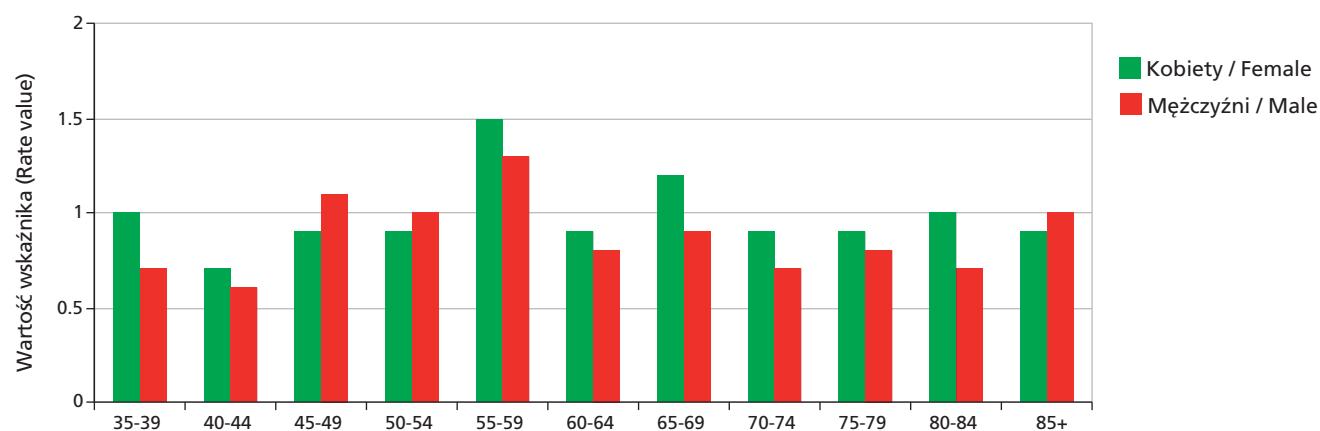
The men/women ratio increases from 1 (for incidence) in the 40-44 age group to 16 (for incidence) and to 5 (for deaths) in the 65-69 age group (Fig. 3.9). The reference group in the case of this measure is the mortality and incidence in women, which demonstrates the enormous influence of tobacco smoking on incidence and mortality from lung cancer. In the maximal values range, the risk of getting lung cancer is 16 times higher in men compared to women, with 5 times higher mortality.

Wykres 3.8. Liczba zgonów na nowotwory złośliwe płuca w grupach wieku
(Number of lung cancer deaths by age)

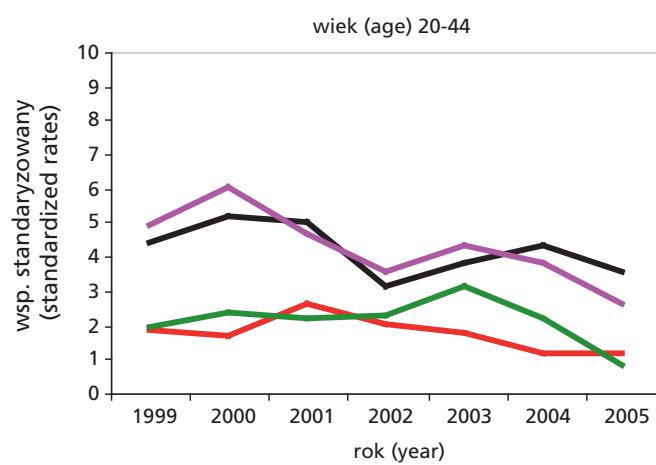
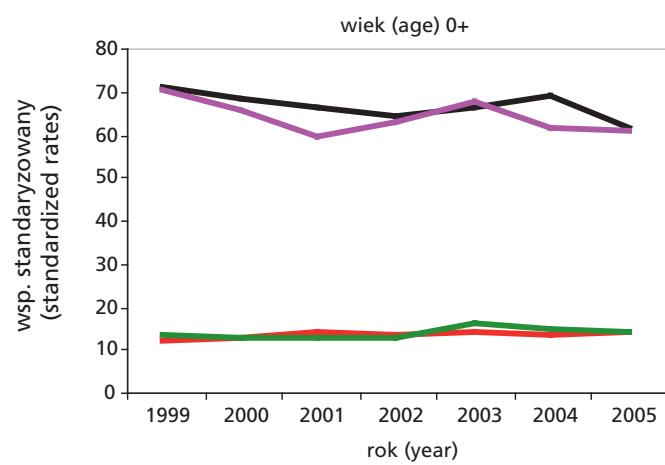
■ Wykres 3.9. Wskaźnik mężczyzny/kobiety 2005
(men/women ratio 2005)

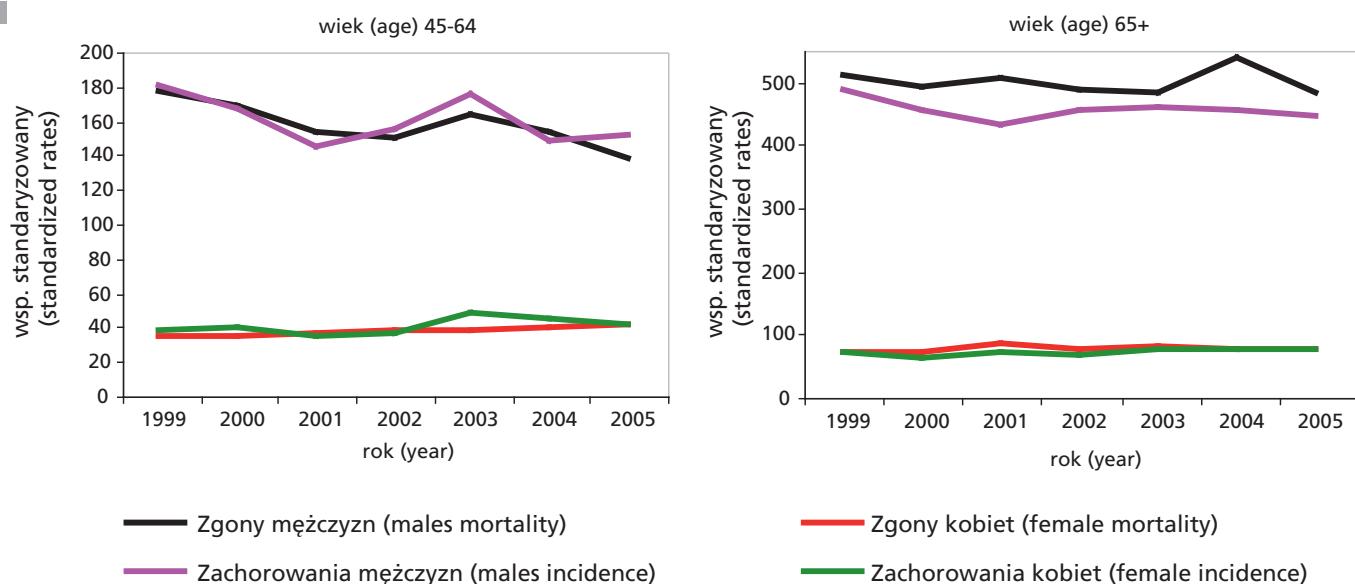

■ Wykres 3.10. Wskaźnik zachorowania/zgony dla kobiet i mężczyzn
(new cases/deaths ratio, men and women)

Wartość wskaźnika zachorowania/zgony oscyluje wokół 1,0. Ciekawą tendencję można zauważać w przypadku omawianego wskaźnika dla kobiet w wieku 45-59 lat. U kobiet w wieku 55-59 lat wskaźnik wynosi 1,5, ma to związek z dużą liczbą nowych zachorowań (73) w stosunku do liczby zgonów (48). Kobiety w tym wieku należą do grupy o wysokim stopniu palenia tytoniu. W grupach osób starszych liczba nowych zachorowań jest niższa od liczby zgonów (wskaźnik zachorowania/zgony <1), co spowodowane jest wykrywaniem choroby w zaawansowanych stadiach, lub post mortem (wykres 3.10).

The incidence/deaths ratio oscillates around the value of 1.0. An interesting trend can be observed for this ratio in women in the age group of 45-59 years. In women aged 55-59 the ratio is 1.5, which results from the high number of new cases (73) compared to the number of deaths (48). A large percentage of women in this age group smoke cigarettes. In older women the number of new cases is lower than the number of deaths (incidence/deaths ratio <1), which results from the fact of frequent diagnosis of the disease in an advanced stage (or post mortem) – Fig. 3.10.

Rysunek 3.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory płuca w Polsce w latach 1965-2004 wg. wieku i płci
(Mortality vs. incidence trends for lung cancer in Poland 1999-2005 by sex and age)

Trendy umieralności i zarejestrowanej zachorowalności na nowotwór złośliwy płuca w Wielkopolsce w latach 1999-2005 wykazują ogólną tendencję spadkową (rys. 3.1). Z porównania trendów umieralności wynika, że w grupie młodych mężczyzn i kobiet (20-44 lat) widać od roku 2003 tendencję spadkową. W grupie osób w wieku 45-64 lat od roku 2003 widać spadek ilości zgonów i zarejestrowanej zachorowalności u mężczyzn, natomiast u kobiet wzrosła ilość zgonów przy lekkim spadku ilości zachorowań. Dla grupy wiekowej 65+ widać spadek ilości zgonów u mężczyzn od roku 2004, u kobiet wskaźniki standaryzowane kształtuje się na stałym poziomie. Korzystne zmiany w trendach wynikają ze spadku częstości palenia tytoniu w populacji mężczyzn.

Nowotwory złośliwe płuca pomimo, iż charakteryzują się wysoką umieralnością, to ich czynniki chorobotwórcze są dobrze poznane. Najważniejszym z nich jest aktywne palenie tytoniu. Na początku XXI wieku w Polsce 94% zgonów u mężczyzn i 68% u kobiet spowodowanych jest przez palenie tytoniu.

W najbliższych latach obraz zagrożenia nowotworem złośliwym płuca będzie wynikał z częstości palenia tytoniu w obecnej populacji. Polska jako członek Unii Europejskiej uczestniczy w jej polityce zdrowotnej. W październiku 2007 Parlament Europejski przyjął sprawozdanie Karla-Heinza Florenza. Zwraca się w nim uwagę na fakt, że jedynie pełny zakaz palenia we wszelkich zamkniętych miejscach pracy, restauracjach, barach i środkach transportu publicznego będzie chronić życie niepalących. Planowane jest też uznanie dymu papierosowego jako czynnika rakotwórczego kategorii 1 oraz ograniczenie dostępności do papierosów dla młodzieży (przez likwidację automatów z papierosami) oraz zakazanie sprzedaży tytoniu osobom poniżej 18 roku życia.

Mortality and registered incidence trends for lung cancer in Wielkopolska in the period 1999-2005 are generally favourable (Fig. 3.1). In young men and women (20-44 years) a falling tendency since 2003 can be observed. In the age group 45-64 a similar trend (since 2003) is visible in men, but in women the number of deaths has grown (the incidence decreased slightly). For the group of 65 years or older a decrease in number of deaths in men can be observed since 2004 – in women the standardized ratios remain stable. The favourable changes result from the decreasing smoking prevalence in men.

Although the mortality in lung cancer is high, its aetiology and risk factors are at present well known, with tobacco smoking as the most relevant factor. At the beginning of the 21st Century in Poland 94% of deaths in men and 68% in women result from tobacco smoking.

In the following years, a high risk of lung cancer will continue to result from the prevalence of smoking. Poland, as an EU member, follows its healthcare policy. In 2007 the European Parliament accepted a report by Karl-Heinz Florenz. The report points to the fact that only a total ban on smoking in all indoor workplaces, restaurants, bars and public transport vehicles may have a significant protective impact on the health of non-smokers. Recognition of tobacco smoke as a category 1 carcinogenic factor is being considered, as well as limiting access of children and youth to cigarettes (a ban on cigarette vending machines and on tobacco sale to persons under 18).

Rozdział 4.

Nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (C61)

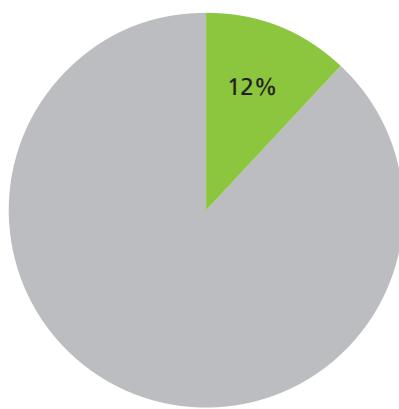
W Wielkopolsce w 2005 roku nowotwory złośliwe gruczołu krokowego wykryto u 691 mężczyzn. Liczba zgonów spowodowana tą chorobą u mężczyzn wyniosła 330 (tabela 4.1).

Mężczyźni / Males

Rok (year)	Zachorowania (incidence)	Liczba bezwgłędna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)	Zgony (deaths)	Liczba bezwgłędna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999		383	23,5	19,4		291	17,9	14,5
2000		448	27,5	22,2		308	18,9	14,9
2001		555	34,0	27,8		338	20,7	16,1
2002		573	35,3	28,6		331	20,4	15,5
2003		565	34,7	27,8		305	18,8	14,1
2004		617	37,9	29,8		325	19,9	14,9
2005		691	42,34	32,7		330	20,2	14,7

Tabela 4.1. Zarejestrowane zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego u mężczyzn w Wielkopolsce w latach 1999-2005
(Registered new cases and deaths from prostate cancer 1999-2005)

Nowotwory złośliwe prostaty w 2005 r. stanowiły 10% ogółu zachorowań na nowotwory u mężczyzn (wyk. 4.1) i 7% zgonów (wyk. 4.2)

Wykres 4.1. Odsetek zarejestrowanych zachorowań na raka prostaty
(Percentage of registered new cases, prostate cancer)

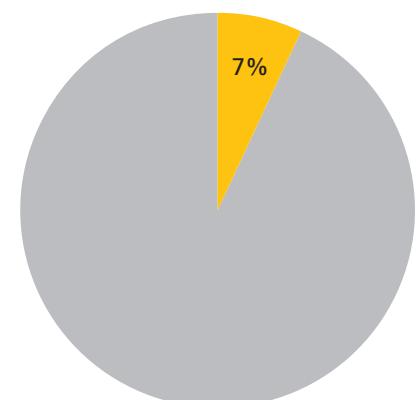
Wzrost liczby zarejestrowanych zachorowań z wiekiem zaczyna się po 50 roku życia, najczęściej przypadków rejestruje się w grupie wiekowej 65-79 lat, wśród starszych osób liczba zachorowań zmniejsza się (wyk. 4.3). Przypadki zachorowań na nowotwory gruczołu krokowego dotyczą głównie mężczyzn po 65 roku życia (74,5 % zachorowań). W 2005 roku pierwsze przypadki zachorowań na omawiany nowotwór zarejestrowano u mężczyzn po 45 roku życia.

Liczba zgonów z powodu nowotworów prostaty rośnie między 50 a 74 rokiem życia (wyk. 4.4). 88% zgonów występuje po 65 roku życia, u mężczyzn przed 44 rokiem życia odnotowano jedynie 1 przypadek.

Chapter 4.

Malignant neoplasm of prostate (C61)

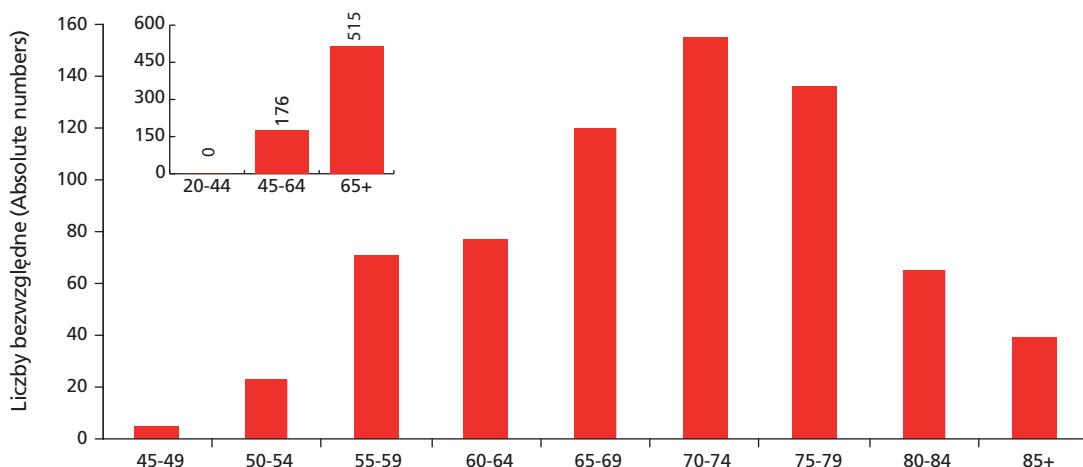
Prostate cancer was found in 691 men in Wielkopolska in 2005. There were 330 prostate cancer deaths (Table 4.1).

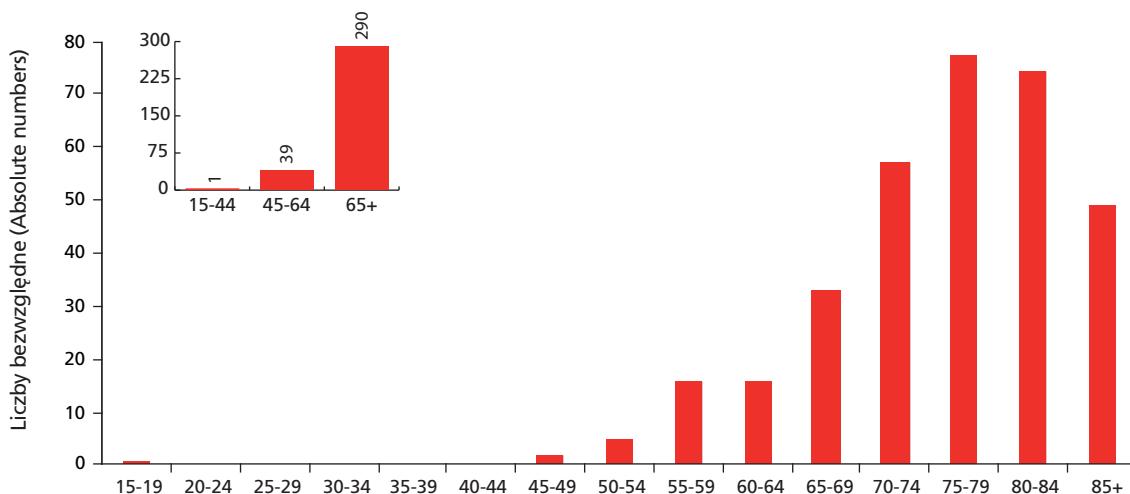
Wykres 4.2. Odsetek zgonów na raka prostaty
(Percentage of deaths, prostate cancer)

The growth in number of new cases can be observed beginning with the age of 50 years, with the highest values in the age group of 65-79 ages. After 69 the incidence rate decreases (Diag. 4.3). Most new cases occur in men after 65 years of age (74,5%). First cases of prostate cancer in 2005 were registered in age group 45+.

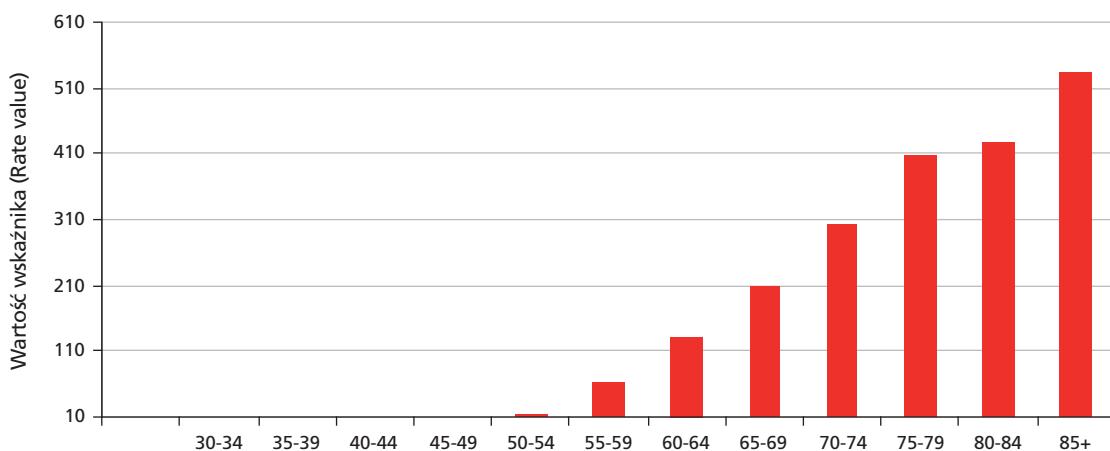
Prostate cancer death rate grows between the 50th and 74th years of age (Diag. 4.4). 88% of deaths occur after 65; before 44 only one case was noted.

Wykres 4.3. Liczba zarejestrowanych zachorowań na raka prostaty w Wielkopolsce według wieku w 2005 roku
(New registered cases by age in 2005, prostate cancer)

Wykres 4.4. Liczba zgonów na raka prostaty w Wielkopolsce według wieku w 2005 roku
(Number of deaths by age in 2005, prostate cancer)

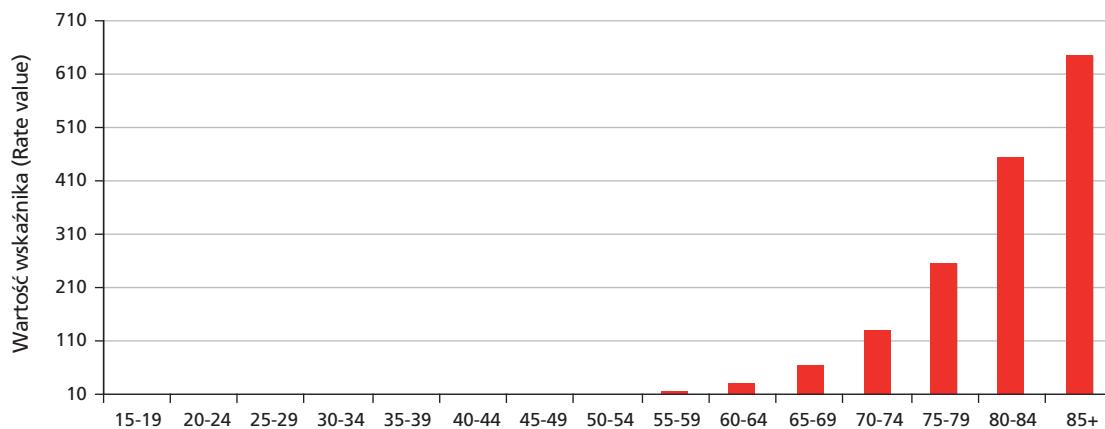
Wykres 4.5. Zarejestrowane zachorowania na raka prostaty w Wielkopolsce na 100.000 populacji w 2005 roku
(New registered cases per 100.000 in 2005, prostate cancer)

Współczynniki zachorowalności i umieralności wzrastają liniowo z wiekiem począwszy od 55. roku życia (wyk. 4.5 i 4.6).

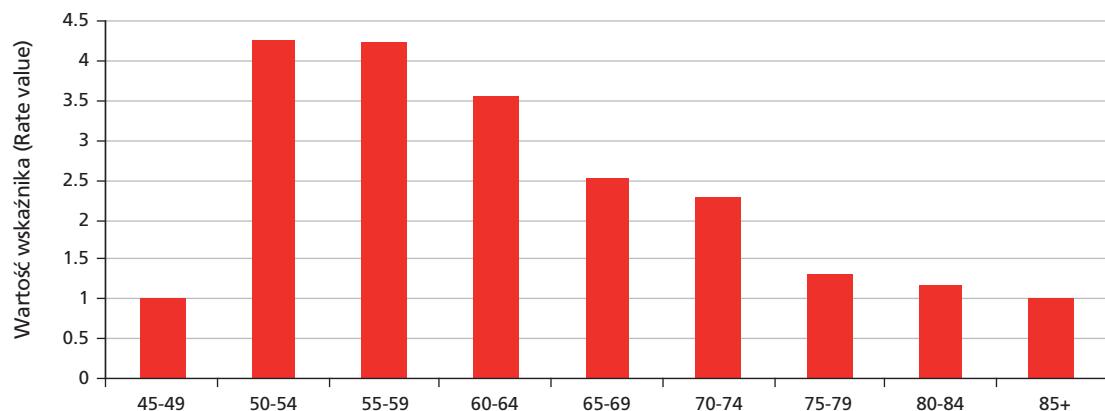
Wskaźnik zachorowania/zgonu wzrasta istotnie po 49. roku życia (ponad 4-krotnie), następnie po 59 r. ż. następuje systematiczny spadek. Najwyższe wartości obserwujemy w przedziale wiekowym 50-59 lat (wyk. 4.7).

The incidence and mortality rates show linear growth together with age beginning from 55 years of age (Diag. 4.5 and 4.6).

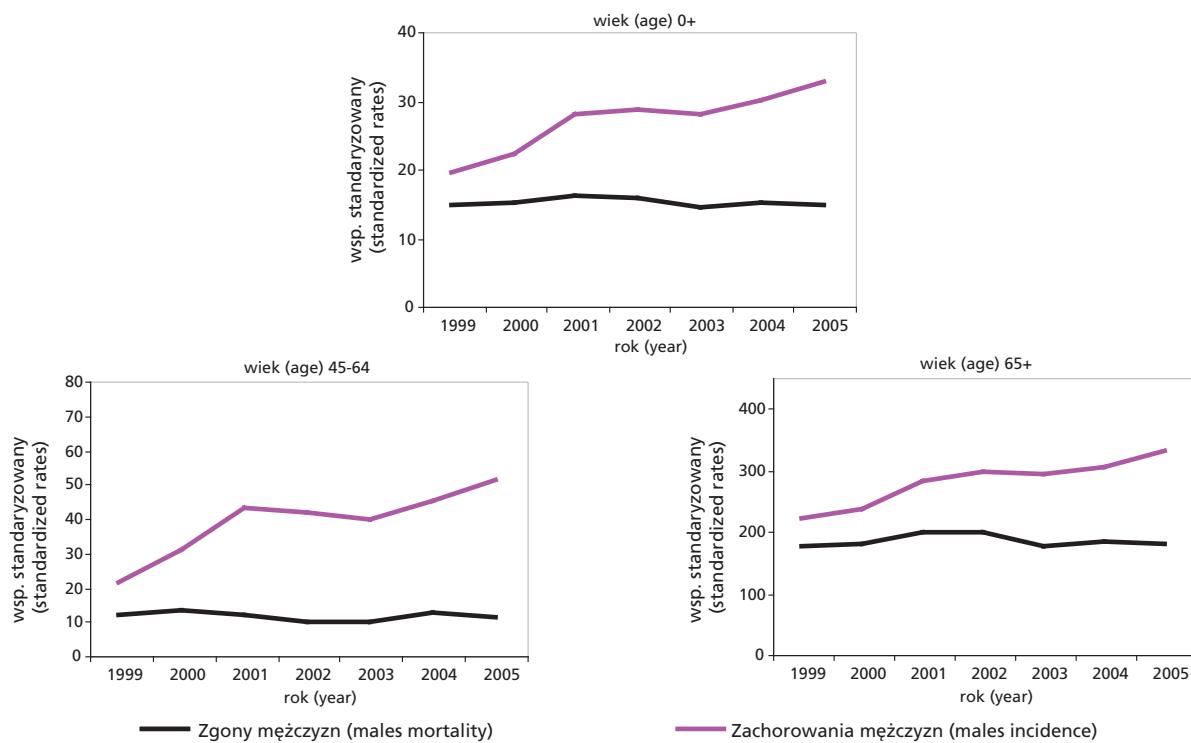
Incidence/deaths ratio increases rapidly after 49 years of age (more than 4-fold), with a systematic falling tendency after 59. The highest values are seen between 50 and 59 (Fig. 4.7).

■ Wykres 4.6. Zgony na raka prostaty w Wielkopolsce na 100.000 populacji w 2005 r.
(Deaths per 100.000 in 2005, prostate cancer)

■ Wykres 4.7. Wskaźnik zachorowania/zgony w 2005 r., rak prostaty
(Incidence/Deaths ratio in 2005, prostate cancer)

■ Rysunek 4.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory prostaty wg wieku
(Mortality vs. incidence trends from prostate cancer in Wielkopolska by age) 1999-2005

Zachorowalność na nowotwory złośliwe gruczołu krokkowego między 1999 a 2005 rokiem wykazuje tendencję wzrostową, natomiast umieralność w tym okresie utrzymuje się na podobnym poziomie.

Prostate cancer incidence showed a growing tendency between 1999 and 2005, but mortality remained at the same level in this time period.

Rozdział 5.

Nowotwory złośliwe piersi u kobiet (C50)

Nowotwory piersi w 2005 roku zostały rozpoznane u 1284 Wielkopolanek (tab. 5.1). Liczba zgonów spowodowanych nowotworami piersi wynosiła 524. Liczba zachorowań w ciągu ostatnich 7 lat wzrosła o 11,46% i ponad 2-krotnie przewyższa liczbę zgonów. Duża różnica pomiędzy współczynnikami surowymi i standaryzowanymi wskazuje, że większość zachorowań i zgonów ma miejsce w starszych grupach wieku.

Kobiety / Females

Rok (year)	Zachorowania (incidence)	Liczba bez względna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)	Zgony (deaths)	Liczba bez względna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standardized rate)
1999		1152	67	49,3		474	27,6	18,8
2000		1316	76,4	55,5		473	27,5	17,4
2001		1215	70,4	50,1		472	27,4	17,7
2002		1188	69	48,2		465	27	17,2
2003		1197	69,4	47,9		450	26,1	15,9
2004		1199	69,4	48,1		466	27	16,7
2005		1284	74,15	50,52		524	30,3	18,1

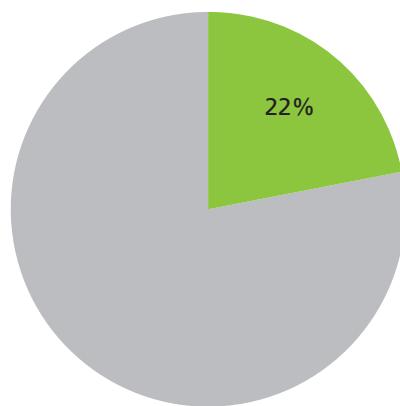
Tabela 5.1. Zarejestrowane zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe piersi u kobiet w Wielkopolsce w latach 1999-2005
(Female breast cancers registered incidence and deaths)

Nowotwory złośliwe piersi żeńskiej stanowią w 2005 roku prawie 22% zachorowań na nowotwory i 13% zgonów (wyk. 5.1-5.2).

Chapter 5.

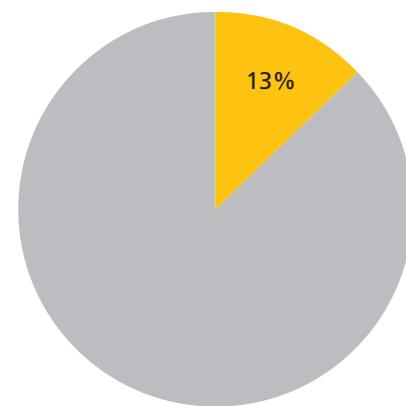
Malignant neoplasm of breast in women (C50)

1284 cases of breast cancer were diagnosed in Wielkopolska women in 2005 (Table 5.1). There were 524 breast cancer deaths. The number of new cases has shown a 11.46% growth in the last 7 years, presently being more than 2 times higher than the number of deaths. The big difference between raw and standardized ratios points to the fact that the highest number of new cases and deaths occurs in older patients.

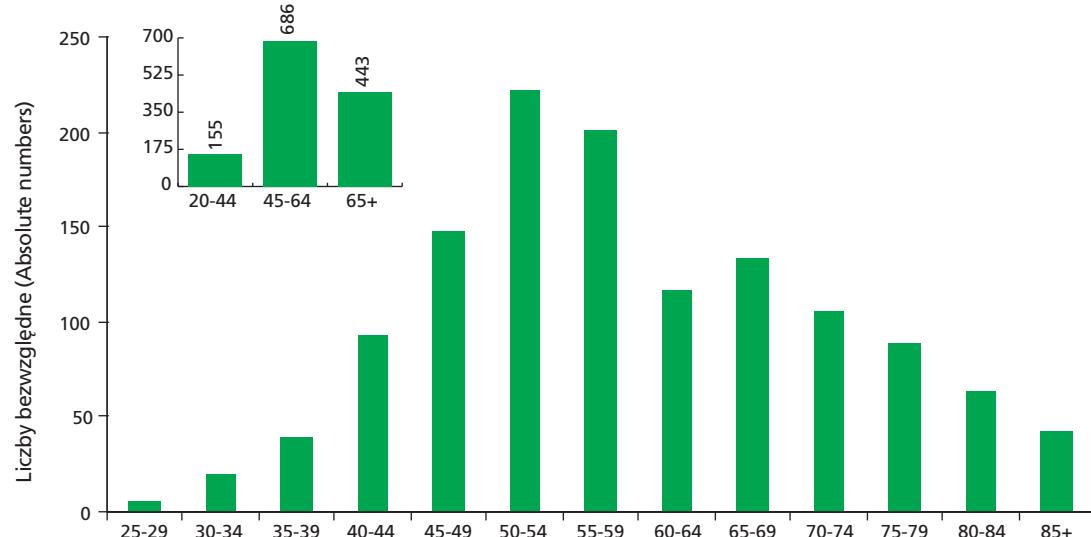
Wykres 5.1. Odsetek zarejestrowanych zachorowań na raka piersi u kobiet w 2005 roku.
(Percentage of new registered cases in 2005, breast cancer)

Największą liczbę zachorowań na nowotwory piersi notuje się między 45 a 59 rokiem życia. W grupie kobiet w wieku 50-69 lat zanotowano 52% wszystkich zachorowań na nowotwory piersi (wyk. 5.3). Liczba zgonów z powodu raka piersi wzrasta do 59 roku życia, a w grupie wiekowej 50-69 i 70+ jest niemal identyczna (wyk. 5.4). Współczynniki zachorowalności wzrastają niemalże liniowo z wiekiem do 69 roku życia, po czym częstość zachorowań w grupie 70-79 zmniejsza się i stabilizuje, a od 80. roku życia znów wzrasta (wyk. 5.5).

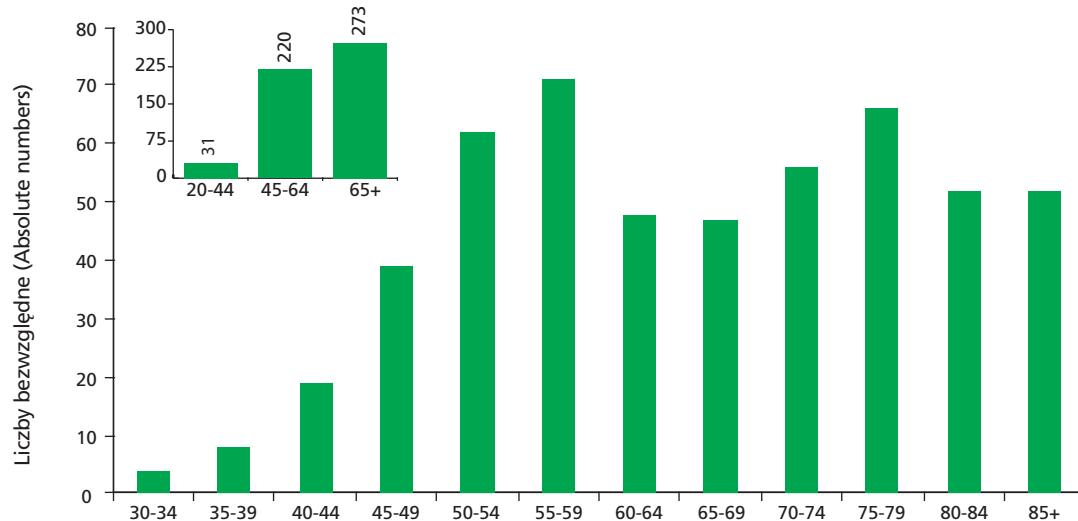

Wykres 5.2. Odsetek zgonów na raka piersi u kobiet w 2005 roku.
(Percentage of deaths in 2005, breast cancer)

The highest number of new cases is noted between 45 and 59. In women aged 50-69 52 % of all breast cancer cases occurred (Fig. 5.3). The number of breast cancer deaths begins to grow till 59 years of age. In the groups 50-69 and 70+ the number is almost identical. (Fig. 5.4). The incidence rate grows almost linearly with age till 69. After 69 the incidence decreases, stabilizing after 80 it rise once more.(Fig. 5.5).

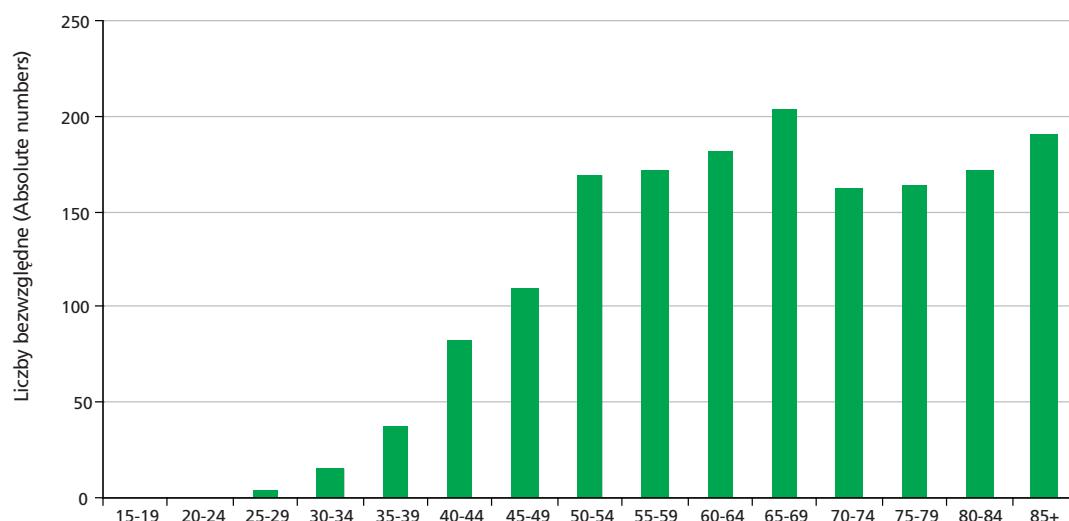
■ Wykres 5.3. Liczba zarejestrowanych zachorowań na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce według wieku
(Number of new registered cases by age, breast cancer), 2005

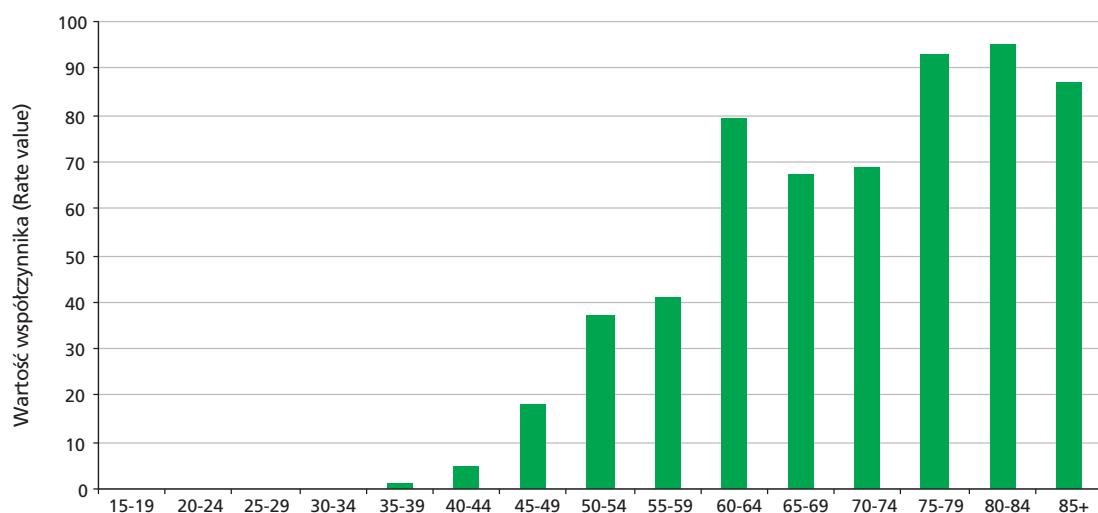
■ Wykres 5.4. Liczba zgonów na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce według wieku
(Number of deaths by age, breast cancer), 2005

Współczynniki umieralności wzrastają liniowo z wiekiem do 59 roku życia, w grupie wiekowej 60-74 notujemy niewielki spadek i stabilizację umieralności, po czym od 75 roku życia następuje wzrost wartości współczynników.

The mortality rate shows linear growth together with age, till 59 years of age. In the 60-74 age group the rate falls slightly, and after 75 it grows father.

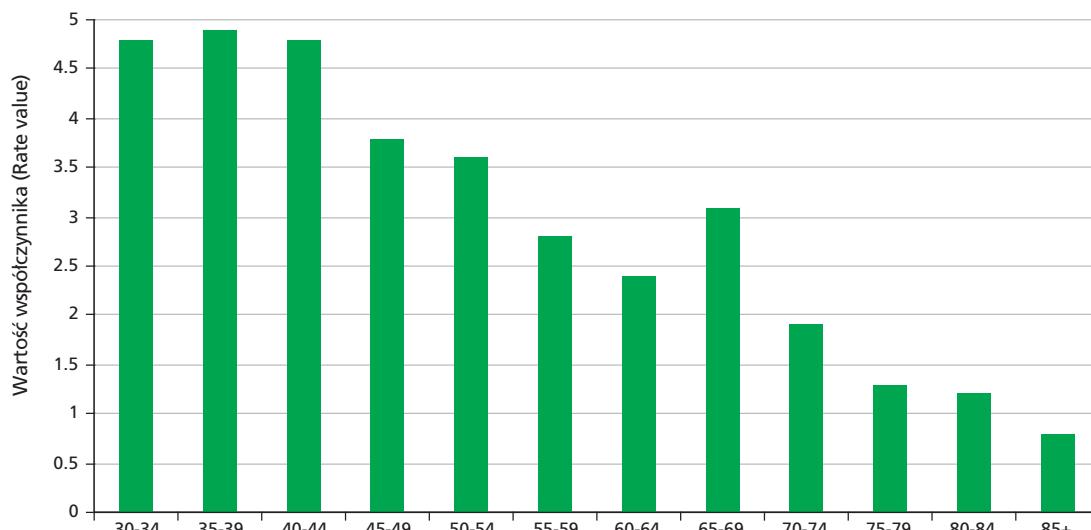
■ Wykres 5.5. Zarejestrowane zachorowania na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce na 100 000 populacji
(Incidence per 100,000, breast cancer)

Wykres 5.6. Zgony na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce na 100 000 populacji
(Deaths per 100,000, breast cancer)

Wskaźnik zachorowania/zgony w większości grup wiekowych jest większy niż 1, (wyjątek stanowi jedynie grupa powyżej 85. roku życia).

In most age groups the incidence/deaths ratio is greater than 1 (with the exception of the above 85 group).

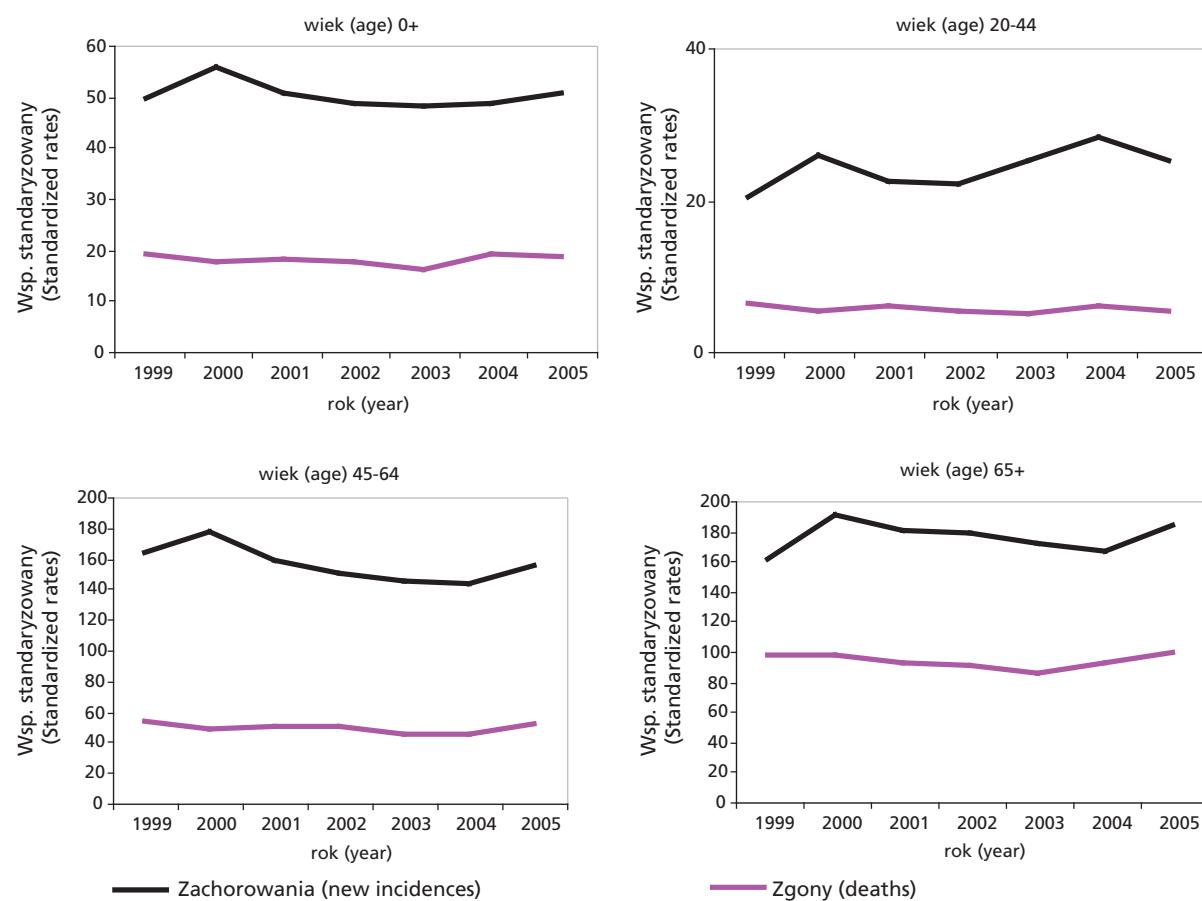
Wykres 5.7. Wskaźnik zachorowania/zgony na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce
(Incidence/Deaths ratio, breast cancer)

Trendy zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe piersi u kobiet wykazują, iż najwyższą liczbę zarejestrowanych zachorowań odnotowano w 2000 roku (co może być spowodowane faktem, iż w 2000 roku Ministerstwo Zdrowia rozpoczęło finansowanie badań profilaktycznych na terenie całego kraju w zakresie wczesnego wykrycia raka piersi), od 2001 do 2004 roku zachorowalność utrzymywała się na podobnym poziomie, po czym w 2005 roku ponownie odnotowano wzrost zachorowalności.

Umieralność kobiet na raka piersi utrzymuje się od 7-mu lat na podobnym poziomie.

The incidence and mortality trends for female breast cancer show that the highest number of new cases was registered in 2000 (which may result from the fact that in 2000 the Ministry of Health funded programme of early breast cancer diagnosis was launched all over the country). In the years 2001–2004 the incidence remained at a stable level and after 2005 an increase was observed.

The mortality from female breast cancer has not changed significantly for the past 7 years.

Rysunek 5.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory piersi u kobiet w Wielkopolsce według wieku.
(Mortality vs. Incidence trends for female breast cancer by age) 1999-2005.

W 2005 roku do Wielkopolskiego Rejestru Nowotworów zgłoszono 20 przypadków nowotworów złośliwych wykrytych w badaniach screningowych. Było to 19 przypadków raka piersi invazyjnego (C50) i 1 przypadek raka przedinwazyjnego (tj. in situ D05).

In 2005, 20 cases of cancer reported for the Wielkopolska Cancer Registry were detected during screening examinations (19 breast cancer cases C50 and 1 case of breast cancer in situ D05).

Rozdział 6.

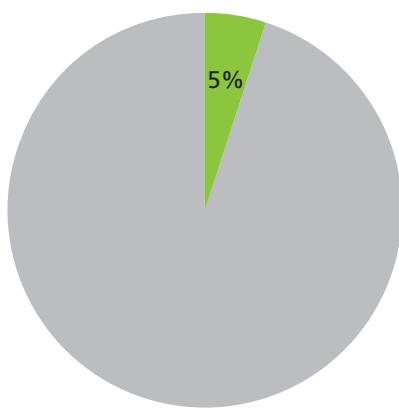
Nowotwory złośliwe szyjki macicy (C53)

W Wielkopolsce w 2005 roku nowotwory złośliwe raka szyjki macicy C53 wykryto u 301 kobiet. Natomiast liczba zgonów spowodowana tą chorobą wynosiła 157. Liczba zachorowań prawie 2-krotnie przewyższa liczbę zgonów (tabela 6.1).

Rok (year)	Zachorowania (incidence)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standard rate)	Zgony (deaths)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standard rate)
1999		278	16,2	12,5		150	8,7	6,3
2000		306	17,8	13,7		145	8,4	6
2001		334	19,4	14,7		162	9,4	6,4
2002		298	17,3	12,7		156	9,1	6,1
2003		255	14,8	10,6		135	7,8	5,3
2004		242	14	10,2		153	8,9	6
2005		301	17,38	12,59		157	9,1	5,7

Tabela 6.1. Zarejestrowane zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe szyjki macicy w Wielkopolsce
(New registered cases and deaths from cervical cancer in Wielkopolska), 2005

Nowotwory złośliwe szyjki macicy stanowią 4,58% zachorowań na nowotwory u kobiet (wyk. 6.1) i 4,44% zgonów nowotworowych (wyk. 6.2), czyli nowotwory szyjki macicy są przyczyną co 22 zgonu z powodu choroby nowotworowej u kobiet.

Wykres 6.1. Odsetek zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe szyjki macicy w 2005 roku
(Percentage of registered incidences in 2005, cervical cancer)

Wzrost liczby zachorowań na nowotwory złośliwe szyjki macicy obserwuje się od 20 do 54 roku życia, w którym osiąga najwyższą wartość. Następnie od 55 roku życia liczba ta stopniowo maleje (wyk. 6.3).

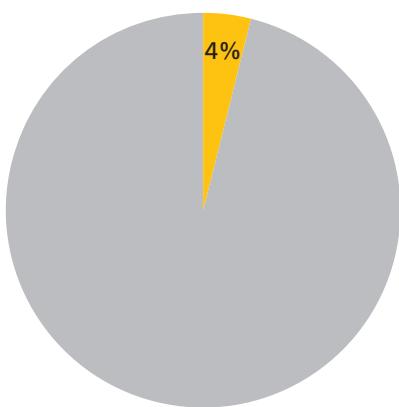
Chapter 6.

Malignant neoplasm of cervix uteri (C53)

301 cases of cervical cancer (C53) were diagnosed in Wielkopolska women in 2005. There were 157 cervical cancer deaths. The number of new cases was almost 2 times higher than the number of deaths (Table 6.1)

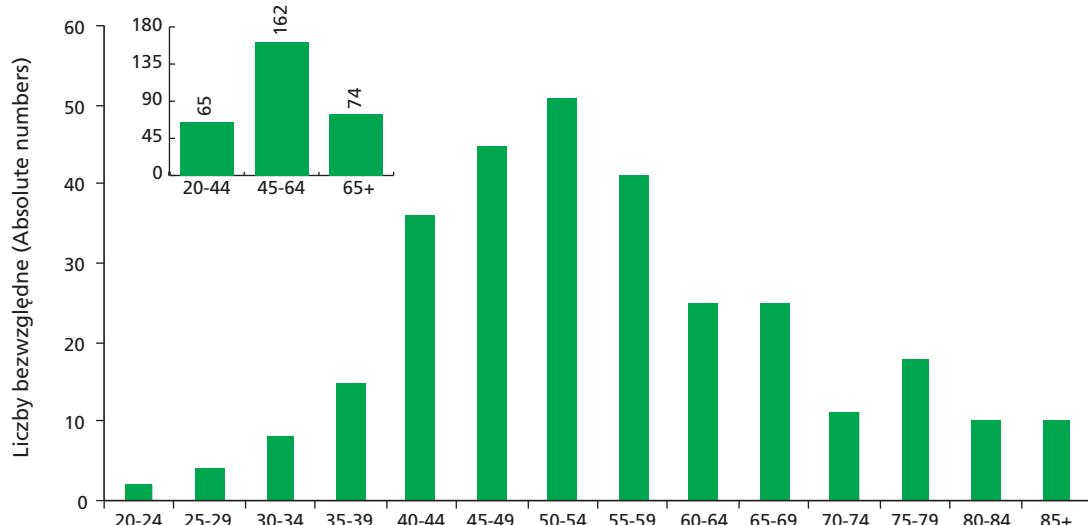
Zgony (deaths)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (incidence rate)	Wsp. stand. (standard rate)
	150	8,7	6,3
	145	8,4	6
	162	9,4	6,4
	156	9,1	6,1
	135	7,8	5,3
	153	8,9	6
	157	9,1	5,7

Cervical cancer accounts for 4.58% of new cancer cases in women (Fig. 6.1) and for 4.44% of cancer deaths (Fig. 6.2). This means that every 22nd cancer death in women is due to cervical cancer.

Wykres 6.2. Odsetek zgonów na nowotwory złośliwe szyjki macicy w 2005 roku
(Percentage of deaths in 2005, cervical cancer)

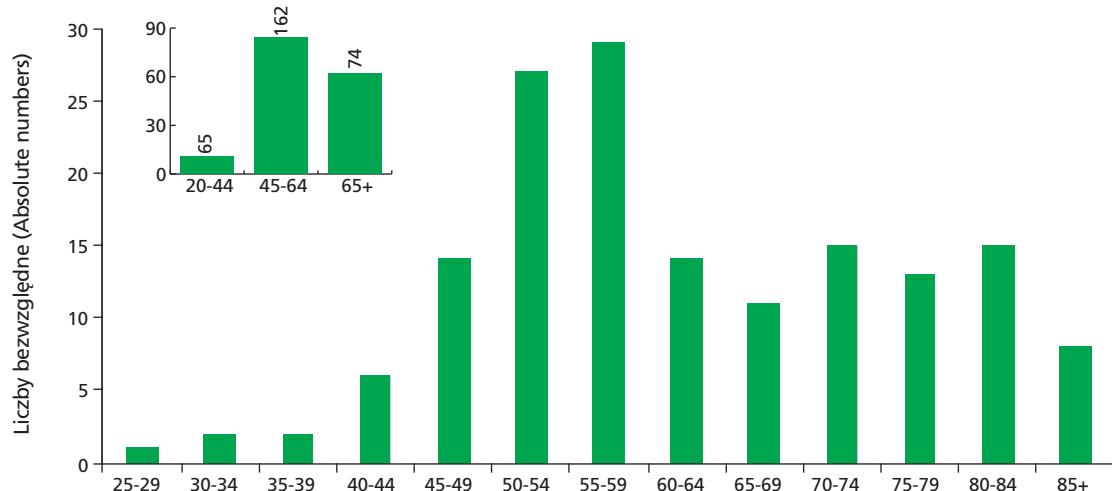
An increase in cervical cancer deaths has been observed in the age group 20 – 54 (with maximum at 54). After 55 the number gradually decreases (Fig. 6.3).

■ Wykres 6.3. Liczba zarejestrowanych zachorowań na raka szyjki macicy w Wielkopolsce według wieku
(Number of new registered cases by age, cervical cancer)

Największą liczbę zgonów zarejestrowano w grupie osób pomiędzy 50 a 59 rokiem życia. W grupie wiekowej 60-64 liczba zgonów spada o połowę, w kolejnych grupach odnotowujemy niewielkie wahania (wyk. 6.4). Odsetek zachorowań i zgonów utrzymuje się na podobnym poziomie, co świadczy o niskiej skuteczności programów profilaktyki raka szyjki macicy (wyk. 6.1-6.2).

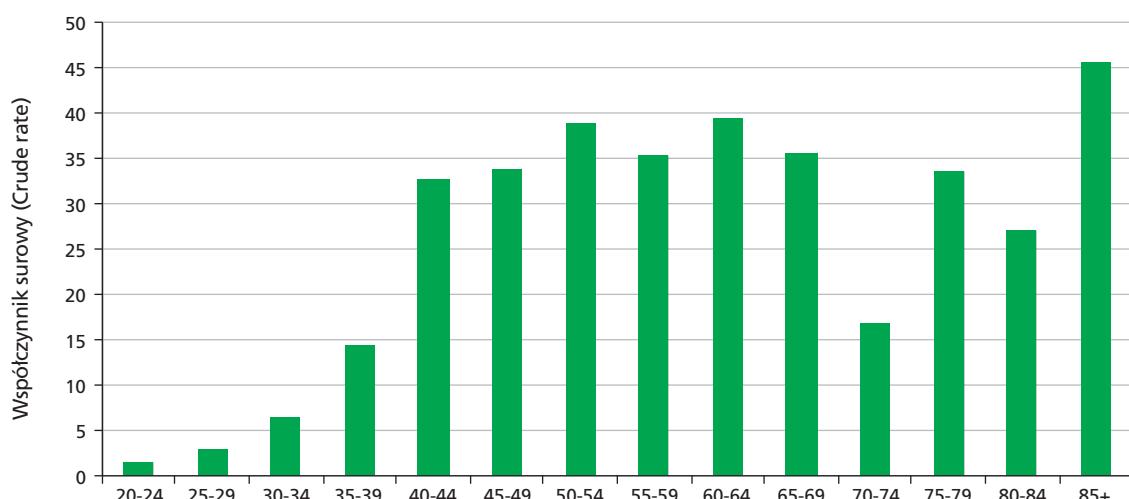
The highest number of deaths occurred between 55 and 59 years of age. In the age group 60-64 number of deaths decreases, in further groups small fluctuations can be noticed (Fig. 6.4). The percentage of deaths is consistent with the percentage of new cases which results from the high mortality rates among patients suffering from cervical cancer (Fig. 6.1 and 6.2).

■ Wykres 6.4. Liczba zgonów na raka szyjki macicy w Wielkopolsce według wieku, 2005
(Number of deaths by age, cervical cancer, 2005)

Współczynniki zachorowalności na nowotwory złośliwe szyjki macicy wzrastają od 20 do 54 roku życia. Pomiędzy 50 a 59 rokiem życia oraz 60 a 69 współczynniki te utrzymują się na podobnym, dość wysokim poziomie. O połowę niższą wartość współczynników zachorowalności zanotowano między 70. a 74. rokiem życia. Następnie w grupie wiekowej 75-79 współczynnik wzrasta o połowę po czym w grupie 80-84 następuje niewielki spadek. Największa liczba zachorowań występuje od 85+.

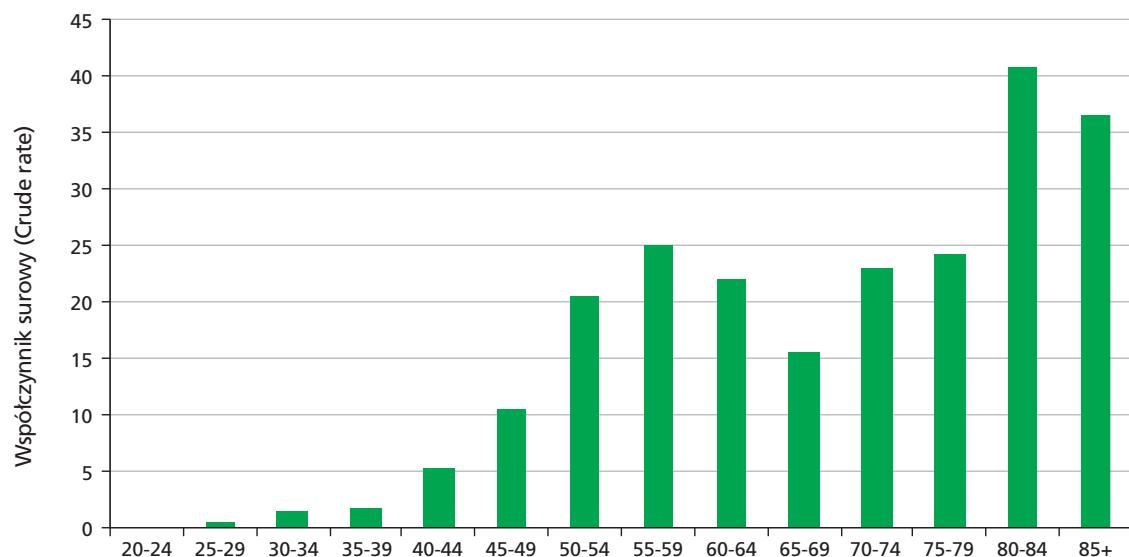
The incidence rates show linear growth between 20 and 54 years of age. Between 50 and 69, and later between 60 and 69, they remain at a similar, relatively high level. Almost 50% lower incidence was observed between 70 and 74 years of age. Then the ratio value raise by 50% in 75-79 age group. The highest number of new cases was registered for patients 85 years old or older.

Wykres 6.5. Zarejestrowane zachorowania na raka szyjki macicy w Wielkopolsce na 100.000 populacji
(Registered incidence per 100.000 of population, cervical cancer)

Współczynniki umieralności na nowotwory złośliwe szyjki macicy wzrastają liniowo począwszy od 30 do 59 roku życia. Po tym okresie następuje nieznaczny spadek omawianych współczynników, które od 70. roku życia ponownie wzrastają, osiągając największą wartość pomiędzy 80. a 84. rokiem życia (wyk. 6.6).

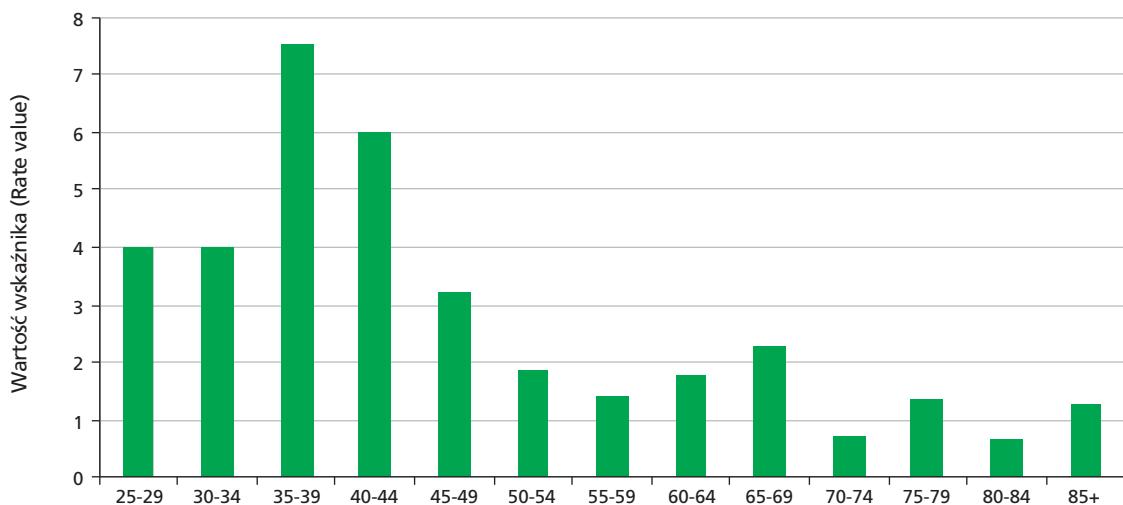
The mortality rates for cervical cancer show linear growth between 30 and 59 years of age. They decrease afterwards slightly, but from 70 they rise again, reaching a maximum between 80 and 84 (Fig. 6.6).

Wykres 6.6. Zgony na raka szyjki macicy w Wielkopolsce na 100.000 populacji
(Deaths per 100.000 of population, cervical cancer)

Wskaźnik zachorowania/zgony najwyższą wartość (7,5) przyjmuje w grupie wiekowej 35-39 lat. średnia wartość omawianego wskaźnika dla wszystkich grup wiekowych wynosi 2,78. Powyżej 50. roku życia wskaźnik ten nie osiąga wartości większej niż 3 (wyk. 6.7).

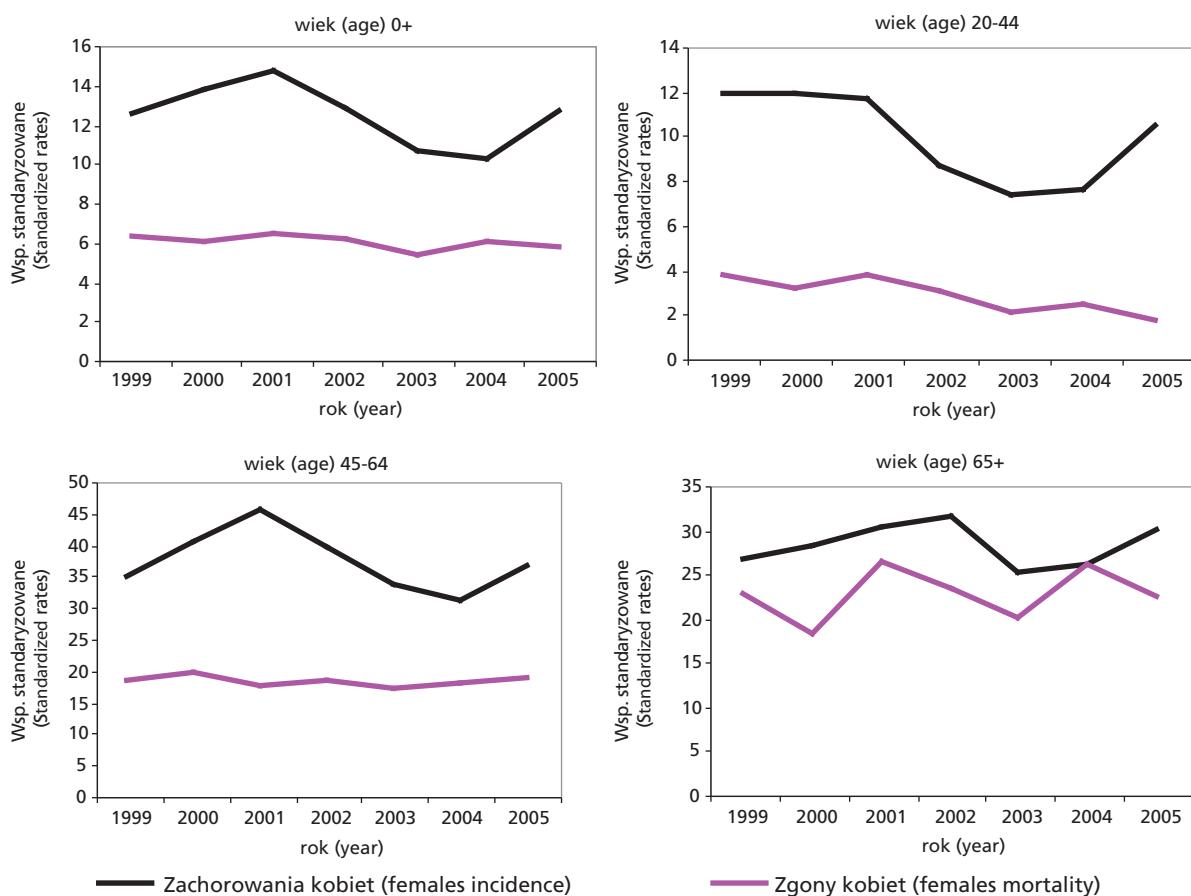
The incidence/deaths ratio reaches a maximum (7.5) in the age group 35-39. The mean value of this ratio for all groups is 2.78. In the age group above 50 it does not exceed 3 (Fig. 6.7).

Wykres 6.7. Wskaźnik zachorowania/zgonu na raka szyjki macicy w Wielkopolsce
(Incidence/Deaths ratio, cervical cancer)

Trendy umieralności i zachorowalności na nowotwory złośliwe szyjki macicy w Wielkopolsce w latach 1999-2005 cechują się dużą zmiennością.. Najwięcej kobiet choruje w grupie wiekowej 45-64, natomiast największa liczba zgonów występuje powyżej 65. roku życia. Najmniejsza liczba zachorowań i zgonów występuje w grupie wiekowej 20-40 lat, co jest zgodne z etiologią tego nowotworu (rys. 6.1).

The mortality and incidence trends for cervical cancer in Wielkopolska between 1999 and 2005 showed a various tendency. The highest number of women affected with this cancer is in the age group 45-64, with the highest number of deaths after 65. The fewest deaths occur in the age group 20-40 what matches with the cervical cancer aetiology (Fig. 6.1).

Rysunek 6.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory szyjki macicy w Wielkopolsce według wieku.
(Mortality vs. Incidence trends for cervical cancers in Wielkopolska by age) 1999-2005.

Rozdział 7.**Chapter 7.****Najczęstsze nowotwory złośliwe w Wielkopolsce według powiatów – tabele**

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie chodzieskim w 2005 roku (na 100 tys.)
Most common cancer sites in chodzieski county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	169	358.87	257.45
Lp.	Mężczyźni (male)	82	356.07	290.9
1.	C34 płuco	22	95.53	76.76
2.	C20 odbytnica	8	34.74	24.54
3.	C61 gruczoł krokowy	7	30.4	27.32
4.	C16 żołądek	7	30.4	24.26
5.	C67 pęcherz moczowy	5	21.71	19.64
	Kobiety (female)	87	361.55	262.22
1.	C50 pierś	22	91.43	65.74
2.	C18 jelito grube	10	41.56	28.17
3.	C54 trzon macicy	6	24.93	22.84
4.	C34 płuco	6	24.93	19.19
5.	C53 szyjka macicy	3	12.47	9.81

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim w 2005 roku (na 100 tys.)
Most common cancer sites in czarnkowsko-trzcianeckim county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	290	334.95	246.17
Lp.	Mężczyźni (male)	157	368.34	312.16
1.	C34 płuco	39	91.5	75.92
2.	C67 pęcherz moczowy	14	32.85	26.27
3.	C18 jelito grube	13	30.5	29.3
4.	C61 gruczoł krokowy	11	25.81	20.79
5.	C32 krtań	10	23.46	23.51
	Kobiety (female)	133	302.58	207.23
1.	C50 pierś	26	59.15	42.1
2.	C53 szyjka macicy	10	22.75	16.22
3.	C20 odbytnica	9	20.48	10.45
4.	C34 płuco	8	18.2	9.02
5.	C56 jajnik	7	15.93	13.83

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie gnieźnieńskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in gnieźnieński county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	478	339.93	242.15
Lp.	Mężczyźni (male)	228	332.09	270.44
1.	C34 płuco	50	72.83	61.65
2.	C61 gruczoł krokowy	31	45.15	36.20
3.	C20 odbytnica	14	20.39	15.97
4.	C67 pęcherz moczowy	13	18.93	18.11
5.	C18 jelito grube	13	18.93	14.38
	Kobiety (female)	250	347.41	231.43
1.	C50 pierś	66	91.72	65.26
2.	C54 trzon macicy	19	26.40	17.27
3.	C56 jajnik	15	20.84	13.62
4.	C53 szyjka macicy	13	18.07	11.73
5.	C34 płuco	13	18.07	11.64

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie gostyńskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in gostyński county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	231	302.53	217.70
Lp.	Mężczyźni (male)	121	322.31	265.10
1.	C34 płuco	29	77.25	58.87
2.	C61 gruczoł krokowy	10	26.64	20.80
3.	C18 jelito grube	9	23.97	20.75
4.	C20 odbytnica	8	21.31	17.40
5.	C32 krtań	8	21.31	19.02
	Kobiety (female)	110	283.40	182.58
1.	C50 pierś	25	64.41	47.40
2.	C54 trzon macicy	9	23.10	13.97
3.	C34 płuco	8	20.61	15.27
4.	C18 jelito grube	7	18.03	8.94
5.	C16 żołądek	6	15.46	10.79

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie grodziskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in grodziski county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	108	218.35	181.47
Lp.	Mężczyźni (male)	49	199.54	177.47
1.	C34 płuco	13	52.94	42.65
2.	C61 gruczoł krokowy	11	44.79	47.06
3.	C67 pęcherz moczowy	5	20.36	19.05
4.	C18 jelito grube	5	20.36	15.19
5.	C16 żołądek	2	8.14	7.25
	Kobiety (female)	59	236.90	190.47
1.	C50 pierś	16	64.24	57.41
2.	C56 jajnik	5	20.08	14.88
3.	C54 trzon macicy	5	20.08	13.34
4.	C18 jelito grube	5	20.08	12.39
5.	C34 płuco	3	12.05	8.69

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie jarocińskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in jarociński county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)	255	359.65	241.7
Lp. Mężczyźni (male)	140	405.06	310.86
1. C61 gruczoł krokowy	23	66.55	47.44
2. C34 płuco	21	60.76	43.97
3. C16 żołądek	9	26.04	18.2
4. C67 pęcherz moczowy	9	26.04	19.81
5. C25 trzustka	8	23.15	22.08
Kobiety (female)	115	316.46	191.92
1. C50 pierś	16	44.03	29.91
2. C18 jelito grube	12	33.02	20.09
3. C56 jajnik	7	19.26	12.95
4. C16 żołądek	7	19.26	6.47
5. C34 płuco	6	16.51	10.45

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie kaliskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in kaliski county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)	226	280.73	198.81
Lp. Mężczyźni (male)	109	275.43	216.95
1. C34 płuco	28	70.75	57.49
2. C61 gruczoł krokowy	15	37.9	23.56
3. C71 mózg	6	15.16	13.84
4. C18 jelito grube	5	12.63	10.29
5. C67 pęcherz moczowy	5	12.63	10.42
Kobiety (female)	117	285.86	188.77
1. C50 pierś	24	58.64	39.58
2. C56 jajnik	10	24.43	10.17
3. C18 jelito grube	9	21.99	14.9
4. C34 płuco	8	19.55	15.5
5. C16 żołądek	7	17.1	7.99

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie kępińskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in kępiński county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)	197	354.46	250.39
Lp. Mężczyźni (male)	116	423.95	333.57
1. C34 płuco	26	95.02	72.07
2. C61 gruczoł krokowy	18	65.78	47.88
3. C67 pęcherz moczowy	12	43.86	32.75
4. C18 jelito grube	8	29.24	27.26
5. C20 odbytnica	5	18.27	13.9
Kobiety (female)	81	287.08	198.75
1. C50 pierś	15	53.16	39.93
2. C53 szyjka macicy	7	24.81	22.46
3. C54 trzon macicy	6	21.27	15.35
4. C16 żołądek	6	21.27	12.00
5. C18 jelito grube	5	17.72	12.34

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie kolskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in kolski county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		291	324.01	217.85
Lp.	Mężczyźni (male)	158	360.63	269.06
1.	C34 płuco	25	57.06	38.6
2.	C61 gruczoł krokowy	15	34.24	27.9
3.	C67 pęcherz moczowy	14	31.95	21.55
4.	C16 żołądek	12	27.39	18.89
5.	C20 odbytnica	11	25.11	18.25
Kobiety (female)		133	289.14	181.84
1.	C50 pierś	20	43.48	27.79
2.	C56 jajnik	11	23.91	15.15
3.	C53 szyjka macicy	9	19.57	14.38
4.	C34 płuco	8	17.39	9.78
5.	C18 jelito grube	7	15.22	8.85

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie konińskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in koniński county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		344	277.83	203.83
Lp.	Mężczyźni (male)	181	295.67	256.37
1.	C34 płuco	56	91.48	83.23
2.	C16 żołądek	13	21.24	17.43
3.	C67 pęcherz moczowy	11	17.97	12.32
4.	C61 gruczoł krokowy	10	16.34	13.86
5.	C20 odbytnica	9	14.70	13.66
Kobiety (female)		163	260.38	166.53
1.	C50 pierś	32	51.12	35.81
2.	C34 płuco	14	22.36	12.80
3.	C56 jajnik	12	19.17	12.69
4.	C54 trzon macicy	11	17.57	14.78
5.	C53 szyjka macicy	10	15.97	11.58

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie kościańskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in kościański county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		282	362.86	260.14
Lp.	Mężczyźni (male)	144	379.44	308.80
1.	C34 płuco	33	86.95	79.02
2.	C61 gruczoł krokowy	16	42.16	29.76
3.	C16 żołądek	11	28.98	25.43
4.	C25 trzustka	9	23.71	21.96
5.	C18 jelito grube	9	23.71	19.46
Kobiety (female)		138	347.05	233.05
1.	C50 pierś	39	98.08	72.67
2.	C18 jelito grube	10	25.15	15.16
3.	C56 jajnik	10	25.15	17.89
4.	C53 szyjka macicy	5	12.57	10.07
5.	C34 płuco	5	12.57	7.80

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie krotoszyńskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in krotoszyński county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		200	258.69	181.1
Lp.	Mężczyźni (male)	95	251.49	204.00
1.	C34 płuco	21	55.59	42.2
2.	C61 gruczoł krokowy	12	31.7	26.11
3.	C20 odbytnica	6	15.88	12.08
4.	C25 trzustka	6	15.88	12.18
5.	C18 jelito grube	5	13.24	12.00
Kobiety (female)		105	265.56	172.84
1.	C50 pierś	22	55.64	36.19
2.	C54 trzon macicy	14	35.41	23.49
3.	C56 jajnik	9	22.76	17.84
4.	C18 jelito grube	8	20.23	9.05
5.	C16 żołądek	5	12.65	7.51

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie leszczyńskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in leszczyński county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		168	337.01	266.10
Lp.	Mężczyźni (male)	97	392.43	357.27
1.	C34 płuco	24	97.10	82.25
2.	C64 nerka	7	28.32	27.24
3.	C32 krtań	7	28.32	25.30
4.	C20 odbytnica	6	24.27	21.52
5.	C18 jelito grube	5	20.23	16.88
Kobiety (female)		71	282.51	189.22
1.	C50 pierś	18	71.62	55.58
2.	C56 jajnik	5	19.89	13.50
3.	C54 trzon macicy	5	19.89	15.73
4.	C18 jelito grube	4	15.92	8.31
5.	C71 mózg	3	11.94	9.57

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie międzychodzkim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in międzychodzki county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		85	233.08	182.83
Lp.	Mężczyźni (male)	37	206.58	179.24
1.	C34 płuco	8	44.67	28.25
2.	C61 gruczoł krokowy	5	27.92	25.87
3.	C71 mózg	3	16.75	13.70
4.	C18 jelito grube	2	11.17	11.01
5.	C16 żołądek	2	11.17	8.36
Kobiety (female)		48	258.66	189.47
1.	C50 pierś	9	48.50	32.47
2.	C53 szyjka macicy	4	21.56	22.77
3.	C54 trzon macicy	4	21.56	16.50
4.	C34 płuco	4	21.56	12.84
5.	C56 jajnik	3	16.17	13.69

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie nowotomyskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in nowotomyski county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		209	291.01	218.14
Lp.	Mężczyźni (male)	104	297.81	253.57
1.	C34 płuco	29	83.04	71.54
2.	C61 gruczoł krokowy	9	25.77	19.49
3.	C20 odbłytnica	6	17.18	14.43
4.	C18 jelito grube	6	17.18	13.49
5.	C16 żołądek	5	14.32	12.64
Kobiety (female)		105	284.58	198.84
1.	C50 pierś	23	62.34	39.85
2.	C53 szyjka macicy	10	27.10	22.26
3.	C73 tarczyca	8	21.68	18.51
4.	C56 jajnik	7	18.97	15.82
5.	C34 płuco	7	18.97	14.03

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie obornickim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in obornicki county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		165	294.96	228.88
Lp.	Mężczyźni (male)	79	286.57	250.39
1.	C34 płuco	24	87.06	80.86
2.	C61 gruczoł krokowy	8	29.02	26.31
3.	C18 jelito grube	7	25.39	17.93
4.	C16 żołądek	4	14.51	13.40
5.	C15 przełyk	3	10.88	11.20
Kobiety (female)		86	303.11	215.15
1.	C54 trzon macicy	12	42.29	32.08
2.	C50 pierś	10	35.24	24.83
3.	C18 jelito grube	9	31.72	16.78
4.	C34 płuco	6	21.15	12.35
5.	C53 szyjka macicy	4	14.10	12.97

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie ostrowskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in ostrowski county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		510	320.21	224.03
Lp.	Mężczyźni (male)	264	340.14	263.27
1.	C34 płuco	46	59.27	47.82
2.	C61 gruczoł krokowy	41	52.82	38.08
3.	C67 pęcherz moczowy	19	24.48	17.62
4.	C20 odbłytnica	15	19.33	17.11
5.	C18 jelito grube	14	18.04	13.6
Kobiety (female)		246	301.28	197.58
1.	C50 pierś	56	68.58	48.29
2.	C54 trzon macicy	20	24.49	15.74
3.	C18 jelito grube	13	15.92	10.2
4.	C56 jajnik	12	14.7	10.2
5.	C34 płuco	9	11.02	6.85

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie ostrzeszowskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in ostrzeszowski county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	130	238.32	172.16
Lp.	Mężczyźni (male)	65	241.85	194.53
1.	C34 płuco	15	55.81	43.17
2.	C61 gruczoł krokowy	7	26.05	20.28
3.	C16 żołądek	5	18.6	14.91
4.	C67 pęcherz moczowy	5	18.6	15.16
5.	C32 krtań	4	14.88	13.75
	Kobiety (female)	65	234.89	159.27
1.	C50 pierś	16	57.82	45.93
2.	C25 trzustka	5	18.07	14.86
3.	C56 jajnik	5	18.07	12.83
4.	C18 jelito grube	4	14.46	9.82
5.	C34 płuco	3	10.84	4.48

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie pilskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in pilski county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	426	309.51	227.51
Lp.	Mężczyźni (male)	203	302.02	257.15
1.	C34 płuco	64	95.22	81.86
2.	C61 gruczoł krokowy	20	29.76	24.9
3.	C16 żołądek	12	17.85	15
4.	C67 pęcherz moczowy	10	14.88	10.59
5.	C18 jelito grube	9	13.39	11.7
	Kobiety (female)	223	316.66	208.52
1.	C50 pierś	50	71	49.78
2.	C34 płuco	19	26.98	15.51
3.	C53 szyjka macicy	17	24.14	16.77
4.	C18 jelito grube	17	24.14	15.35
5.	C54 trzon macicy	15	21.3	14.87

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie pleszewskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in pleszewski county in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	204	328.24	233.47
Lp.	Mężczyźni (male)	113	368.81	292.98
1.	C34 płuco	25	81.6	65.24
2.	C61 gruczoł krokowy	16	52.22	43.1
3.	C18 jelito grube	10	32.64	25.01
4.	C67 pęcherz moczowy	7	22.85	17.57
5.	C64 nerka	5	16.32	9.97
	Kobiety (female)	91	288.8	194.68
1.	C50 pierś	23	72.99	48.77
2.	C56 jajnik	10	31.74	20.43
3.	C53 szyjka macicy	9	28.56	15.82
4.	C54 trzon macicy	5	15.87	11.36
5.	C81 ziarnica złośliwa	4	12.69	11.99

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie poznańskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in poznański county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		1012	358.24	271.05
Lp.	Mężczyźni (male)	520	376.68	327.04
1.	C34 płuco	88	63.75	56.76
2.	C61 gruczoł krokowy	61	44.19	40.20
3.	C18 jelito grube	31	22.46	19.65
4.	C16 żołądek	31	22.46	18.97
5.	C67 pęcherz moczowy	30	21.73	18.66
Kobiety (female)		492	340.61	237.40
1.	C50 pierś	102	70.61	50.80
2.	C56 jajnik	33	22.85	16.18
3.	C18 jelito grube	33	22.85	13.92
4.	C34 płuco	26	18.00	14.15
5.	C53 szyjka macicy	21	14.54	11.08

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie rawickim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in rawicki county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		196	329.69	237.60
Lp.	Mężczyźni (male)	95	325.71	260.46
1.	C34 płuco	18	61.71	43.73
2.	C61 gruczoł krokowy	11	37.71	34.29
3.	C18 jelito grube	8	27.43	25.49
4.	C16 żołądek	8	27.43	21.08
5.	C32 krtań	6	20.57	20.21
Kobiety (female)		101	333.53	234.84
1.	C50 pierś	39	128.79	98.96
2.	C56 jajnik	6	19.81	15.04
3.	C54 trzon macicy	6	19.81	17.81
4.	C64 nerka	5	16.51	10.02
5.	C34 płuco	5	16.51	7.91

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie słupeckim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in słupecki county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		236	398.16	277.77
Lp.	Mężczyźni (male)	118	400.92	331.9
1.	C34 płuco	25	84.94	73.14
2.	C16 żołądek	9	30.58	25.71
3.	C18 jelito grube	8	27.18	26.45
4.	C61 gruczoł krokowy	7	23.78	19.29
5.	C71 mózg	6	20.39	13.87
Kobiety (female)		118	395.44	233.17
1.	C50 pierś	22	73.73	47.7
2.	C54 trzon macicy	15	50.27	29.86
3.	C56 jajnik	8	26.81	21.36
4.	C34 płuco	7	23.46	15.52
5.	C18 jelito grube	7	23.46	13.13

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie szamotulskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in szamotulski county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		339	397.36	280.32
Lp.	Mężczyźni (male)	180	432.74	348.25
1.	C34 płuco	37	88.95	68.10
2.	C18 jelito grube	17	40.87	32.97
3.	C61 gruczoł krokowy	16	38.47	33.28
4.	C64 nerka	10	24.04	19.29
5.	C16 żołądek	10	24.04	17.36
Kobiety (female)		159	363.70	234.31
1.	C50 pierś	35	80.06	58.16
2.	C18 jelito grube	12	27.45	12.53
3.	C56 jajnik	11	25.16	20.48
4.	C34 płuco	9	20.59	10.52
5.	C54 trzon macicy	7	16.01	12.50

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie średzkim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in średzki county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		198	361.99	268.00
Lp.	Mężczyźni (male)	94	350.21	295.83
1.	C34 płuco	18	67.06	50.11
2.	C61 gruczoł krokowy	12	44.71	42.27
3.	C20 odbytnica	10	37.26	37.76
4.	C18 jelito grube	6	22.35	19.54
5.	C64 nerka	5	18.63	18.65
Kobiety (female)		104	373.34	261.90
1.	C50 pierś	22	78.97	58.07
2.	C34 płuco	9	32.31	27.09
3.	C18 jelito grube	7	25.13	14.43
4.	C54 trzon macicy	6	21.54	14.86
5.	C25 trzustka	5	17.95	12.98

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie śremskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in śremski county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		193	329.37	250.19
Lp.	Mężczyźni (male)	87	302.99	271.69
1.	C34 płuco	24	83.58	76.63
2.	C61 gruczoł krokowy	15	52.24	48.93
3.	C18 jelito grube	5	17.41	13.15
4.	C16 żołądek	4	13.93	13.44
5.	C64 nerka	4	13.93	11.08
Kobiety (female)		106	354.73	237.08
1.	C50 pierś	25	83.66	53.87
2.	C34 płuco	9	30.12	18.77
3.	C20 odbytnica	7	23.43	20.58
4.	C54 trzon macicy	6	20.08	16.56
5.	C18 jelito grube	6	20.08	13.94

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie tureckim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in turecki county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		237	281.96	198.4
Lp.	Mężczyźni (male)	113	275.75	213.21
1.	C34 płuco	32	78.09	63.39
2.	C16 żołądek	11	26.84	18.59
3.	C61 gruczoł krokowy	9	21.96	16.28
4.	C67 pęcherz moczowy	6	14.64	9.81
5.	C18 jelito grube	5	12.2	10.27
Kobiety (female)		124	287.87	188.76
1.	C50 pierś	17	39.47	28.19
2.	C34 płuco	9	20.89	14.81
3.	C18 jelito grube	9	20.89	13.4
4.	C56 jajnik	8	18.57	12.84
5.	C54 trzon macicy	8	18.57	11.28

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie wągrowieckim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in wągrowiecki county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		187	275.35	210.39
Lp.	Mężczyźni (male)	91	271.06	237.99
1.	C34 płuco	21	62.55	57.42
2.	C18 jelito grube	13	38.72	33.38
3.	C61 gruczoł krokowy	9	26.81	24.43
4.	C32 krtań	9	26.81	20.83
5.	C20 odbytnica	4	11.91	8.04
Kobiety (female)		96	279.54	200.46
1.	C50 pierś	27	78.62	64.03
2.	C34 płuco	12	34.94	24.2
3.	C54 trzon macicy	9	26.21	18.27
4.	C18 jelito grube	6	17.47	13.09
5.	C20 odbytnica	4	11.65	9.25

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w powiecie wolsztyńskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in wolsztyński county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		164	299.93	242.98
Lp.	Mężczyźni (male)	75	277.49	252.43
1.	C34 płuco	10	37.00	30.49
2.	C61 gruczoł krokowy	8	29.6	28.8
3.	C18 jelito grube	8	29.6	30.77
4.	C20 odbytnica	8	29.6	27.46
5.	C64 nerka	4	14.8	11.8
Kobiety (female)		89	321.87	247.64
1.	C50 pierś	22	79.56	61.01
2.	C56 jajnik	8	28.93	24.83
3.	C54 trzon macicy	8	28.93	22.68
4.	C18 jelito grube	6	21.7	10.08
5.	C71 mózg	4	14.47	17.62

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie wrzesińskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in wrzesiński county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		232	313.42	225.76
Lp.	Mężczyźni (male)	126	348.79	290.58
1.	C34 płuco	23	63.67	50.98
2.	C18 jelito grube	11	30.45	23.69
3.	C20 odbitynica	8	22.15	23.50
4.	C61 gruczoł krokowy	8	22.15	20.32
5.	C67 pęcherz moczowy	7	19.38	17.78
Kobiety (female)		106	279.70	180.46
1.	C50 pierś	20	52.77	36.55
2.	C18 jelito grube	9	23.75	12.34
3.	C56 jajnik	8	21.11	13.32
4.	C54 trzon macicy	8	21.11	12.89
5.	C53 szyjka macicy	7	18.47	15.22

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w powiecie złotowskim w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in złotowski county in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		224	323.03	250.91
Lp.	Mężczyźni (male)	111	323.97	279.87
1.	C34 płuco	28	81.72	69.69
2.	C61 gruczoł krokowy	13	37.94	31.1
3.	C18 jelito grube	9	26.27	27.02
4.	C67 pęcherz moczowy	8	23.35	15.94
5.	C71 mózg	5	14.59	14.76
Kobiety (female)		113	322.1	239.75
1.	C50 pierś	25	71.26	54.08
2.	C53 szyjka macicy	14	39.91	29.96
3.	C16 żołądek	9	25.65	14.11
4.	C18 jelito grube	8	27.18	26.45
5.	C54 trzon macicy	7	19.95	12.83

Zachorowania na najczęstrze nowotwory złośliwe w m. Kalisz w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in Kalisz city in 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)		Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp.surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Ogółem zachorowania (total incidence)		426	392.8	244.77
Lp.	Mężczyźni (male)	202	397.88	278.52
1.	C34 płuco	43	84.7	58.62
2.	C61 gruczoł krokowy	32	63.03	40.52
3.	C67 pęcherz moczowy	17	33.49	23.71
4.	C16 żołądek	13	25.61	17.81
5.	C18 jelito grube	11	21.67	14.77
Kobiety (female)		224	388.33	226.33
1.	C50 pierś	43	74.55	46.9
2.	C53 szyjka macicy	18	31.21	19.51
3.	C56 jajnik	17	29.47	18.65
4.	C54 trzon macicy	15	26.00	17.23
5.	C34 płuco	14	24.27	12.56

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w m. Konin w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in Konin city in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	329	404.05	263.53
Lp.	Mężczyźni (male)	162	415.12	299.06
1.	C34 płuco	50	128.12	97.30
2.	C18 jelito grube	15	38.44	27.74
3.	C20 odbłytnica	14	35.87	26.06
4.	C67 pęcherz moczowy	12	30.75	22.17
5.	C16 żołądek	10	25.62	18.02
	Kobiety (female)	167	393.86	239.28
1.	C50 pierś	32	75.47	43.96
2.	C34 płuco	15	35.38	21.33
3.	C54 trzon macicy	12	28.30	15.80
4.	C56 jajnik	11	25.94	16.09
5.	C18 jelito grube	10	23.58	13.89

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w m. Leszno w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in Leszno city in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	231	364.03	248.43
Lp.	Mężczyźni (male)	118	388.50	296.04
1.	C34 płuco	32	105.36	79.29
2.	C61 gruczoł krokowy	13	42.80	33.38
3.	C18 jelito grube	10	32.92	23.81
4.	C16 żołądek	7	23.05	17.18
5.	C62 jądro	6	19.75	18.04
	Kobiety (female)	113	341.57	219.96
1.	C50 pierś	37	111.84	70.79
2.	C54 trzon macicy	8	24.18	17.80
3.	C53 szyjka macicy	7	21.16	14.32
4.	C18 jelito grube	7	21.16	11.14
5.	C20 odbłytnica	5	15.11	7.93

Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe w m. Poznań w 2005 roku (na 100 tys.)

Most common cancer sites in Poznań city in 2005

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
	Ogółem zachorowania (total incidence)	2 614	469.11	276.22
Lp.	Mężczyźni (male)	1 240	476.77	315.97
1.	C34 płuco	210	80.74	53.24
2.	C61 gruczoł krokowy	179	68.82	43.56
3.	C18 jelito grube	98	37.68	23.85
4.	C67 pęcherz moczowy	76	29.22	19.00
5.	C16 żołądek	61	23.45	14.71
6.	C20 odbłytnica	60	23.07	15.83
7.	C64 nerka	33	12.69	8.12
8.	C32 krtań	32	12.30	8.46
9.	C25 trzustka	26	10.00	6.78
10.	C43 czerniak skóry	26	10.00	6.29

	Umiejscowienie nowotworu (site)	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)
Lp.	Kobiety (female)	1 374	462.41	255.42
1.	C50 pierś	288	96.92	57.12
2.	C34 płuco	110	37.02	19.16
3.	C18 jelito grube	93	31.30	14.51
4.	C54 trzon macicy	82	27.60	15.50
5.	C53 szyjka macicy	69	23.22	16.40
6.	C56 jajnik	49	16.49	10.24
7.	C16 żołądek	42	14.13	6.51
8.	C73 tarczyca	36	12.12	8.72
9.	C43 czerniak skóry	36	12.12	6.78
10.	C20 odbitnica	35	11.78	6.10

Rozdział 8.**Chapter 8.****Zachorowania na nowotwory złośliwe – tabele**

(stan na 30 czerwca 2007)

Cancer incidence – tables

(as of June 2007)

Powiat (county)	Zachorowania na nowotwory – liczby bezwzględne (new cancer incidence – absolute numbers)						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
chodzieski	151	165	145	170	171	193	169
czarnkowsko-trzcianecki	269	268	305	247	279	283	290
gnieźnieński	414	368	382	399	439	431	478
gostyński	197	241	243	272	252	265	231
grodziski	106	115	113	112	122	124	108
jarociński	247	217	242	222	253	252	255
kaliski	247	240	216	250	220	211	226
kępiński	145	156	179	185	173	197	197
kolski	217	270	239	244	291	301	291
koniński	342	324	355	355	393	365	344
kościański	219	235	245	248	271	268	282
krotoszyński	226	231	218	225	208	217	200
leszczyński	127	130	129	142	164	133	168
międzychodzki	122	124	97	89	91	92	85
nowotomyski	216	215	214	245	242	237	209
obornicki	170	167	213	190	187	192	165
ostrowski	503	474	479	486	458	514	510
ostrzeszowski	138	141	145	118	130	144	130
pilski	382	459	479	460	394	433	426
pleszewski	174	194	188	168	171	190	204
poznański	728	783	804	845	892	907	1012
rawicki	175	164	174	179	186	176	196
słupecki	170	129	138	141	138	162	236
szamotulski	284	262	299	313	294	333	339
średzki	139	168	154	158	195	183	198
śremski	167	173	196	191	181	217	193
turecki	248	251	239	262	266	237	237
wągrowiecki	176	194	198	175	223	198	187
wolsztyński	111	146	132	119	146	140	164
wrzesiński	218	197	188	209	191	216	232
złotowski	203	209	173	192	217	211	224
m.Kalisz	401	375	431	425	411	397	426
m.Konin	252	290	296	289	301	301	329
m.Leszno	197	178	210	205	229	205	231
m.Poznań	2235	2298	2343	2344	2416	2459	2614
ogółem (total)	10316	10551	10801	10874	11195	11384	11786

Tabela 8.1. Zachorowania na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce według powiatów w latach 1999-2005
(Cancer incidences by county) 1999-2005

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Ogółem (total)	C00-D09	5 874	359,8	282,5	100	
Nowotwory złośliwe wargi, jamy ustnej i gardła	C00-C14	216	13,2	10,2	3,67	
Warga	C00-C00.9	36	2,2	1,7	0,61	23
Nasada języka	C01	8	0,5	0,4	0,14	52
Inne i nieokreślone części języka	C02-C02.9	26	1,6	1,2	0,44	32
Dziąsło	C03-C03.9	5	0,3	0,3	0,09	57
Dno jamy ustnej	C04-C04.9	33	2,0	1,4	0,56	26
Podniebienie	C05-C05.9	4	0,2	0,2	0,07	59
Inne nieokreślone części jamy ustnej	C06-C06.9	3	0,2	0,1	0,05	61
Ślinianka przyuszna	C07	11	0,7	0,5	0,19	46
Inne nieokreśl. duże gruczoły ślinowe	C08-C08.9	3	0,2	0,2	0,05	62
Migdałek	C09-C09.9	41	2,5	1,9	0,70	21
Część ustna gardła	C10-C10.9	1	0,1	0,0	0,02	73
Część nosowa gardła	C11-C11.9	12	0,7	0,7	0,20	42
Część krtaniowa gardła	C13-C13.9	14	0,9	0,6	0,24	39
Inne bliżej nieokreśl. umiejscowienie w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	C14-C14.8	19	1,2	1,0	0,32	36
Nowotwory złośliwe narządów trawiennych	C15-C26	1 447	88,7	70,0	24,63	
Przełyk	C15-C15.9	99	6,1	5,0	1,69	14
Żołądek	C16-C16.9	322	19,7	15,4	5,48	6
Jelito cienkie	C17-C17.9	3	0,2	0,2	0,05	63
Jelito grube	C18-C18.9	402	24,6	19,5	6,85	4
Zgięcie esiczo – odbytnicze	C19	32	2,0	1,6	0,54	28
Odbytka	C20	288	17,6	13,9	4,90	7
Odbyt i kanał odbytu	C21-C21.8	11	0,7	0,6	0,19	47
Wątroba i przewody żółciowe	C22-C22.9	81	5,0	4,0	1,38	16
Pęcherzyk żółciowy	C23	37	2,3	1,6	0,63	22
Inne i nieokreślone części dróg żółciowych	C24-C24.9	12	0,7	0,6	0,20	43
Trzustka	C25-C25.9	147	9,0	7,1	2,50	10
Inne nieokreślone narządy trawiennie	C26-C26.9	13	0,8	0,5	0,22	40
Nowotwory złośliwe narządów oddechowych i klatki piersiowej	C30-C39	1 480	90,7	71,4	25,20	
Jama nosowa i ucha środkowego	C30-C30.1	2	0,1	0,1	0,03	66

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Zatoki przynosowe	C31-C31.9	1	0,1	0,1	0,02	74
Krtań	C32-C32.9	197	12,1	9,4	3,35	9
Tchawica	C33	2	0,1	0,1	0,03	67
Płuco	C34-C34.9	1 257	77,0	60,6	21,41	1
Grasica	C37	2	0,1	0,1	0,03	68
Serce, śródpiersie i opłucna	C38-C38.8	16	1,0	0,8	0,27	37
Inne i nieokreślone części układu oddech.i narządów klatki piersiowej	C39-C39.9	3	0,2	0,2	0,05	64
Nowotwory złośliwe kości i chrząstki stawowej	C40-C41	19	1,2	1,0	0,32	
Kości i chrząstka stawowa kończyn	C40-C40.9	11	0,7	0,6	0,19	48
Kości i chrząstka stawowa o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	C41-C41.9	8	0,5	0,4	0,14	53
Czerniak i inne nowotwory skóry	C43-C44	544	33,3	24,9	9,27	
Czerniak	C43-C43.9	89	5,5	4,0	1,52	15
Skóra	C44-C44.9	455	27,9	20,9	7,75	3
Nowotwory złośliwe międzyblonka i tkanek miękkich	C45-C49	43	2,6	2,4	0,73	
Międzybloniak	C45-C45.9	1	0,1	0,0	0,02	75
Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	C47-C47.9	6	0,4	0,5	0,10	55
Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewnowa	C48-C48.8	10	0,6	0,6	0,17	51
Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	C49-C49.9	26	1,6	1,2	0,44	32
Pierś	C50-C50.9	7	0,4	0,3	0,12	54
Nowotwory złośliwe męskich narządów płciowych	C60-C63	819	50,18	39,27	13,95	
Prącie	C60-C60.9	20	1,2	0,9	0,34	35
Gruczoł krokowy	C61	691	42,3	32,7	11,77	2
Jądro	C62-C62.9	107	6,6	5,6	1,82	13
Inne nieokreślone męskie narządy płciowe	C63-C63.9	1	0,1	0,1	0,02	76
Nowotwory złośliwe układu moczowego	C64-C68	559	34,25	25,91	9,53	
Nerka	C64	206	12,6	9,5	3,51	8
Miedniczka nerkowa	C65	13	0,8	0,6	0,22	41

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Moczowód	C66	1	0,1	0,1	0,02	77
Pęcherz moczowy	C67-C67.9	338	20,7	15,7	5,76	5
Inne nieokreślone narządy moczowe	C68-C68.9	1	0,1	0,0	0,02	78
Nowotwory złośliwe oka, mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego	C69-C72	141	8,64	7,20	2,4	
Oko	C69-C69.9	24	1,5	1,1	0,41	34
Opony	C70-C70.9	2	0,1	0,1	0,03	69
Mózg	C71-C71.9	111	6,8	5,8	1,89	12
Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego systemu nerwowego	C72-C72.9	4	0,2	0,2	0,07	60
Nowotwory złośliwe tarczycy i innych narządów wydzielania wewnętrznego	C73-C75	44	2,70	2,32	0,75	
Tarczycy	C73	33	2,0	1,8	0,56	27
Nadnercze	C74-C74.9	11	0,7	0,5	0,19	49
Nowotwory złośliwe niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	C76-C80	224	13,27	10,50	3,82	
Głowa, twarz, szyja	C76-C76.8	28	1,7	1,4	0,48	30
Wtórne i nieokreślone węzły chłonne	C77-C77.9	15	0,9	0,6	0,26	38
Wtórne nowotwory układu oddechowego	C78-C78.8	29	1,8	1,4	0,49	29
Wtórny nowotwór innych umiejscowień	C79-C79.8	34	2,1	1,8	0,58	25
Nowotwór bez określ. umiejscowienia	C80	118	7,2	5,3	2,01	11
Nowotwory złośliwe tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	C81-C96	311	19,05	16,09	5,28	
Choroba Hodgkina	C81-C81.9	36	2,2	2,0	0,61	24
Chłoniak nieziarniczy guzkowy	C82-C82.9	12	0,7	0,6	0,20	44
Chłoniak nieziarniczy rozlany	C83-C83.9	55	3,4	2,9	0,94	18
Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	C84-C84.5	12	0,7	0,6	0,20	45
Inne nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	C85-C85.9	26	1,6	1,4	0,44	33
Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	C88-C88.9	2	0,1	0,1	0,03	70
Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	C90-C90.9	46	2,8	2,1	0,78	20
Białaczka limfatyczna	C91-C91.9	58	3,6	3,2	0,99	17
Białaczka szpikowa	C92-C92.9	54	3,3	2,6	0,92	19
Inne białaczki określonego rodzaju	C94-C94.7	2	0,1	0,1	0,03	71

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Białaczka z komórek nieokreśl. rodzaju	C95-C95.9	5	0,3	0,3	0,09	58
Inny i nieokreślony nowotwór tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	C96-C96.9	3	0,2	0,2	0,05	65
Nowotwory in situ	D00-D09	20	1,23	1,02	0,34	
Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	D02-D02.4	1	0,1	0,0	0,02	79
Czerniak in situ	D03-D03.9	6	0,4	0,3	0,10	56
Rak in situ skóry	D04-D04.9	11	0,7	0,6	0,19	50
Rak in situ innych nieokreśl. narządów płciowych	D07-D07.6	2	0,1	0,1	0,03	72

Tabela 8.2. Zachorowania na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce u mężczyzn według umiejscowienia (New cancer incidences in Wielkopolska by site, men), 2005

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Ogółem (total)	C00-D09	5 912	341,3	219,9	100	
Nowotwory złośliwe wargi, jamy ustnej i gardła	C00-C14	70	4,04	2,40	1,14	
Warga	C00-C00.9	10	0,6	0,3	0,17	44
Nasada języka	C01	2	0,1	0,1	0,03	68
Inne i nieokreślone części języka	C02-C02.9	6	0,3	0,2	0,10	56
Dziąsto	C03-C03.9	4	0,2	0,1	0,07	61
Dno jamy ustnej	C04-C04.9	7	0,4	0,2	0,12	51
Podniebienie	C05-C05.9	3	0,2	0,1	0,05	64
Inne nieokreślone części jamy ustnej	C06-C06.9	3	0,2	0,2	0,05	65
Ślinianka przyuszna	C07	10	0,6	0,4	0,17	45
Inne nieokreśl. duże gruczoły ślinowe	C08-C08.9	8	0,5	0,2	0,14	46
Migdałek	C09-C09.9	9	0,5	0,3	0,15	47
Część nosowa gardła	C11-C11.9	4	0,2	0,1	0,07	62
Część krtaniowa gardła	C13-C13.9	1	0,1	0,0	0,02	75
Inne bliżej nieokreśl. umiejscowienie w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	C14-C14.8	3	0,2	0,1	0,05	66
Nowotwory złośliwe narządów trawiennych	C15-C26	1 152	66,52	37,08	19,5	

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Przełyk	C15-C15.9	18	1,0	0,6	0,30	36
żołądek	C16-C16.9	165	9,5	5,2	2,79	9
Jelito cienkie	C17-C17.9	7	0,4	0,2	0,12	52
Jelito grube	C18-C18.9	387	22,3	12,6	6,55	3
Zgięcie esiczo – odbytnicze	C19	22	1,3	0,9	0,37	33
Obytnica	C20	176	10,2	6,0	2,98	8
Odbyt i kanał odbytu	C21-C21.8	16	0,9	0,5	0,27	38
Wątroba i przewody żółciowe	C22-C22.9	78	4,5	2,2	1,32	19
Pęcherzyk żółciowy	C23	85	4,9	2,6	1,44	17
Inne i nieokreślone części dróg żółciowych	C24-C24.9	34	2,0	0,9	0,58	28
Trzustka	C25-C25.9	147	8,5	4,8	2,49	10
Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	C26-C26.9	17	1,0	0,6	0,29	37
Nowotwory złośliwe narządów oddechowych i klatki piersiowej	C30-C39	413	23,85	14,82	6,99	
Jama nosowa i ucha środkowego	C30-C30.1	2	0,1	0,1	0,03	69
Zatoki przynosowe	C31-C31.9	1	0,1	0,0	0,02	76
Krtań	C32-C32.9	21	1,2	0,8	0,36	35
Płuco	C34-C34.9	378	21,8	13,5	6,39	4
Serce, śródpiersie i opłucna	C38-C38.8	11	0,6	0,4	0,19	43
Nowotwory złośliwe kości i chrząstki stawowej	C40-C41	9	0,52	0,41	0,15	
Kości i chrząstka stawowa kończyn	C40-C40.9	2	0,1	0,1	0,03	70
Nowotwór kości i chrząstki stawowej o innym i nieokreśl. umiejscowieniu	C41-C41.9	7	0,4	0,3	0,12	53
Czerniak i inne nowotwory skóry	C43-C44	650	37,54	22,87	11,00	
Czerniak	C43-C43.9	115	6,6	4,6	1,95	14
Skóra	C44-C44.9	535	30,9	18,3	9,05	2
Nowotwory złośliwe miężyblonka i tkanek miękkich	C45-C49	42	2,43	1,91	0,71	71
Miężybloniak	C45-C45.9	2	0,1	0,1	0,03	
Nowotwory nerwów obwodowych i autonomicznego układu nerwowego	C47-C47.9	3	0,2	0,1	0,05	67
Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	C48-C48.8	7	0,4	0,3	0,12	54

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	C49-C49.9	30	1,7	1,4	0,51	30
Pierś	C50-C50.9	1 284	74,1	50,5	21,73	1
Nowotwory złośliwe żeńskich narządów płciowych	C51-C58	1 084	62,6	42,69	18,35	
Srom	C51-C51.9	37	2,1	1,1	0,63	27
Pochwa	C52	8	0,5	0,3	0,14	48
Szyjka macicy	C53-C53.9	301	17,4	12,6	5,09	7
Trzon macicy	C54-C54.9	376	21,7	14,6	6,36	5
Macica nieokreślona	C55	14	0,8	0,4	0,24	41
Jajnik	C56	334	19,3	13,2	5,65	6
Inne nieokreślone żeńskie narządy płciowe	C57-C57.9	13	0,8	0,4	0,22	42
Łożysko	C58	1	0,1	0,0	0,02	77
Nowotwory złośliwe układu moczowego	C64-C68	210	12,13	7,44	3,56	
Nerka	C64	117	6,8	4,3	1,98	13
Miedniczka nerkowa	C65	5	0,3	0,2	0,08	58
Moczówód	C66	1	0,1	0,0	0,02	78
Pęcherz moczowy	C67-C67.9	86	5,0	2,8	1,46	16
Nowotwór innych nieokreślonych narządów moczowych	C68-C68.9	1	0,1	0,0	0,02	79
Nowotwory złośliwe oka, mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego	C69-C72	160	9,24	7,29	2,7	
Oko	C69-C69.9	22	1,3	1,1	0,37	34
Opony	C70-C70.9	7	0,4	0,2	0,12	55
Mózg	C71-C71.9	126	7,3	5,7	2,13	11
Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego systemu nerwowego	C72-C72.9	5	0,3	0,3	0,08	59
Nowotwory złośliwe tarczycy i innych narządów wydzielania wewnętrznego	C73-C75	134	7,74	5,95	2,26	
Tarczyca	C73	126	7,3	5,7	2,13	12
Nadnercze	C74-C74.9	6	0,3	0,2	0,10	57
Inne gruczoły wydzielania wewnętrzn.	C75-C75.9	2	0,1	0,0	0,03	72
Nowotwory złośliwe niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	C76-C80	240	13,86	7,22	4,07	
Głowa, twarz, szyja	C76-C76.8	63	3,6	1,8	1,07	21

Umiejscowienie nowotworu (site)	ICD-10	Liczba bezwzględna (absolute number)	Wsp. surowy (crude incidence rate)	Wsp. standaryzowany (standardized incidence rate)	Wskaźnik struktury (structure rate) %	Kolejność występowania (sequence)
Wtórne i nieokreślone węzły chłonne	C77-C77.9	9	0,5	0,3	0,15	49
Wtórne nowotwory układu oddechowego	C78-C78.8	32	1,8	1,1	0,54	29
Wtórny nowotwór innych umiejscowień	C79-C79.8	24	1,4	0,9	0,41	32
Nowotwór bez określ. umiejscowienia	C80	112	6,5	3,1	1,90	15
Nowotwory złośliwe tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	C81-C96	281	16,23	11,5	4,76	
Choroba Hodgkina	C81-C81.9	27	1,6	1,4	0,46	31
Chłoniak nieziarniczy guzkowy	C82-C82.9	15	0,9	0,6	0,25	40
Chłoniak nieziarniczy rozlany	C83-C83.9	40	2,3	1,4	0,68	26
Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	C84-C84.5	5	0,3	0,2	0,08	60
Inne nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	C85-C85.9	44	2,5	1,7	0,74	25
Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	C88-C88.9	1	0,1	0,0	0,02	80
Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	C90-C90.9	46	2,7	1,5	0,78	24
Białaczka limfatyczna	C91-C91.9	49	2,8	2,4	0,83	22
Białaczka szpikowa	C92-C92.9	47	2,7	2,0	0,80	23
Inne białaczki określonego rodzaju	C94-C94.7	1	0,1	0,0	0,02	81
Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	C95-C95.9	4	0,2	0,1	0,07	63
Inny i nieokreślony nowotwór tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	C96-C96.9	2	0,1	0,1	0,03	73
Nowotwory in situ	D00-D09	183	10,57	7,89	3,11	
Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	D02-D02.4	2	0,1	0,1	0,03	74
Czerniak in situ	D03-D03.9	8	0,5	0,3	0,14	50
Rak in situ skóry	D04-D04.9	16	0,9	0,6	0,27	39
Rak in situ sutka	D05-D05.9	82	4,7	3,3	1,39	18
Rak in situ szyjki macicy	D06-D06.9	73	4,2	3,5	1,24	20
Rak in situ innych nieokreślonych narzędziów płciowych	D07-D07.6	1	0,1	0,0	0,02	82
Rak in situ innych nieokreślonych umiejscowień	D09-D09.9	1	0,1	0,1	0,02	83

Tabela 8.3. Zachorowania na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce u kobiet według umiejscowienia
(New cancer cases in Wielkopolska by site, women), 2005

**Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg umiejscowienia i 5 – letnich grup wieku – kobiety
(cancer incidences by site and five-year age group, women) 2005.**

ICD-X	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	ogółem (total)
C66	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
C67	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5	8	7	5	16	16	7	12	8	86
C68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
C69	2	0	0	0	0	0	0	1	2	3	3	3	0	3	4	0	1	0	22
C70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	4	0	0	0	7
C71	6	1	5	4	1	3	2	6	6	7	14	16	4	13	14	14	9	1	126
C72	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	5
C73	0	0	0	3	6	7	10	6	15	10	23	28	10	4	8	2	1	3	126
C74	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0	6
C75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
C76	0	0	0	2	0	1	0	0	1	1	2	6	1	4	13	10	12	10	63
C77	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	2	0	0	2	1	0	9
C78	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3	2	4	6	5	3	6	2	32
C79	0	0	0	0	0	0	1	0	1	3	3	3	4	1	4	3	1	0	24
C80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	5	7	12	13	2	24	23	112
C81	0	0	0	4	6	8	3	0	1	1	1	0	1	0	0	2	0	0	27
C82	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	4	2	2	1	1	1	1	15
C83	0	0	0	0	3	0	1	0	0	6	3	6	3	2	2	7	6	1	40
C84	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	5
C85	0	0	1	0	1	2	1	2	4	3	1	3	5	3	4	6	5	3	44
C88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
C90	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	7	4	7	9	8	8	0	46
C91	4	4	2	0	0	0	0	0	2	1	1	3	5	2	6	6	10	3	49
C92	2	0	0	0	1	1	0	3	0	6	4	6	5	5	3	4	5	2	47
C94	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
C95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	4
C96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
D02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
D03	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	2	0	0	0	8
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	5	3	1	2	0	16
D05	0	0	0	0	0	0	1	2	3	9	21	18	7	11	7	1	0	2	82
D06	0	0	0	0	2	1	16	10	11	10	11	5	1	5	1	0	0	0	73
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Tabela 8.5. Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg umiejscowienia i 5 – letnich grup wieku – kobiety
(Cancer incidences by site and five-year age group, women) 2005.

Rozdział 9.**Chapter 9.****Zgony na nowotwory złośliwe – tabele Cancer deaths – tables**

Powiat (county)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
chodzieski	104	99	100	96	95	126	97
czarnkowsko-trzcianecki	207	204	217	185	194	222	189
gnieźnieński	340	311	296	318	315	336	342
gostyński	137	141	158	158	155	179	163
grodziski	77	95	96	82	87	100	91
jarociński	146	150	154	146	163	164	168
kaliski	193	175	187	200	172	187	187
kępiński	104	100	99	103	104	126	146
kolski	198	211	213	230	225	243	215
koniński	283	251	240	239	277	286	278
kościański	149	170	153	178	167	166	186
krotoszyński	169	169	200	186	175	186	175
leszczyński	84	95	92	101	106	100	130
miedzychodzki	77	91	96	80	82	59	92
nowotomyski	162	155	128	173	149	168	145
obornicki	122	108	134	129	132	147	114
ostrowski	358	345	387	369	384	403	388
ostrzeszowski	112	97	107	87	100	100	124
pilski	270	279	284	278	278	309	318
pleszewski	117	134	147	138	136	135	146
poznański	490	564	506	591	565	588	628
rawicki	138	118	138	141	140	143	122
słupecki	145	114	149	129	121	109	143
szamotulski	190	192	219	195	196	200	201
średzki	99	96	104	100	117	130	122
śremski	110	113	116	120	115	139	107
turecki	172	176	150	185	159	182	177
wągrowiecki	162	140	146	147	162	164	135
wolsztyński	82	114	111	96	104	106	117
wrzesiński	154	170	174	148	165	164	176
złotowski	134	138	136	115	122	141	141
m. Kalisz	248	260	295	307	274	265	296
m. Konin	177	165	175	200	167	177	199
m.Leszno	128	130	156	125	118	137	157
m. Poznań	1545	1559	1523	1509	1574	1570	1470
ogółem (total)	7383	7429	7586	7584	7595	7957	7885

Tabela 9.1. Zgony na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg powiatów
(Cancer deaths by county) 1999-2005.

Zgony na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg. rozpoznania i grupy wiekowej dla kobiet
(cancer deaths by site and five-year age group, women) 2005

ICD-X	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	ogółem (total)
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 9.3. Zgony na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg rozpoznania i grupy wiekowej dla kobiet
(Cancer deaths by site and five-year age group, women) 2005

Publikacje

Publications

1. **A. Dyzmann-Sroka, J. Malicki, S. Halwa,**
Finansowanie radioterapii w systemie powszechniej ochrony zdrowia. Rozwój systemu i ocena wariantów na przykładzie Wielkopolski,
Rep Pract Oncol Radiother 2003;8 suppl. 2;216, Współczesne Osiągnięcia w Onkologii, Poznań 6-8 listopada 2004
Typ publikacji: polski referat zjazdowy.
2. **A. Dyzmann-Sroka, S. Ciesińska, T. Wosicka, W. Myślińska, W. Olenderczyk, B. Szczęch, M. Rymarczyk-Wciorko,**
Analiza zachorowalności i umieralności na nowotwór płuca w Polsce i Wielkopolsce w latach 1991-2000.
Rep Pract Oncol Radiother 2003; 8 suppl. 2:309-10, Współczesne Osiągnięcia w Onkologii, 6-8 listopada 2003
Typ publikacji: polskie wystąpienie plakatowe.
3. **A. Dyzmann-Sroka, T. Wosicka, W. Myślińska, W. Olenderczyk, B. Szczęch, M. Rymarczyk-Wciorko**
Analiza porównawcza kompletności rejestracji zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce i Wielkopolsce w 1999 roku.
I Kongres Onkologii Polskiej Katowice 11-14 IX 2002
Typ publikacji: polskie wystąpienie plakatowe.
4. **A. Dyzmann-Sroka, J. Malicki,**
Conventional oncology versus immune – gene therapy.
Immunology Letters 2000;266, EFIS 2000, Poznań, 23-27 September 2000
Typ publikacji: polskie wystąpienie plakatowe.
5. **A. Dyzmann-Sroka, J. Malicki,**
Dostępność i koszty świadczeń specjalistycznych po pierwszym roku reformy.
Materiały zjazdowe Konferencja Nowotwory Wyzwaniem XXI wieku, Poznań, 2-4.06.2000,
Typ publikacji: polskie wystąpienie plakatowe.
6. **A. Dyzmann-Sroka, W. Myślińska, W. Olenderczyk, M. Rymarczyk-Wciorko, B. Szczęch, T. Wosicka,**
Nowotwory złośliwe w województwie wielkopolskim w 2002 roku
Zeszyty Naukowe WCO 2005;2(4):17-43,
Typ publikacji: polski artykuł w czasopiśmie.
7. **A. Dyzmann-Sroka, W. Myślińska, W. Olenderczyk, B. Szczęch, M. Rymarczyk-Wciorko, T. Wosicka,**
Bulletyn nr 3. Nowotwory złośliwe w województwie wielkopolskim w 2004 roku
Bulletyn Nowotworów Złośliwych WCO nr 3, dodatkowo pod tym samym ISSN pracę wydrukowano w jęz. angielskim
Typ publikacji: polski artykuł w czasopiśmie.
8. **A. Dyzmann-Sroka, W. Myślińska, W. Olenderczyk, B. Szczęch, M. Rymarczyk-Wciorko, T. Wosicka,**
Bulletyn nr 2. Nowotwory złośliwe w województwie wielkopolskim w 2003 roku
Zeszyty Naukowe WCO 2006;3(S2):X,
Typ publikacji: polski artykuł w czasopiśmie.
9. **A. Roszak, A. Dyzmann-Sroka, J. Malicki, M. Bogusz-Osawa**
The comparative analysis of epidemiological situation of cervical cancer in Poland and Wielkopolska region, after the commencement of national screening programme of cervical cancer. EJC Suppl. ECCO 14 The European Cancer Conference. Abstract Book, Vol. 5 No 4, 23-27 September 2007, Barcelona, Spain.
Typ publikacji: angielskie wystąpienie plakatowe.
10. **A. Dyzmann-Sroka, M. Manowiecki, R. Stachlewski, A. Dworczyńska,**
Wielkopolska jako region najwyższego w Polsce ryzyka zachorowania na raka piersi
Nowotwory 2006;56(S4):195, II Kongres Onkologii Polskiej, Poznań, 25-28.10.2006
Typ publikacji: polskie wystąpienie plakatowe.
11. **A. Dyzmann-Sroka, A. Dworczyńska, W. Myślińska, W. Olenderczyk, B. Szczęch, M. Rymarczyk-Wciorko, T. Wosicka,**
Czy w najbliższej dekadzie rak płuca stanie się najczęstszym nowotworem u kobiet?
Nowotwory 2006;56(S4):195, II Kongres Onkologii Polskiej, Poznań, 25-28.10.2006
Typ publikacji: polskie wystąpienie plakatowe.

Spis tabel

Table contents

- Tabela 1.1.** Ludność woj. wielkopolskiego wg płci i powiatów w 2005 roku
(Population in Wielkopolska, by sex and county), 2005 (GUS lipiec/july 2006), str. 8
- Tabela 1.2.** Kompletność rejestracji nowotworów w Wielkopolsce według powiatów w 2005 roku
(Completeness of registration by county in 2005), str. 16
- Tabela 1.3.** Wskaźniki kompletności rejestracji oraz wskaźnik Z/Z dla kobiet i mężczyzn w Wielkopolsce
(Male and female completeness and I/D ratio) 2005, str. 16
- Tabela 2.1.** Zachorowania na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Wielkopolsce (Cancer incidence male) 1999-2005, str. 18
- Tabela 2.2.** Zachorowania na nowotwory złośliwe u kobiet w Wielkopolsce (Cancer incidence female) 1999-2005, str. 18
- Tabela 2.3.** Zgony na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Wielkopolsce (Cancer deaths male) 1999-2005, str. 18
- Tabela 2.4.** Zgony na nowotwory złośliwe u kobiet w Wielkopolsce (Cancer deaths male) 1999-2005, str. 18
- Tabela 2.5.** Najczęściej występujące umiejscowienia nowotworów u mężczyzn w Wielkopolsce w 2005 roku.
(Most common cancer sites in 2005 in Wielkopolska, men), str. 18
- Tabela 2.6.** Najczęściej występujące umiejscowienia nowotworów u kobiet w Wielkopolsce w 2005 roku
(Most common cancer sites in 2005 in Wielkopolska, women), str. 18
- Tabela 3.1.** Zachorowania i zgony na nowotwór złośliwy płuca w Wielkopolsce u mężczyzn i kobiet
(New cases and deaths for lung cancer, men and women) 1999-2005, str. 22
- Tabela 4.1.** Zarejestrowane zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego u mężczyzn w Wielkopolsce
w latach 1999-2005 (Registered new cases and deaths from prostate cancer 1999-2005), str. 27
- Tabela 5.1.** Zarejestrowane zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe piersi u kobiet w Wielkopolsce w latach 1999-2005
(Female breast cancers registered incidence and deaths), str. 30
- Tabela 6.1.** Zarejestrowane zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe szyjki macicy w Wielkopolsce
(New registered cases and deaths from cervical cancer in Wielkopolska), 2005, str. 34
- Tabela 8.1.** Zachorowania na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce według powiatów w latach
(Cancer incidences by county) 1999-2005, str. 51
- Tabela 8.2.** Zachorowania na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce u mężczyzn według umiejscowienia
(New cancer incidences in Wielkopolska by site, men), 2005, str. 52-55
- Tabela 8.3.** Zachorowania na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce u kobiet według umiejscowienia
(New cancer cases in Wielkopolska by site, women), 2005, str. 55-58
- Tabela 8.4.** Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg umiejscowienia i 5 – letnich grup wieku – mężczyźni
(Cancer incidences by site and five-year age group, men) 2005, str. 59-60
- Tabela 8.5.** Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg umiejscowienia i 5 – letnich grup wieku – kobiety
(Cancer incidences by site and five-year age group, women) 2005, str. 60-62
- Tabela 9.1.** Zgony na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg powiatów (Cancer deaths by county) 1999-2005, str. 63
- Tabela 9.2.** Zgony na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg rozpoznania i grupy wiekowej dla mężczyzn
(Cancer deaths by site and five-year age group, men) 2005, str. 64-65
- Tabela 9.3.** Zgony na nowotwory złośliwe w Wielkopolsce wg rozpoznania i grupy wiekowej dla kobiet
(Cancer deaths by site and five-year age group, women) 2005, str. 66-68

Spis wykresów

Table contents

- Wykres 2.1.** Struktura zachorowań u mężczyzn w Wielkopolsce (Struckture of incidence, men), str. 17
- Wykres 2.2.** Struktura zachorowań u kobiet w Wielkopolsce (Structure of incidence, women), str. 17
- Wykres 2.3.** Struktura zgonów u mężczyzn w Wielkopolsce (Struckture of deaths, men), str. 17
- Wykres 2.4.** Struktura zgonów u kobiet w Wielkopolsce (Struckture of deaths, women), str. 17
- Wykres 2.5.** Liczba zachorowań na nowotwory w Wielkopolsce w grupach wiekowych (Number of new cases by age), str. 19
- Wykres 2.6.** Liczba zgonów na nowotwory w Wielkopolsce w grupach wiekowych (Number of deaths by age), str. 20
- Wykres 3.1.** Odsetek zachorowań u mężczyzn na nowotwory płuca (Percentage of new cases lung cancer, men), str. 22
- Wykres 3.2.** Odsetek zachorowań u kobiet na nowotwory płuca (Percentage of new cases lung cancer, women), str. 22
- Wykres 3.3.** Odsetek zgonów u mężczyzn na nowotwory płuca (Percentage of lung cancer deaths, men), str. 23
- Wykres 3.4.** Odsetek zgonów u kobiet na nowotwory płuca (Percentage of lung cancer deaths, women), str. 23
- Wykres 3.5.** Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe płuca na 100.000 pop. (log)
(New cases , lung cancer per 100.000 (log)), str. 23
- Wykres 3.6.** Zgony na nowotwory złośliwe płuca na 100.000 pop. (log) (Deaths, lung cancer per 100.000 (log)), str. 23
- Wykres 3.7.** Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe płuca w grupach wieku
(Number of new registered lung cancer cases by age), str. 24
- Wykres 3.8.** Liczba zgonów na nowotwory złośliwe płuc w grupach wieku (Number of lung cancer deaths by age), str. 24
- Wykres 3.9.** Wskaźnik mężczyźni/kobiety 2005 (men/women ratio 2005), str. 25
- Wykres 3.10.** Wskaźnik zachorowania/zgony dla kobiet i mężczyzn (new cases/deaths ratio, men and women), str. 25
- Wykres 4.1.** Odsetek zarejestrowanych zachorowań na raka prostaty (Percentage of registered new cases, prostate cancer), str. 27
- Wykres 4.2.** Odsetek zgonów na raka prostaty (Percentage of deaths, prostate cancer), str. 27
- Wykres 4.3.** Liczba zarejestrowanych zachorowań na raka prostaty w Wielkopolsce według wieku w 2005
(New registered cases by age in 2005, prostate cancer), str. 28
- Wykres 4.4.** Liczba zgonów na raka prostaty w Wielkopolsce według wieku w 2005 roku
(Number of deaths by age in 2005, prostate cancer), str. 28
- Wykres 4.5.** Zarejestrowane zachorowania na raka prostaty w Wielkopolsce na 100.000 populacji w 2005
(New registered cases per 100.000 in 2005, prostate cancer), str. 28
- Wykres 4.6.** Zgony na raka prostaty w Wielkopolsce na 100.000 populacji w 2005 r. (Deaths per 100.000 in 2005, prostate cancer), str. 29
- Wykres 4.7.** Wskaźnik zachorowania/zgony w 2005 r., rak prostaty (Incidence/Deaths ratio in 2005, prostate cancer), str. 29
- Wykres 5.1.** Odsetek zarejestrowanych zachorowań na raka piersi u kobiet w 2005 roku.
(Percentage of new registered cases in 2005 , breast cancer), str. 30
- Wykres 5.2.** Odsetek zgonów na raka piersi u kobiet w 2005 roku (Percentage of deaths in 2005, breast cancer), str. 30
- Wykres 5.3.** Liczba zarejestrowanych zachorowań na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce według wieku
(Number of new registered cases by age, breast cancer), 2005, str. 31
- Wykres 5.4.** Liczba zgonów na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce według wieku (Number of deaths by age, breast cancer), 2005, str. 31
- Wykres 5.5.** Zarejestrowane zachorowania na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce na 100 000 populacji
(Incidence per 100,000, breast cancer), str. 31
- Wykres 5.6.** Zgony na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce na 100 000 populacji (Deaths per 100,000, breast cancer), str. 32
- Wykres 5.7.** Wskaźnik zachorowania/zgony na raka piersi u kobiet w Wielkopolsce (Incidence/Deaths ratio, breast cancer), str. 32
- Wykres 6.1.** Odsetek zarejetrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe szyjki macicy w 2005 roku
(Percentage of registered incidences in 2005, cervical cancr), str. 34
- Wykres 6.2.** Odsetek zgonów na nowotwory złośliwe szyjki macicy w 2005 roku (Percentage of deaths in 2005, cervical cancer), str. 34
- Wykres 6.3.** Liczba zarejestrowanych zachorowań na raka szyjki macicy w Wielkopolsce według wieku
(Number of new registered cases by age, cervical cancer), str. 35
- Wykres 6.4.** Liczba zgonów na raka szyjki macicy w Wielkopolsce według wieku, 2005
(Number of deaths by age, cervical cancer, 2005), str. 35
- Wykres 6.5.** Zarejestrowane zachorowania na raka szyjki macicy w Wielkopolsce na 100.000 populacji
(Registered incidence per 100.000 of population, cervical cancer), str. 36
- Wykres 6.6.** Zgony na raka szyjki macicy w Wielkopolsce na 100.000 populacji (Deaths per 100.000 of population, cervical cancer), str. 36
- Wykres 6.7.** Wskaźnik zachorowania/zgony na raka szyjki macicy w Wielkopolsce (Incidence/Deaths ratio, cervical cancer), str. 37

Spis rysunków

Drawing contents

Rysunek 1.1. Wzór karty zgłoszenia nowotworu złośliwego (Template of the Cancer Case Report Card), str. 10

Rysunek 1.2. Kompletność rejestracji nowotworów według powiatów w 2005 roku
(Completeness of registration by county in 2005), str. 15

Rysunek 2.2. Struktura zachorowań na nowotwory w Wielkopolsce według wieku i płci
(Cancer incidence structure by sex and age), str. 19

Rysunek 2.3. Struktura zgonów na nowotwory w Wielkopolsce według wieku i płci (Cancer death structure by sex and age), str. 20

Rysunek 2.4. Trendy zachorowalności na nowotwory złośliwe u mężczyzn i kobiet w Wielkopolsce
(Male and female new cancer incidences trends in Wielkopolska) 1999-2005, str. 21

Rysunek 2.5. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe u mężczyzn i kobiet w Wielkopolsce
(Male and female cancer mortality trends in Wielkopolska) 1999-2005, str. 21

Rysunek 3.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory płuca w Polsce w latach 1965-2004 wg wieku i płci
(Mortality vs. incidence trends for lung cancer in Poland 1999-2005 by sex and age), str. 25-26

Rysunek 4.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory prostaty wg wieku
(Mortality vs. incidence trends from prostate cancer in Wielkopolska by age) 1999 - 2005, str. 29

Rysunek 5.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory piersi u kobiet w Wielkopolsce według wieku
(Mortality vs. Incidence trends for female breast cancer by age) 1999-2005, str. 33

Rysunek 6.1. Trendy umieralności vs trendy zachorowalności na nowotwory szyjki macicy w Wielkopolsce według wieku
(Mortality vs. Incidence trends for cervical cancers in Wielkopolska by age) 1999-2005, str. 37